

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

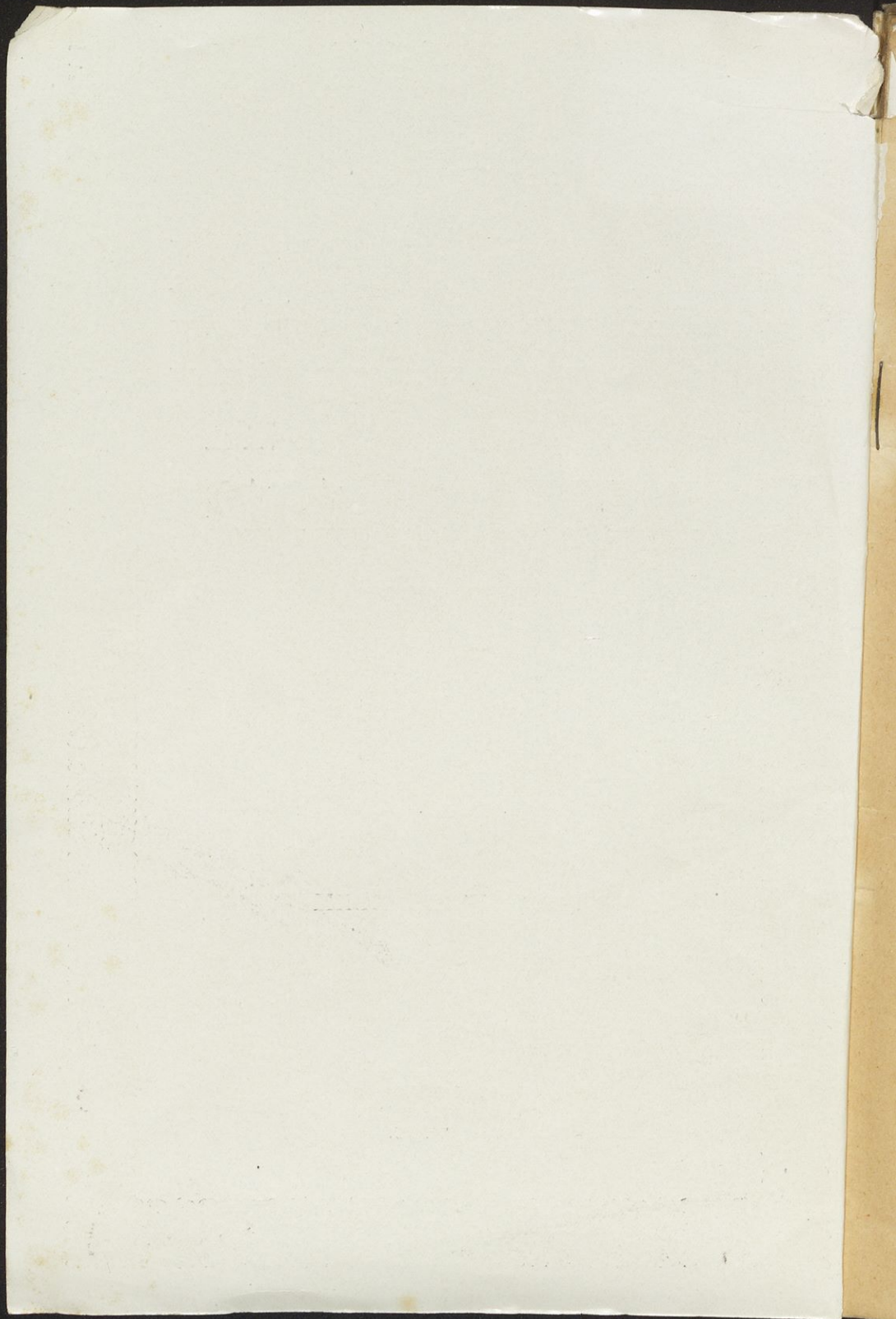
76399

XXIII.
MEDNARODNI
EVHARISTIČNI
KONGRES NA
DUNAJU 1912

SLOVENSKI ODSEK

□ TISKARNA □
OO. MEHITARISTOV
□ NA DUNAJU. □

XXIII. MEDNARODNI
EVHARISTIČNI KONGRES
NA DUNAJU 1912.

SLOVENSKI ODSEK.

TISKARNA OO. MEHITARISTOV NA DUNAJU.

XXII. KONGRES

EVHARISTIČNI KONGRES

NA DUKALU 1972

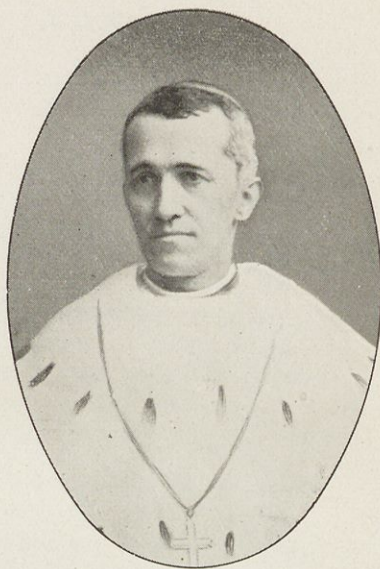
76399

IN-030007754

Dr. Franc Sedej,
knezonadškof goriški.

Dr. Anton Bonaventura Jeglič,
knezoškof ljubljanski.

Dr. Michael Napotnik,
knezoškof lavantinski.

Dr. Andrej Karlin,
škof tržaško-koperski.

Moj mili dom in sveta Evharistija.

Ta pesem je bila tiskana v „slavnostni knjigi“, ki je izšla o priliki kongresa, in so bili v njej spisi v vseh avstrijskih jezikih. Slovenska pesem je po izjavi urednika te knjige ena najlepših v celi knjigi.

Velika nisi, domovina moja,
ne krije čela diadem ti zlat,
ni širnoslavna zgodovina tvoja,
za te procvita lavor redkokrat.
In vendar ne pogrešaš sreče jasne,
bogat zaklad pritiskaš na srce,
ki niso nič pred njim vse krone časne,
vanj vtapljaš svoje misli in želje.
Ta biser tvoj — prevzvišena Evharistija.

Vonjava v tvojih logih se pretaka,
kipeč iz belih lilij v jasni dan,
kot angelsko oko je lepa vsaka,
pogled nedolžnih v kelih ji je vtkan.
Na vrtilih tvojih v purpurni lepoti
opaja zlato solnce rožin cvet;
ko vstaja zarja v jutranji krasoti,
v srebrnih solzah gleda v mladi svet.
Vsak cvet za te, prevzvišena Evharistija.

Kot zlata harfa v serafinski roki
udarja slavec „Lauda Sion“ v noč,
za spevom spev kipi pod svod visoki
da prisluškuje v sanjah gaj cvetoč.
Po strugi skalni srebropena Sava
skaklja živahno, čista kot kristal
in spev en sam pošilja do Triglava:
svoj jasni evharistični koral.
Vsak spev za te, prevzvišena Evharistija.

Zlato pšenično v julijski krasoti,
goric dolenskih sleherni rubin,
in naših gričev cerkvice v tihoti,
za tvoj oltar kristali iz globin.
In ko se noč nad tabo z večnim krasom
razžarja zlatih zvezdic milijon,
bi sklicala nizdol jih z ljubkim glasom
pred sveti evharistični svoj tron,
ker ti je vse prevzvišena Evharistija.

In solza naša, naših src skrivnosti,
in naše sreče blaženi smehlaj,
in solčni dnevi, tuge in bridkosti:
to vse za evharistični naš raj.
In Cerkvi vdan, edini, nezmotljivi,
oltarju zvest Slovenec bo vsekdar;
kot našim dedom v veri trdni, živi,
srce bo v vek nam bilo za oltar.
Ti naše vse, prevzvišena Evharistija!

Ljubljana, 1912.

M. Elizabeta, O. S. Urs.

I.

Svetovni evharistični kongres na Dunaju*).

Dovršen je!

Veliko delo je bil ... Kar more zaenkrat svet skupaj spraviti in storiti, to je storil in spravil skupaj, da počasti svojega Boga.

Milijonsko mesto s svojimi velikanskimi stavbami in prostori, papežev zastopnik, cesar z vsem svojim dvorom in nepopisnim sijajem, 9 kardinalov, 150 škofov, 10.000 duhovnikov, sto in sto tisoče ljudstva, več kot 200 posebnih vlakov; okrašene ceste in še bolj okrašene cerkve, mlaji in slavoloki, zastave in bandera, petje in godba, slavnostni govori in vsestranska posvetovanja, molitve in pobožnosti, nebroj spovedi, sv. obhajil in svetih maš — vse to je pritegnilo skupaj in se uporabilo, da se proslavi v koščku kruha skriti veliki Bog ...

Tako je prav. Tako se vredno časti Bog na zemlji! Quantum potes, tantum aude — kol'ker moreš, tol'ko hvali! To se je tukaj v resnici zgodilo.

* * *

Uvod kongresu je bil **sprejem papeževega legata** (odposlanca) kardinala Viljelma van Rossuma v torek 10. septembra popoldne. Prišel je kardinal v spremstvu peterih odličnih gospodov iz Rima. Prvi pozdrav mu je sporočilo odposlanstvo kongresa na meji avstrijske države, v Pontebi. Drugi pozdrav ga je čakal na meji dunajske škofije, v župniji Rekawinkel. Ob prihodu na Dunaj je bilo mesto v zastavah, od kolodvora do cerkve sv. Štefana pa je stala nepregledna množica ljudstva v špalirju in ga navdušeno pozdravljala. Sprejeli so ga veličastnejše kakor kakega vladarja. Pred „opero“ je bil postavljen krasen sprejemni šotor, kjer sta ga pozdravila dunajski nadškof, kardinal Nagl, in dunajski župan Neumayer. Nato je šel sprevod v stolnico sv. Štefana: spredaj duhovščina in škofje, pod nebesom kardinal-legat, ob desni mu dunajski

*) Med slovenskimi časopisi je prinesel „Bogoljub“ v svoji 8. št. l. 1912. najboljše in najtočnejše poročilo o evh. kongresu. To poročilo je tu z nekaterimi malenkostnimi izpremembami ponatisnjeno, samo razvrstitev je radi večje preglednosti nekoliko predrugačena. Tudi govora dež. glavarja Dr. Šušteršiča in knezoškofa Dr. Napotnika, ki jih „Bogoljub“ ni prinesel, sta v tej knjižici natisnjena.

kardinal, ob levi papežev nuncij (stalni papežev zastopnik na Dunaju). — Kardinal-legat je s svojim spremstvom stanoval na cesarskem dvoru, šel se cesarju predstaviti, in cesar mu je obisk vrnil.

Kardinal van Rossum je jako ljubezniv mož, srednje visokosti, ponizen in pobožen; glas ima nekoliko visok, pa prijeten in močan, poje in govori glasno in navdušeno, prav iz srca.

Glavna zborovanja so bila v rotundi, velikanskem okroglem poslopju v Pratru, zunaj mesta, ker bi bila vsaka carkev daleko premajhna za toliko množico. Tudi v rotundi niso bili vsi udeleženci, ker so bili porazdeljeni in razkropljeni po mestu in bi tudi noter ne bili mogli iti vsi. Vendar jih je bilo notri naenkrat do 30.000.

Prostor je tako velik, da nobenega govornika do zadnjih koncev niso mogli popolnoma razumeti.

Prvo zborovanje v rotundi je bilo v sredo popoldne ob štirih. Prvi je govoril škof Heylen iz Namurja v Belgiji, ki je predsednik stalnega odbora za evharistične shode. Potem se je prebralo papeževo pismo najprvo v latinskem jeziku, potem v nemški prestavi. Nato je nastopil kardinal-legat van Rossum. Govoril je pristrčno, navdušeno in praktično. Za njim so prišli na vrsto pozdravi. Prvi je pozdravil kongres dunajski kardinal Nagl, drugi: naučni minister Hussarek, tretji: deželni maršal nižjeavstrijski, princ Lichtenstein, četrti: dunajski župan Neumayer. Vsi pozdravi, tudi oni, ki so jih govorili svetni gospodje, so bili ne samo „zavoljo lepšega“, kakor je večkrat pri takih priložnostih navada, ampak iskreni, pristrčni, odločno katoliški. Minister Hussarek je govoril kot prepričan, odločen katoličan. — Na pozdrave je v imenu udeležencev tujih narodov odgovoril belgijski poslanec Helleputte v francoskem jeziku. — Končno sta bila dva slavnostna govora. Prvi je govoril dunajski vseučiliški profesor duhovnik dr. Svoboda: „Oporoka Jezusa Kristusa“; drugi pa kranjski deželni glavar dr. Šusteršič: „Dedščina Jezusa Kristusa in nje obramba“. Bila je v resnici čast za nas Slovence, da je na tem tako sijajnem zborovanju, ki mu ni dobiti para, govoril ravno eden naših mož, voditelj katoliških Slovencev, ki je svojo nalogo tudi zelo častno izvršil. Govor podajemo ob koncu tega poglavja v celoti.

V rotundi so bila **štiri zborovanja**. Prvo, kakor že povedano, v sredo popoldne ob štirih; drugo in tretje v četrtek in petek popoldne ob petih; četrto v soboto od enajstih do ene opoldne. Vsakokrat so nastopali razni sloveči govorniki. Zadnji govor v soboto je zopet imel kardinal-legat, govoril je iskreno in navdušeno kakor malokdo ter nazadnje podelil papežev blagoslov. Med množico je vladalo silno navdušenje.

V **cerkvi sv. Štefana** je bila vsak dan ob 8. uri pontifikalna sv. maša z vso slovesnostjo. In sicer je maševal v četrtek kardinal Bourne

iz Londona, v petek kardinal Amette iz Pariza, v soboto kardinal-legat van Rossum, v nedeljo starosta vseh navzočih škofov, 75 letni nadškof Menini iz Plovdiva na Bolgarskem, ki je bil pred tremi leti tudi na našem jugoslovanskem evharističnem kongresu v Dubrovniku.

Zvečer ob 8. pa so bile ravno tam svečane pridige in blagoslov. Pridigovali so: škof linški, knezoškof lavantinski in škof brnski.

V cerkvi „na dvoru“ so imeli vsak dan ob isti uri zjutraj škofje vzhodnih obredov slovesne sv. maše.

Razen tega so bila **postranska zborovanja** ali **odseki** za posamezne stanove ali posamezne panoge verskega življenja. Teh postranskih zborovanj je bilo toliko, da je težko vse naštet. Katehetje so imeli svoje večdnevno zborovanje (katehetični kongres), ravnotako še posebej drugi vzgojevalci (pedagogični kongres); dalje so imeli v avguštinski cerkvi štiri govore duhovniki zase, drugi dan ravnotam lajiki, v cerkvi „pri šotih“ so bili posebni govori o skrbi za mladino v zvezi s presv. Evharistijo, o pogostnem sv. obhajilu itd.; drugod zopet gospé zase, dijaki srednjih šol zase, visokih šol zopet zase, bogoslovci itd. Posebno zborovanje je bilo še za misijone, za izselništvo in tudi za abstinenco — vse v zvezi s presv. Evharistijo.

Vse to se je obravnavalo večinoma v nemškem jeziku.

Druge narodnosti so pa zopet imele vsaka svoje zbirališče ter svoje govore in božjo službo. In sicer sledeče narodnosti: Slovenci, Hrvatje, Čehi, Slovaki, Poljaki, Rusini, Madžari, Italijani, Francozje, Španci, Angleži. Vsaka narodnost je imela svojo cerkev; mi Slovenci frančiškansko. —

Cerkve so bile silno okrašene, tako kakor pri nas ni nikdar naveda. Mi se moramo od Dunajčanov učiti bolj krasiti naše cerkve! Pomislite samo, kako daleč — najmanj dve uri pešpota — je na Dunaju mogoče dobiti kaj zelenja, kako daleč je bilo treba torej hoditi ponj in koliko vóz je bilo treba, da so ga v mesto speljali! In vendar je bilo samo v frančiškanski cerkvi več sto metrov vencev, ki so prepletali cerkev od vrha do tal na vse strani. Venci so bili bogato okrašeni s cveticami, ki so jih morali izdelati samo za to cerkev na tisoče in tisoče. Pa tudi po drugih cerkvah je bilo podobno okrašeno. Tudi zunaj so bile cerkve in nekatere hiše obilno opletene in okrašene z venci. — Tudi nekaki mlaji so stali po cestah in trgih, pobarvani in pozlačeni drogov, na katerih so visele zastave. Treba je bilo mestni kameniti ali asfaltni tlak razdreti, da so jih mogli postaviti. V tem oziru so Dunajčani pokazali res veliko požrtvovalnost.

Cesar in cesarska rodbina se je — to ji moramo radostno priznati — ob kongresu zares izvrstno obnesla. Tako cesarsko hišo mora pa katoličan res čislati in ljubiti! Cesar je bil kongresu protektor (za-

ščitnik) ne samo po imenu, ampak po resnici; dal mu je zaščito in obrambo pred sovražniki imena Kristusovega ter velik ugled in sijaj na zunaj. Sprejel je papeževega zastopnika kot svojega tovariša-vladarja. Pri slovesnih zborovanjih v rotundi se je dal zastopati po kakem nadvojvodu. Z vso cesarsko hišo je bil med kongresom pri sv. obhajilu. Na vsak način in pri vsakršnem vremenu je hotel biti pri procesiji. — In nadvojvodi ter nadvojvodinje, za cesarjem najvišja gospoda, ki se sicer da med ljudstvom bolj redko videti, so bili pri vseh slovesnih zborovanjih v tolikem številu navzoči, in so stali skoro notri v gneči; vsem na čelu prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki je sploh znan kot v resnici vnet katoličan. Zato jih je verno ljudstvo tudi res navdušeno in hvaležno pozdravljalo.

Višek kongresa je bila **procesija**. Prej je bilo rečeno, da samo, če bo močno deževalo, ne bo šla. Med kongresom pa je navdušenje prikipelo tako visoko, da se je sklenilo: naj velja, kar hoče — procesija bo ob vsakršnem vremenu! Zastonj smo pričakovali belih zastav na zvoniku sv. Štefana, ki bi bile imele odpovedati procesijo. Tu je pa res veljalo, kar pravi psalm 47.: „Velike vode niso mogle pogasiti ljubezni.“ Menda je bil cesar tisti, ki je pritiskal: Procesija naj bo kljub vsemu deževju! —

Ne poznamo skrivnih potov in namenov božjih, samo ugibati moremo. Najbrž pa se ne motimo, če sklepamo: Bog je hotel dejati svoje častivce na poskušnjo, ali je njih gorečnost in požrtvovalnost prava, čista in močna. In reči se mora: poskušnja se je obnesla izvrstno. Kljub močnemu deževju je bilo gledavcev na obeh straneh ob vsej progi procesije na stotisoče, ki so cele ure v dežju čakali in vztrajali. Še veliko večje občudovanje pa zaslužijo oni, ki so v procesiji šli. Koliko je bilo tu dragocene obleke, cerkvene in svetne, koliko dragocenih zastav — in vsi oziri na to dragocenost so padli! Mnogi so sicer imeli dežnike, toda večina tistih, ki so bili najlepše oblečeni, so bili brez dežnikov. Občudovanja vredni so bili n. pr. kat. visokošolci v svoji bogato okrašeni uniformi in s svojimi številnimi zastavami — kako je lilo nanje in kako so se držali! Ravnotako mnoge druge skupine, med njimi tudi naši Orli.

Središče procesije je bilo kajpada **Najsvetejše**, ki so je peljali v dragocenem steklenem cesarskem vozu, katerega je vleklo osem krasnih vrancev. Monštranca, v kateri se je najsvetejše hranilo, je stala 150.000 K. Pred njo sta klečala v kočiji kardinal-legat in dunajski kardinal, ki sta ob koncu z njo tudi blagoslov delila.

Največji sijaj je dala procesiji navzočnost „**cesarskega dvora**“. Take krasote pa tudi na Dunaju nismo pričakovali! Ti konji in jezdec, ti vozovi in strežaji, to zlato in ta blesk — ne, kaj takega pa še nismo gledali, niti v duhu si nismo mogli predstavljati. „Oh, kako bo šele v

nebesih lepo — je rekla ena naših ženic — ko je že na zemlji taka lepota! Druga pa je menda dostavila: „Zdaj pa rada umrjem, ko sem to videla“. (Seveda če bi smrt zares prišla, bi si pa že malo premislila in rekla, da je vendar še malo — prezgodaj.)

Dva kilometra je bil dolg cesarski sprevod. V prvem vozu za Najsvetejšim sta se vozila cesar in prestolonaslednik; vpreženih je bilo osem belcev. V naslednjih vozovih so bili nadvojvodi; vpreženih so imeli po šest konj.

Zaradi dežja je izostala samo sveta maša na prostem, da bi se premočeni ljudje, stoječi dalj časa zunaj, ne prehladili, dasi je takrat dež že skoro pojenjal. Sveta maša je bila potem v dvorni kapeli, kamor je bilo že prej sklenjeno po končani procesiji shraniti presveto Rešnje Telo.

Vse je bilo veselo, da se je procesija kljub toliki zapreki vendar vršila. In lahko rečemo: kakor je bila procesija triumf (zmagoslavje) evharističnega Kralja, tako je bila tudi triumf krščanske gorečnosti, neustrašnosti in požrtvovalnosti ...

* * *

To vam je površna slika velikega evharističnega kongresa.

Na svetu ni „rože“ brez trnja in ne veselja brez kapljice pelina. Tudi evharistični kongres je zahteval od svojih udeležencev nekaj žrtev, nekaj težav: slabo vreme, dolga pota in morda še to in ono. Toda v vsem tem vidimo nekako prst božji. „Spomin svojega trpljenja nam je zapustil Gospod v čudežnem zakramentu“, tako molimo pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom. Če hočemo primerno slaviti to veliko skrivnost, moramo biti tudi sami malo deležni tega, česar spomin je ta veliki zakrament. Kdor misli, da obstoji pobožnost samo v nekih sladkih občutkih, ta ne pozna prave pobožnosti; in kdor meni, da vodi Jezus svoje zveste samo po pisanih livadah, ne pozna duha Kristusovega. Marveč tistim, ki jih ljubi, rad da malo okusiti tega, kar je okušal on sam. Bog hoče svoje zveste nekoliko pri tleh držati, da se ne prevzamejo. „Če pravite, da ste moji prijatelji, pokažite, če znate zame kaj prenesti“, tako se zdi, da je govoril svojim častivcem in jih dal na poskušnjo, katero so, moramo reči, častno prestali. — Morda so bili pa vmes še drugi vzroki. Ko bi bilo lepo, bi bila pritisnila v mesto bližnja okolica dunajska in nastala bi bila silna gneča. Zdaj jih pa ni bilo toliko, ker procesije niso pričakovali; in kaka imena vredna nezgoda se ni pripetila kljub toliki množici.

Veličastni kongres je končan. Brez dvoma je rodil lepe sadove za Avstrijo. Katoliška misel se je ojačila, in versko življenje se je močno vzbudilo in poživilo in se še bo.

Da bo tudi pri nas kongres rodil trajne sadove, to bodi zdaj nas vseh skrb!

Dedščina Jezusa Kristusa in nje obramba.

Govor kranjskega deželnega glavarja dr. I. Šusteršiča na I. slavnostnem zborovanju dunajskega evharističnega kongresa dne 11. septembra. (Po „Slovincu“ z dne 14. sept. 1912.)

Vaša eminenca! Prevzvišeni gospod kardinal-legat! Vaše cesarske in kraljevske visokosti, Vaše eminence! Čestiti zborovalci!

Božji Izveličar je zapustil svet, zapustil nam je pa svojo dedščino. Čudovita dedščina! Nepojmljiva za človeški razum, nasprotuje hkratu vsem posvetno-sebičnim nagonom človeštva. Ali dedščina je bila vendarle sprejeta. Mala četa apostolov, mlada cerkev, ta čudoviti organizem, se ni pomišljala niti za trenotek, izpolniti voljo svojega Učenika, sprejeti, njegovo zapuščino. „To storite v moj spomin,“ tako se glasi Njegovo naročilo. In tako so tudi storili.

Ali komaj se je to zgodilo, že se drenjajo tisoči zraven in zahtevajo svoj delež od te čudovite dedščine. (Veliko odobravanje.) „Vzemite in jejte!“ je ukazal Učenik. In prihajali so mladi kristjanje in uživali evharistični kruh, ki so jim ga apostoli delili in so postali tako deležni zapuščine božjega Izveličarja. „Bili so pa stanovitni v nauku apostolov in v bratski zvezi in v lomljenju kruha in molitvah“, poroča čisto kratko Dejanje apostolov, ko govori o prvih kristjanih.

Pa ne samo tisoči, vse človeštvo je poklicano, da postane deležno dedščine Jezusa Kristusa. Vsak je poklican, da prostovoljno prevzame to dedščino in se zanjo odloči. Gospod vabi k večerji; svoje hlapce pošilja na mestne ceste in ulice, venkaj na pōta in steze vabit vse, uboge in zapuščene, da napolnijo njegovo hišo in se vsedejo k njegovi mizi.

In dedščina Jezusa Kristusa se širi z neverjetno hitrostjo. Malo časa po odhodu Izveličarjevem je praznoval evharistični Kristus svoj vohod v Rim, v glavno mesto tedanjega sveta. Tisoči in tisoči so hiteli zraven in zahtevali delež njegove dedščine. Stoletje je sledilo stoletju, preganjanje kristjanov se je vrstilo drugo za drugim, stotisoči so padali v boju kot verni branitelji dedščine Jezusa Kristusa! In vendar kakšen čudež! Dedščina se vedno širi hitro kakor ogenj v vse dežele in med vse narode. Čim huje in strašneje je preganjanje divjalo, tem tesneje so se oklepali preganjanci evharističnega Kristusa in tem odločneje so branili sveto dedščino. In če se danes po zemlji ozremo, lahko veselo vzkliknemo: Dedščine Jezusa Kristusa je postal deležen ves svet! (Veliko odobravanje.)

Kako majhno je bilo število ljudi, ki so prišli v stik z njim v času, ko je še sam po zemlji hodil. Kako majhno je bilo primeroma število prvih kristjanov, ki so bili stanovitni „v lomljenju kruhov“. In danes?

V vseh delih sveta, v vseh deželah, med vsemi narodi žive milijoni in milijoni, ki evharističnega Izveličarja pripoznavajo in ga z vernim srcem prejemajo. Na mestu pa, kjer je nekoč stal Neronov cirkus, v katerem je na tisoče kristjanov vpricho trinoga najkrutejšo mučeniško smrt našlo, stoji danes veličastna cerkev sv. Petra, največja hiša božja na zemlji z vnebokipečo kupolo Mihelangelovo, ki se dviga nad grobovi apostolov-prvakov in nad evharističnim oltarjem sv. očeta! (Živahno odobravanje.)

Saxa loquuntur! Kamni govorijo in oznanjajo slavo in zmago evharističnega Izveličarja.

Zares, čudoviti sta razširjenje in zmagovita bramba dedščine Jezusa Kristusa, ki sta morali premagati največje odpore človeške narave in mogočnikov tega sveta. Cerkev, izvrševaljica testamenta Jezusa Kristusa, je sveto dedščino zvesto varovala. Zmagonosno jo je branila skozi vsa stoletja nasproti vsem napadom in sramotenju. Rajši je prenesla še tako velik odpad mas, kakor da bi najmanjšo pičico te svete dedščine iz rok spustila.

Zgodovina krščanstva je zgodovina Evharistije; ta je namreč središče našega verstva. Evharistija je preizkusni kamen kristjanov od vsega početka, od njene napovedi in postavitve do danes in bo ostala do konca časov. Že njena napoved v sinagogi v Kafarnavmu, o kateri je njegova eminenca, prevzvišeni gospod kardinal legat tako pretresljivo govoril, je ločila duhove in napravila prepad med zvestobo in nezvestobo. Sv. Evharistija, komaj napovedana, je že postala odločilna preizkušnja vere in to bo tudi vedno ostala. Evharistija je namreč Kristus, je Izveličar, je Bog! (Veliko odobravanje.)

Jezus! Kaj so hoteli tekom časa vse iz njega napraviti! Njegovi judovski sodobniki in vrstniki so ga imeli za revolucionarja, za bogokletneža, v našem času ga imajo za „modreca iz Nazareta, za učenika brez ozira na verstvo, za narodnega voditelja in socialista“. Ja, najnovejši čas pravijo celo, da ni sploh nikdar živel. On pa vedno stoji v sveti resnobi sredi človeštva in nam govori po svoji cerkvi iz Petrovega čolniča o svojem mesu in svoji krvi kot o živi hrani in se obrača kakor nekdanj v Kafarnavmu opazujoč žalostno ločitev, na vse z usodnim vprašanjem: „Ali hočete tudi vi oditi?“ Mnogi zapuščajo Njega in Njegovo dedščino in hodijo lačni in žejni svoja pota. Četa pa, ki se zbira okoli Petra in Rima, govori s Simonom Petrom: „Kam naj gremo, Ti sam imaš besede večnega življenja!“ (Burno odobravanje.) „Ubi Petrus, ibi ecclesia,“ kjer je Peter, tam je Cerkev, kjer je Cerkev, tam je Izveličar.

In čim bolj prodirajo sebični nagoni, materialistični duh in čisto posvetni interesni nagoni, ki danes svet prevladujejo, tem tesneje se zbira Petrova četa okoli Evharistije, okoli evharističnega Izveličarja, studenca, ki daje moč in življenje. „Dominus fortitudo plebis suae.“ Gospod

je moč svojega ljudstva. — In ena največjih zaslug pokojnega papeža Leona XIII. je, da je poklical v življenje evharistične svetovne kongrese, te krasne svetovne simfonije žive vere v Kristusa, katerih od leta do leta naraščajoči sijaj vzbuja v zvezi z vedno večjo versko iskrenostjo narodov, ki sem prihajajo, občudovanje sveta, navdaja cerkev z veseljem in krepki vernike.

Ravno danes potrebujejo verniki, posebno pa izobraženi laiki veliko bolj kot druge čase žive moči Evharistije. Svetovni nazori, pridobitveno, politično, socialno, javno in zasebno življenje; vse preveva tisti duh, tisti nagon, ki je vodil ljudsko množico v sinagogi v Kafarnavmu. O nekaterih izmed teh bi lahko rekli s svetim pismom, da se samo vse-dajo, da jejo in pijejo in da vstajajo samo, da plešejo; druge, in teh je velika množica, pa odvrča od Izveličarja trd boj za kruh in življenje. Njih oko se skali v tesni delavnici, v tovarnah, v podzemeljskih hodnikih velikih rudokopov. Iščejo in pehajo se samo za zemeljski obstanek in pozabijo pri tem na kruh večnega življenja. Judovska množica hoče Izveličarja za kralja oklicati, zato, ker jo je nasitil; drugi dan mu pa obrača hrbet mrmrajoč in zasramujoč ga, ker ji odklonivši zemeljsko kraljestvo, ponuja mesto mane kruh večnega življenja. Ta prizor se vedno ponavlja neprestano skozi vsa stoletja.

Zgodovina Evharistije je zgodovina vednega boja med duhovnim stremljenjem človeštva, med stremljenjem po nadzemeljskih ciljih in materialnim nagonom, ki se drži zemlje; zgodovina boja med kulturo in požlahtnjevanjem na eni strani, neizobrazbo in surovostjo na drugi strani, med plemenitenjem in poniževanjem človeškega rodu.

Veliki so sadovi človeške znanosti, ki vedno bolj prodira naravo, njene moči in njene zakone in pospešuje s tem tudi spoznavanje božje moči in modrosti. Ali nekaj je, česar vsa človeška znanost ne premore: človeški duši ne more dati one modrosti in moči, s katero bi se vzdignila nad vse zemeljske sebične nagone in strasti in se približala Bogu. (Veliko odobravanje.)

Človeška znanost človeku ne zadostuje. Potrebujemo božje znanosti, božje modrosti, večnega studenca božje moči. To vse nam pa ponuja tabernakelj. Tabernakelj stoji sredi človeštva; za ene je predmet ljubezni in češčenja, za druge predmet sovraštva in zasramovanja. Boj za kulturo je boj za tabernakelj. In v tem boju ne sme učeča cerkev osamljena ostati. Tu morajo tudi laiki vmes poseči!

Nostra res agitur. Za našo reč se gre! (Odobravanje.) Obramba laika je Evharistija. Ona sama nam daje moč, da se ustavimo s krepko roko in zmagonosno materialističnemu toku časa. Najmočnejše orožje pri obrambi te svete dedščine je pa pogosti prejem sv. Evharistije. „Vzemite in jejte“, naroča Izveličar. Najtesnejšo zvezo z dedščino Jezusa

Kristusa sklenemo ravno z združitvijo z Izveličarjem, ko postanemo eno z večno modrostjo, ljubeznijo in močjo.

„Dominus fortitudo plebis suae“, Gospod je moč svojega ljudstva. Dve besedi, ki jih cerkev rabi pri deljenju sv. Evharistije, označujeta najgloblje smisel brambe dedščine Jezusa Kristusa. Besedi dveh redkih moških značajev.

Prva beseda, ki jo govori Cerkev prejemalcu sv. Evharistije, je „Glej, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.“ Čudovit mož, Janez Krstnik, jo je izpregovoril. Resen, trd, tridesetleten mož, ki je živel v puščavi ob Jordanu, oster nasproti sebi in drugim, oznanjevalec pokore, kakoršnega ne pozna zgodovina. Poznamo njegove besede o sekiri božje jeze, ki je na drevo nastavljena, njegovo ostro besedo o „gadji zalegi“, katero je v obraz vrgel ošabnim zastopnikom gospodujoče stranke, poznamo njegovo neustrašeno besedo „Ni ti dovoljeno“, katero je zaklical neustrašeno kralju in jo plačal s svojim življenjem. Ta trdi, resni mož je postal mehak in ljubezniv kakor otrok in izpregovoril neskončno nežne besede: „Glej, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.“ Druga beseda, ki jo polaga Cerkev obhajancem v usta, je: „Gospod, nisem vreden...“ Prvi jo je izpregovoril vojak! Prostodušna beseda, mehka in iskrena, polna vere!

Dva laika, dva krepka in resna moža, Janez Krstnik in rimski stotnik, ki sta zrla neustrašeno vsaki krivici, pomanjkanju in tudi smrti v lice, sta postala značilna za sprejem sv. Evharistije. Ta dva moža združujeta v sebi prostodušno, neupogljivo močatost s srčno iskrenostjo in nežnostjo. V stiku z Izveličarjem sta nežna in mehka, v boju za resnico, v izpolnjevanju svoje dolžnosti pa postaneta krepka in neupogljiva. (Splošno odobravanje.)

Brez strahu je vrgel prvi mogočniku resnico v obraz in ni trepetal, četudi jo je s smrtjo plačal. Drugi, neustrašeni rimski vojak, ki ni pred nobenim človekom svoje glave klonil, se je pa pred Izveličarjem ponižal. Duh teh mož je pravi duh, je obramba dedščine Jezusa Kristusa. Neupogljiv, prostodušen, neustrašen v boju za resnico, v izpolnjevanju svoje dolžnosti, ponižen in mehak z Izveličarjem v srcu...

Zvestobo Bogu in zvestobo domovini! (Viharno odobravanje.)

Ali ni rimski centurio podoba harmonične skupnosti domovinske zvestobe do države in do vere v Izveličarja, ki je ukazal, dati cesarju, kar je cesarjevega? Postojmo za trenotek v Avstriji, v katere glavnem mestu danes zborujemo. Pojdemo v duhu k maši v katerokoli cerkev v naši državi. Takoj v začetku tihe molitve, kanona moli duhovnik: „Et pro imperatore nostro Francisco Josepho, za našega cesarja Franca Jožefa.“ (Navdušeno odobravanje.) In ljudstvo moli ž njim vred. V tej dannadan se ponavljajoči molitvi zajema patriotizem neusahljivo moč! (Veliko odobravanje.) Ljudstvo, ki v globoki pobožnosti pri evharistični

daritvi za svojega cesarja moli, ne prelomi nikdar zvestobe. (Demonstrativno odobravanje.) V težkih urah se je ta zvestoba vedno izkazala za čisto zlato.

Et pro imperatore nostro Francisco Josepho — za najsvetlejšega protektorja našega kongresa, ki v tesni zvezi z vsemi katoliškimi narodi črpa moč svoje vere iz Evharistije. Največji je on med ljudmi, ki to sijajno slavlje obhajajo — je pa danes tudi največji med mogočniki sveta, ker se na čelu katoliškega sveta poln ponižnosti klanja pred božjim Izveličarjem. (Minute trajajoč vihar odobravanja.)

Hitim h koncu. Za človekom, ki se truden vleže k zadnjemu počitku, pošilja cerkev dva pozdrava: mir in luč. Odrešenje od greha pomeni mir, zdravje duše pa luč. Mir v srcu, luč v razumu! Obramba dedščine Jezusove pomeni brambo miru in luči pred sovražnim bojem in temo laži ter zmote.

Pred tabernaklom miglja mala lučica — večno luč jo imenuje verno ljudstvo — simbol jagnjeta, ki odjemlje grehe sveta, simbol ozdravljenja duše. Zunaj sovraštvo in prepir, krivda in greh, bolna srca, bolne duše, tavajoče v temi zmote in laži. Tu znotraj mir in luč...

Izveličar je zapustil svet, ostala je njegova sveta dedščina.

Kam naj se mi podamo? H Kristusu, k Evharistiji, kajti mi verujemo, da je evharistični kruh Kristus, Sin božji. (Veliko odobravanje.)

„O salutaris Hostia,
Quae coeli pandis ostium!
Bella premunt hostilia,
Da robur, fer auxilium.“

„O zveličavna hostija,
ki kažeš pot nam do neba —
Na zemlji boj vrši se vroč,
okrepi nas, daj nam pomoč!“

(Viharno ponavljajoče se odobravanje in ploskanje.)

II.

Slovenski del evharističnega kongresa.

Vseh Slovencev na Dunaju je bilo okoli 4000. In sicer: s Kranjskega 1500, Štajerskega 1200, Goriškega 460, Koroškega nad 400, Tržaškega okoli 200; to je skupaj 3760. Precej jih je pa bilo, ki se niso oglasili pri nobenem škofijskem odboru, ampak šli kar na svojo roko in torej niso obseženi v zgornjih številkah. Ko bi pa hoteli k tem šteti še dunajske Slovence, bi jih bilo še več.

Shajališče Slovencev je bila, kakor je bilo naprej naznanjeno, frančiškanska cerkev sredi mesta, blizu sv. Štefana. Cerkev je že sama posebi jako lepa; ob tej priliki je bila pa še sijajno okrašena. Samo eno pomanjkljivost je imela, namreč: bila je — premajhna. To smo mi že

od prvega početka, ko so nam jo odkazali, trdili ter zahtevali drugo cerkev; pa je nismo dobili. Tolažili smo se s tem, da gotovo ne bodo vsi naši ljudje v našo cerkev silili, marveč se po mestu razkropili. Toda motili smo se. Naši ljudje so razodevali ves čas kongresa občudovanja vredno gorečnost, požrtvovalnost in tudi potrpežljivost, katere je bilo potreba precej. Cerkev naša je bila vsako jutro in večer ob 6. do zadnjega koticčka napolnjena in še niso mogli vsi noter.

Naša služba božja je bila prav lepa.

Vsako jutro je imel eden izmed presvetlih škofov pridigo in pontifikalno sv. mašo; vsak večer ob 6. pa en duhovnik pridigo, nato pa so bile pete litanije Jezusovega Srca.

V četrtek zjutraj je pridigoval tržaški škof dr. Andrej Karlin: Presv. Evharistija in družina.

Zvečer kanonik dr. Jož. Gruden: Socijalni pomen presv. Evharistije. Litanije je imel ob asistenci dr. Srebrnič iz Gorice.

V petek zjutraj ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič: Presveta Evharistija in mladina.

Zvečer Jan. Kalan: Kaj vidi Jezus iz tabernakeljna po naši domovini. Litanije kanonik Jož. Majcen iz Maribora.

V soboto zjutraj lavantinski knezoškof dr. Mihael Napotnik: Kako povzdigniti med Slovenci češčenje presv. Rešnjega Telesa.

Zvečer profesor Dr. Anton Medved: Izobraženstvo in presv. Evharistija. Litanije prelat dr. M. Ehrlich iz Celovca.

V nedeljo zjutraj goriški knezonadškof dr. Frančišek Sedej: Vnanje ravnanje in spoštovanje do Najsvetejšega.

Zelo slovesno je bilo zjutraj pri pontifikalnih mašah; lepo, pristrčno in domače pa zvečer pri litanijah. Odpevala je vsa cerkev mogočno, pa ne kričeče, ampak lepo nežno.

Zadnje (sklepno) cerkveno opravilo smo imeli ne v frančiškanski, ampak v cerkvi sv. Elizabete blizu kolodvora, kamor smo odkorakali naravnost iz cerkve. Zahvalno opravilo je imel stolni dekan M. Kolar iz Ljubljane. Korošci so imeli svoj poseben sklep v cerkvi sv. Janeza v Favoritih, ker je njih vlak odšel pozneje. Pridigal je kaplan Jan Hornböck iz Pliberka.

Poleg cerkvenih shodov smo imeli izven cerkve dva sestanka. Prvi je bil v petek dopoldne v dvorani Rokodelskega doma na Gumpendorferci v VI. okraju. Dolgo smo iskali kake dvorane, kjer bi se mogli izven cerkve sniti in kaj pogovoriti; šele po dolgem iskanju se nam je posrečilo dobiti to veliko in lepo dvorano. In kako srečna je bila ta pridobitev, smo videli ob našem zborovanju, ki se je izvršilo na izredno zadovoljnost vseh navzočih. Shod je vodil voditelj koroških Slovencev, dr. Brejc, o čemer poročamo posebe.

Po končanem zborovanju je bilo v isti dvorani predavanje s skiop-tičnimi evharističnimi slikami. Slike je razlagal č. g. Tul. Slik je 80 in so v resnici krasne, da tako lepih pri nas še nismo gledali.

Tri ure smo bili skupaj. Po končanem zborovanju je bil le en glas hvale.

V soboto večer je bila napravila „Straža“ pozdravni večer na čast rojakom, udeležencem kongresa, v neki dvorani V. okraja. Nastopilo je veliko govornikov, med drugimi tudi deželni glavar dr. Šusteršič.

Skupina udeleženk evh. kongresa v kranjski narodni noši.

O procesiji omenimo samo toliko, da smo Slovenci šli, — razdeljeni po deželah — kakor je bilo naznanjeno, skupaj. Posebej zaslužijo omenjeni biti: koroški Slovenci, ki so v zelo častnem številu — nad 400 — prihiteli na kongres in tvorili v sprevodu svojo skupino; pred njimi na čelu tablica z napisom v narodnih barvah „Koroški Slovenci“. Nemci so tukaj lahko videli, da je na Koroškem še dokaj Slovencev in da so ti najboljši del Koroške, zakaj koroških Nemcev ni bilo na kongresu skoraj nič več kakor Slovencev.

Lepo so se postavili Orli. Bilo jih je blizu 200, in razdeljene v štiri kolone jih je bilo — dasi po 16 v eni vrsti — videti lepo število, ki je obračalo nase veliko pozornost.

Kar pa moramo slovenskemu svetu posebno z veseljem naznaniti, je pa to, kako so se postavila naša dekleta v narodnih nošah. Imeli smo odločen prostor v špalirju na Ringu pred Stadtparkom, kamor smo prišli — pri teh tisočih ljudstva in pri tem vremenu — s precejšnjimi težavami. Ko pa smo dospeli na svoj prostor, so se postavila naša dekleta v pečah in avbah druga poleg druge v prvi vrsti, — bilo jih je blizu 100. V špalirju stoječ so pele litanije Jezusovega Srca in druge pesmi. Ena je držala tablico na drogu z napisom „Slovenke“ (Kranjsko in Koroško), ker za druge je bil odločen prostor drugod. Takoj poleg

Tržaške Slovenke v narodni noši iz tržaške okolice.

njih so stala dekleta tržaške Marijine družbe v narodnih nošah tržaške okolice; tudi z napisom „Trst“.

Mislim, da je bil edini poseben prizor v celem špalirju pogled na naša dekleta. Bilo jih je v resnici lepo videti. Vzbudile so izredno pozornost. Kakor hitro je prišel kak del procesije do našega špalirja, so se kakor na komando obrnile vse glave na to stran. Gledali so jih veselih obrazov in nekateri tudi pozdravljali; gospodje v uniformah so jim salutirali. Mimo nas je šla vsa duhovščina in poslušala naše lepo petje, vsi škofje in kardinali ter ves dvor. Na svoje oči sem videl, kako sta cesar in prestolonaslednik iz voza z živahnim zanimanjem opazovala naša dekleta, ki so ju z robci mahaje živahno pozdravljale. Istotako nadvojvodi in drugo častno spremstvo. — Mi pa smo tudi bili naravnost

očarani od cesarskega bleska in sijaja, ki je šel mimo nas kakoršnega še nismo videli, pa si ga tudi v duhu ne predstavljali. Srečno so bile razpostavljene naše ženske, da so to lepoto, kakršne ni nikjer drugod videti, tako dobro videle.

Žal pa, da se z moškimi narodnimi nošami nismo mogli tako obnesti. Imeli smo komaj deset moških v narodni obleki: par fantov iz Selc in iz Gorij. Če smemo po tem sklepati, je moška narodna noša med nami že skoro docela izginila. Če je kakega starega ostanka škoda, da se izgubi, je tega! Žal, da smo v tem oziru Slovenci že preveč civilizirani. Tirolcev je bilo v narodnih nošah na tisoče. Tudi drugih narodnih noš — kakor ženskih tako moških — smo videli na tisoče. Izmed vseh narodnih noš, kar smo jih tukaj videli, je pa naša brez dvoma najlepša.

Žal, da se zaradi deževja niso mogle že prejšnje dni v narodni noši pokazati na cesti, marveč so jo hranile le za nedeljo. Ko so po procesiji hodile same ali v gručah po mestu, so imele veliko gledalcev, in vprašal je vsak, kdor še ni vedel, odkod da so. Na svoja ušesa sem zopet ob tem slišal reči: „Slovenci so inteligen ten narod.“

Pot na Dunaj tudi za naše ljudi ni bila brez žrtev — ne mislim toliko na denarne žrtve, ki razmeroma niso bile velike, saj tako poceni se težko kdaj pride na Dunaj in živi na Dunaju kakor sedaj — a naši ljudje tudi znajo nekaj žrtvovati za dobro stvar. Težave hitro pozabijo. Splošno so bili zadovoljni in dobre volje. Viharen „Živio“ je zaoril po dunajskem južnem kolodvoru iz našega vlaka, preden se je imel začeti pomikati, in veselo pevaje so jo odrinili proti domu.

* * *

V nasledujem hočemo podati dobesedno slovenske pridige pri naših jutranjih in večernih pobožnostih v frančiškanski cerkvi, nato podrobnejše poročilo o našem zborovanju v dvorani Rokodolskega doma.

A.

Slovenske pridige na kongresu *).

Presv. Evharistija in družina.

Govoril škof dr. Andrej Karlin.

Predragi rojaki! Verni Slovenci!

Od Jadranskega morja in od zelene Soče, od bistre Save in od deroče Drave smo prihiteli sem na cesarski Dunaj, da z združenimi

*) Pridige so razvrščene po redu, kakor so bile govorjene.

močmi nešteti verniki od vseh delov sveta zapojemo slavospev Gospodu našemu Jezusu Kristusu v najsvetejšem zakramentu. Kralju pa večnemu, neumrljivemu, nevidnemu, Njemu samemu Bogu, bodi čast in slava vekomaj. Amen. (I. Tim. 1, 17.) Hvaljen in čaščen bodi najsvetejši zakrament sedaj in vekomaj. Amen.

Glasno zapojmo,
Čast povzdigujmo,
V hostiji beli — Jezus je skrit,
Pred nas postavljen,
Vedno pripravljen
Svoje ovčice blagoslovit'. —

Tako se bode molilo, tako se bode prepevalo te dni po naših cerkvah širom prostrane Avstrije: vsepovsod se bode razlegal pobožni vzdih: Jezus, Tebi živim, Jezus, Tebi umrjem, Jezus, tvoj sem živ in mrtev.

Predragi! Te dni nam bo očito, da smo katoliški kristjani zares velika družina, katere glava je Jezus Kristus. In ko bomo v nedeljo v veličastnem sprevodu šli za presvetim Rešnjim Telesom, zastopniki vseh narodnosti, vseh stanov, vseh delov sveta, tedaj se bomo nehoté spominjali besed, v kamen zarisanih na obelisku na sv. Petra trgu v Rimu: Kristus zmaguje, Kristus kraljuje, Kristus gospoduje, Kristus varuje vsega zla svoje ljudstvo.

Da, velik praznik na čast presveti Evharistiji se nam približuje: praznik, ki ne sme biti nikdar pozabljen, ki nam ne sme nikdar iz spomina.

Ko se je leta 1897. obhajal evharistični kongres v Benetkah, je tedanji patriarh Jožef Sarto — sedanji slavno vladajoči papež Pij X. — naprosil znamenitega bolonjskega nadškofa in kardinala Dominika Svamba, naj govori pozdravni govor. In res se je kardinal odzval temu pozivu in v začetnem govoru oduševljeno pojasnil namen evharističnih kongresov, približno s temile besedami:

Namen evharističnih kongresov ni vednosten, ni znanstven, ni političen: samo svet je njih namen, da namreč ž njimi častimo Jezusa Kristusa, da od Njega prejmemo naukov za duhovno življenje, da se poživimo in navzamemo s tem večjim pogumom, da se vnamemo tembolj za živo vero in za delavno ljubezen, da bomo bolj pripravi za izvrševanje svojih dolžnosti.

Isti namen ima tudi dunajski evharistični kongres. Zato bomo te dni molili, častili evharističnega Boga in pred vsem svetom glasno pripoznavali vero v Jezusa Kristusa, Odrešenika našega. Toda to še ni vse. Še dalje moramo iti. Evharistični kongres mora širše korenine pognati in prešiniti vse naše življenje in delovanje: mora nas navdati z novimi trdnimi sklepi za nas in za naše družine.

Pravične so tožbe dandanes, da se je človeška družba po ogromni večini odtujila od Boga, da je, žal, toliko in toliko katoličanov le po krstnem listu, ne pa po življenju. Priznati moramo, da po mnogih krajih se ni le razpasel indiferentizem, marveč naravnost ateizem in žal, svobodna misel — ta strup vsega verskega napredka, vsega verskega življenja in delovanja, se svobodno širi tudi po slovenski zemlji.

Človeška družba je bolna, države se stresajo v svojih tečajih, narodi se odvrčajo od Boga... Pač res! živimo v burnih časih, zdi se pogosto, kakor da smo pred burno vihro, ki nas vsak čas preti zalesti in strmoglaviti v prepad časne in večne nesreče.

Ali je še pomoči? Kje najdemo leka za krvaveče rane človeške družbe?

Vam je, preljubi v Kristusu Jezusu zbrani verniki, dobro znano, da vsa človeška družba sestaja iz raznih družb, katerih najmanjša se imenuje družina. In ako bi se posrečilo življenje krščanskih družin postaviti na pravi temelj nauka Kristovega, osredotočiti v njih duha Kristovega, potem smemo trdno upati, da se človeška družba iznova prerodi in presnuje. Saj v nikomer drugem ni zveličanja; kajti niga drugega imena pod nebom danega ljudem, po katerem bi se mi mogli zveličati. (Dej. ap. 4, 12.) Ogenj sem prišel prineset na svet — kliče Jezus — in kaj hočem, kakor da se vname? (Luk. 12. 49.) Da, Kristus hoče in želi, da se i naše rodline navzamejo tistega svetega ognja, s katerim On razplamenuje celi svet, s katerim izpred tabernaklja razžarja posamnike in cele narode, človeško družbo in posamne družine. In zakaj in kako naj presveta Evharistija postane središče krščanske družine o tem naj Vas pouči moj današnji govor.

Pridi Sveti Duh, navdahni srca svojih vernikov in vžgi v njih ogenj svoje ljubezni, da ne bodo le poslušali besede božje, marveč da jo tudi ohranijo in da jim obrodi stoteren sad v pobožnih srcih!

* * *

I.

Odprimo povestnico časa in oglejmo si zgodovino človeške družine. Bog je prvotno ustvaril človeka in ga je položil v družino. V družini naj bi ostal toliko časa, da bi bil kdaj vreden član nebeške družine. Toda kakor je človek prekršil zapoved božjo, dano mu v raj, in je grešil, tako je po grehu tudi na družino padlo prokletstvo božje. Čim bolj se je človek odločil od Boga, tem bolj je propadal v družini. Mož naj bi bil glava družine, a žena naj bi mu bila enakorodna pomočnica. A kaj se je zgodilo v poganstvu? Mož je postal tirán, despot, samodržec, absolutni vladar v družini, žena pa mu je postala sužnja. In otroci niso bili stvari božje, izročene staršem v vzgojo in podporo, ampak stvari,

ki se danes lahko na cesto vržejo, jutri pa umoré... Tako je bilo v poganstvu.

A ko se je prikazala milost Gospoda našega Jezusa Kristusa, je donesla odrešenje tudi družini. On, ki je prišel iskat in zveličat, kar je bilo izgubljenega, je poiskal in zveličal tudi družino. Vstopiti je hotel sam v družino kot otrok, in tako je posvetil v družini otroke, ker je sam hotel kot dete posvetiti mlado življenje nebeškemu Očetu. Posvetil je ženo v družini po Mariji, ki je bila izvoljena, da je postala mati božja. In slednjič je posvetil moža v družini, ker je v sveto Družino poklical moža — Jožefa, ki je bil pravičen.

Predragi verniki! Mož in žena in otroci so v krščanski družini vse kaj drugega, nego so bili pred Kristusom. Zakon je nekaj svetega, je zakrament. Zakon ni kaj nasladnega, pohotnega, ni pogodba za začasno prereditvev otrok, ampak je nerazvezljiva zveza za medsebojno časno in večno srečo. Tu imajo mož, žena in otrok vsak svoje vzorno lepo in odločeno mesto, vsak svoje področje, vsak svoje pravice, vsak svoje dolžnosti, vsa zveza pa tvori prekrasno harmonijo ljubezni in edinosti. — To je krščanska družina.

Toda, če se oziramo po svetu, kolika razlika med krščansko in med družinami današnjih časov! Ne bom se spuščal v posamnosti, saj so Vam itak dobro poznate, samo to rečem, gorje našemu narodu, časno in večno gorje našemu ljudstvu, ako bo duh Kristusov vedno bolj ginil v naših družinah. Predragi! Tukaj gori, tu je ogenj, ki preti, da zamori v korenini krščansko življenje. Oh, ubogi otroci v modernih družinah! — —

Pa, ali ni več pomoči?

Predragi moji! Tisti, ki je ustvaril družino, ki jo je odrešil, jo je hotel tudi med nami ohraniti. Glejte, ostanem z vami vse dni do konca sveta, je rekel svojcem, predno se je od njih ločil. Kar je rekel, je tudi storil. Ostal je v sredi med nami v podobi belega kruha v tabernaklju. Odtod nad nami gospoduje, odtod krščanske družine urejuje in utrjuje. Iz tabernaklja nas uči

1. strahu božjega. Začetek modrosti je strah božji (Ekli 1, 16.), kliče Modri v stari zavezi. Ali si morete misliti krščansko družino brez strahu božjega? Ne. Kjer ni strahu božjega, ondi je oče brezsrčen gospodar, mati nedostojna dekla ali pa strastna razuzdanka, otroci brezobrazni in lahkomišljeni gizdalini. Družina brez strahu božjega je ognjišče brezvestnosti in sebičnosti, skupina ljudi, ki toliko časa skupaj ostanejo, dokler drug drugega pogrešati ne morejo, ob prvi priliki pa se razkrope kakor ptice, ki jim peruti dorasejo. Strah božji pa je tista sveta vez, ki veže v trdno celoto krščansko družino. Strah božji je tisti ogenj, v katerem se snuje, se vari, se čisti krščanska družina, da postane pravo, čisto zlato bogoljubne čednosti. In ondi pri mizi Gospodovi je učilnica

strahu božjega. Kadar pristopiš k tej mizi, vselej oživi v tebi tista vera, ki nas uči verovati v trojedinega Boga, v Odrešenika Jezusa Kristusa, prihodnjega sodnika, ki bo zahteval natančen račun od našega hiševanja na zemlji. Tu se mož uči pravičnosti, da ne bo gospodaril ne preoholo, ne premehko nad svojo družino, — žena pobožnosti, da ne bo svoje družine navdajala s posvetnim duhom, ampak da bo Kristus gospodoval nad njenimi otroci, — in naposled otroci pokorščine, dobro vedoč, da ko ubogajo očeta in mater, ubogajo Boga, ki je rekel: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti dobro pojde na zemlji.

Brez strahu božjega ni krščanske družine. Zatorej stopi pogosto pred prestol Najsvetejšega in obljubi iznova kakor nekdanji Jozue: Jaz in moja hiša bomo služili Gospodu. (24, 15.)

Iz tabernaklja pa Zveličar uči krščansko družino

2. medsebojne ljubezni. Brez ljubezni — moramo i tu podarjati — ni krščanske družine, in sicer brez tiste ljubezni, ki nam jo apostol Pavel tako zgovorno opisuje v prvem listu do Korinčanov (13, 4. nsl.), rekoč: Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva, ljubezen ni nevoščljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje, ni častihlepna, ne išče svojega, se ne dá razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice, vse pretrpi, vse veruje, vse upa, vse prenese. Človek bi mislil, da je apostol narodov prav na krščansko družino mislil, ko je zapisal te besede.

Oh, kaj je družina brez ljubezni! Mož brez ljubezni do žene in otrok, žena brez ljubezni do moža in otrok, otroci brez ljubezni in spoštovanja do očeta in matere! Ne, to bi bila razdvojina, ne družina, odtujenost, peklo na zemlji...

A kje se učimo prave ljubezni? Oh, kje drugod kakor pred evharističnim prestolom Onega, ki je po besedi apostola ljubezni — Janeza — svoje ljubil in jih je ljubil do konca, v družbi Njega, ki je klical: Ogenj sem prišel prinest na zemljo, in kaj hočem, kakor da se vname. In predragi moj! da se vname in razvname v tvojem srcu ogenj družinske ljubezni, zato stopaj pogosto pred tabernakelj in vzdihuj s slepcem v evangeliju: Gospod, daj, da vidim, da spoznam Tvojo neskončno ljubezen do človeškega rodu, da po Tvojem zgledu uredim ljubezen v svoji rodbini, da ljubim Tebe, svojega Boga, nad vse, svojega bližnjega pa kakor sam sebe, svojo ženo, kakor sam sebe, svoje otroke, kakor sam sebe, da kakor je razlita božja ljubezen v naših srcih, tako bode tudi kraljevala v naših družinah. In kadar pojdeš od sv. obhajila in porečeš z apostolom: Živim, toda ne več jaz, ampak Kristus živi v meni, tedaj poneseš v svojo družino duha Kristusovega, ljubezen Kristusovo, ki je največje veselje, največja krasota krščanske družine.

Toda ne le da nam Evharistija prinaša v družine strah božji, ne le da nas poučuje v krščanski ljubezni, varuje nas tudi

3. greha in pogubnih strasti. Kakor na nebu svetlo solnce pogosto zastró temni oblaki in za njimi prihaja v dežel pogubna vihra, grom in strela, tako tudi srečno družinsko življenje in pregreho — največje zlo na svetu — za seboj vodijo. Ni treba, da Vam natančneje razlagam, zakaj in odkod toliko izkušnjav, strasti in grehote, žal, vsakogar izmed nas je že izkušnja podučila, kako hitro se vgnjezdi v družino strup pegrešnih navad, razbrzdanih počutkov, nepremaganih strasti. Oče pijanec, mati razuzdanka, otroci zastrupljeni po slabi tovaršiji. To so Vam slike iz vsakdanjega življenja. A odkod pomoč? Adjutorium nostrum in nomine Domini! Naša pomoč, predragi verniki, je v imenu Gospodovem, naša pomoč je v imenu tistega, ki je rekel: Zaupajte, jaz sem svet premagal. In slavni cerkveni učenik sv. Ambrož piše: Kdor ima bolečine, išče zdravila. Bolečina je naš greh, zdravilo pa je nebeški prečastiti zakrament. Pač res! Nekdaj je mogočna roka Jezusova bolnike ozdravljala, mrtve obujala, ali ne bo prav tista vsemogočna božja roka ozdravila dušne rane v naših družinah? Da, isti Jezus med nami prebiva, neizpremenljiv, neskončno dobrotljiv in usmiljen, On nam more, On nam hoče pomagati. Zato v potrebi zvesto kličimo s sv. Bernardom: K Njegovemu Srcu pojdem in vse bom zadobil, kar ga bom prosil.

4. Naposled ne smemo pozabiti, da je presveta Evharistija naša uteha v križih, naša moč v težavah. Resnično je, da dokler še hodi naša noga po zemlji, dokler še dišejo naša pljuča pozemski zrak, smo vedno še pod železno postavo križev in težav. Kakor že nekdanj pobožni Job, tako tudi mi izkušamo resnico besede: Človek, od žene rojen, malo časa živi in je z mnogimi nadlogami obdan (14, 1.), in da nam je treba po mnogih stiskah vrniti se v kraljestvo božje. (Dej. ap. 14, 21.) Brez križev in težav, brez bolesti in bridkosti, brez temnih dni in mračnih večerov, kje se živi na svetu? Da smo ubogi Adamovi otroci tu v solzni dolini, kdo bi to tajil? A to nas ne sme omalovertiti: četudi smo v solzni dolini, vendar nismo brez moči in varstva, brez utehe in pomoči, kakor posamniki tako tudi cele družine. Kje je naša moč? Vse premorem v Njem — pravi apostol — ki me močnega dela. In kdo nas močne dela? Ah, Oni, ki je klical: Pridite k meni vsi, ki trpite in ste obteženi, in jaz vas poživim! Pridite torej k Njemu vsi malodušni, zapuščeni, žalostni, trpeči, zaničevani, pozabljeni, pridite k Njemu vsi, ki ste v družini, mož, žena, oče, mati in otroci, On je svet premagal, premagal bo tudi Vaše križe in težave.

Preljubljeni v Gospodu! Krščanski Slovenci! Brez strahu božjega in medsebojne ljubezni ni krščanske družine; a tudi v najboljše družine se zagriže strast in pregreha in ondi se tudi razlezejo križi in težave. Toda kakor smo čuli na podlagi nauka sv. Cerkve, vse podučí, vse odvrne, vse premaga milost in moč Gospoda našega Jezusa Kristusa, navzočnega v podobi kruha v naših cerkvah. Zato mora biti trden in neomajen sklep današnjega govora: Kristus Gospod, evharistični Bog, zagospoduj in kraljuj v naših družinah! Kristus v tabernaklju bodi središče krščanske družine!

II.

Sedaj pa, se mi zdi, utegne kdo oporekati: Lahko je to reči, a kako izvršiti? Priznavam, da je težko, a zopet poudarjam, da ni nemogoče, ker je Bog z nami. In če je Bog z nami, kdo bo zoper nas? Seveda morajo pri tem velikem delu sodelovati vsi, ki so v zvezi s krščansko družino. V prvi vrsti pa

1. duhovniki. Dovolite mi, preljubi duhovni tovariši od vseh krajev naše zemlje, da se četudi najmlajši izmed apostolov slovenskega ljudstva najprej in naravnost do Vas obrnem. Uverjen sem, da mi ne bode nihče izmed Vas nasprotoval, ako pravim, da prvi, ki je poklican sodelovati za pokristjanjenje naših družin po sv. Evharistiji, je duhovnik. In sicer najprej

a) s svojim zgledom. Kako se kretaš pred Najsvetejšim, koliko časa preživiš pred tabernakljem, kako pobožno bereš sv. mašo, kako se vedeš pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, kako goreče pripravljaš otroke za sv. obhajilo, vse to ljudstvo opazuje in pozna. In če ne boš Ti prvi prijatelj, prvi klanjalec, prvi spoštovatelj evharističnega Jezusa, malo jih boš pridobil za sv. Rešnje Telo. In če bi jih tudi vabil in klical v govorih, polnih navdušenja in izpodbude, porečejo po evangelijski besedi: *Medice cura teipsum*, — zdravnik, ozdravi samega sebe. Gorje pa Tebi, ako bi Ti ljudstvo očitalo, češ, sam ne verjame, kar nam zabičuje, sicer bi se drugače vedel in ponašal. Preljubi v Gospodu! Bog daj vinogradu naših škofij mnogo dobrih, vnetih, gorečih duhovnih pastirjev, varuj nas pa pred najemniki in takimi, ki niso pastirji. Potem se bo duh Kristusov iznova naselil v naše družine in srečna bode naša domovina. V to svrho treba pa tudi delati

b) z besedo. Naš Gospod je poslal svoje apostole učiti vse narode. To je naša naloga, ki se ji ne moremo in ne smemo odreči. Živahno torej in navdušeno, zgovorno in vneto vabimo svoje vernike pred tabernakelj. Bodisi priložno ali ne priložno, ob vsaki dani priliki jih vnemajmo za pobožno čiščenje in za pogostno sprejemanje najsvetejšega Zakramenta.

c) Pospešujmo evharistično pobožnost tudi s svojim delom. Ljubimo spovednico! Danes je dosti krajev, ko ljudje več ne hodijo čakati spovednika, ampak on jih mora čakati in vabiti, da pridejo in ovršijo svojo pobožnost. Spovednik in njegova služba sta glavna podpora evharističnih pobožnosti. A tudi to bode pospeševalo kraljestvo evharističnega Jezusa med nami, ako duhovniki ljubimo lepoto hiše božje. Vselej, ko je prilika, naj se vrši služba božja kolikor mogoče slovesno. Okrašen oltar z zelenjem in cvetjem, slovesno petje in orgljanje na koru, mogočno zvonjenje, vse to bo pripomoglo, da se zlasti naši možje, ki ljubijo bleščeče slovesnosti pri službi božji, tembolj oklenejo evharističnega Jezusa.

2. Otroci naj se doma in v šoli zgodaj pripravljajo po želji sv. Očeta na prvo sveto obhajilo. Ni se še povsod ta želja izvršila, a od mnogih strani se čuje glas, da nedolžni otroci veseli in pogosto pristopajo k mizi Gospodovi in da vsled tega po Kristusovem zgledu rastejo v starosti in modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi. Nikar se ne motimo, predragi verniki, ponižnim daje Bog svojo milost, in iz ust nedolžnih otrok si smemo obetati mnogo več sadov pobožne molitve, kakor od onih, ki so na potu življenja v stran zavili in na Boga pozabili, četudi so se kasneje vrnili. Pa tudi staršem samim bo sv. obhajilo otrok pogosto odprlo oči, da bodo spoznali resnico besede: Pridite in okusite, kako sladak je Gospod. Zatorej pustite male k Jezusu in ne branite jim, ker takih je nebeško kraljestvo.

3. Žene in matere. Po našem narodnem pregovoru žena tri vogle hiše podpira. O, naj bi pač vsaka žena, vsaka mati svojim otrokom, zlasti odraslim deklicam, dajala dober zgled pogostnega sv. obhajila! O, naj bi naše matere vodile svoje hčere bolj in raje pred Jezusa v tabernakelj, nego na plesišča in gostišča! Potem ne bi bilo zlasti po velikih mestih, žal, toliko zamorjene mladosti, toliko pohujšanih mladenk, toliko prezgodnjih solzâ, toliko zanemarjene mladine. Mnogokrat se nam duhovnikom očita, da premalo skrbimo za mladino. Prav tako in morda še bolj po pravici bi se moglo ženam in materam očitati prepričla skrb za svoje hčere, od katerih bodo morale kdaj odgovor dajati. Zato se pa tako često dogodi: Mati posvetnela, hči zblaznela!...

4. Možje in očetje. Vi, ki ste glava družine, ste v prvi vrsti poklicani, da vodite družino pred tabernakelj. Neoporečna resnica je, da poglavai vlada najbolje z lastnim zgledom. Ne brani se torej, predragi mož, Kristusa, ki Te je za svojega namestnika v družini postavil! Premagaj izkušnjava, premagaj strah pred svetom, premagaj svoje predsodke in pogumno stopaj pred tabernakelj in pogosto prejemaj evharističnega Jezusa! To bo več veljalo Tvojim sinovom, nego sto in tisoč lepih in vabljivih besedi. Vselej, ko Te bodo Tvoji otroci videli pri obhajilni

mizi, jim bo čudno lepo zvenela v srcu beseda: Pojdi in stori tudi ti tako! In pojdejo s Teboj pred tabernakelj in spoznali bodo pred ljudmi Gospoda Jezusa Kristusa in okušali bodo, kako sladak je Gospod.

5. Toda sodelovanje duhovščine in otrok, môž in ženâ, očetov in mater ne bi doneslo pričakovanega blagoslova v naše družine, ako ne bi nas vseh spremljala in vodila tista sveta prijateljica božja, ki ji pravimo molitev. Predragi! Prerojenje naših družin v presveti Evharistiji je velika milost, ki jo moremo edinole izprosi v pobožni molitvi. Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo zidarji, in če Gospod ne varuje mesta, zastonj čujejo čuvaji. (Ps. 126, 1.) Prav tak zgled pobožne molitve so nam dali prvi kristjani, ki so bili ene misli, stanovitni v molitvi in prošnji z Marijo, materjo Jezusovo. (Dej. ap. 1, 14.) Zato sedaj in po kongresu vsi na krov, na krov molitve in češčenja najsvetejšega zakramenta! Mi duhovniki zlasti kot klanjalci in čestilci presvete Evharistije, verniki, v trumah zbrani pred tabernakljem v urah molitve, tako bo res nastala večna molitev med nami in zgodilo se bo našim družinam, kar pravi Jezus sam: Kjer sta dva ali so trije v mojem imenu zbrani, sem jaz v sredi med njimi. Mladi in stari, bogati in revni, učeni in neuki se vstopimo kot častna straža pred evharističnega Boga, saj On je po besedi kraljevega pevca naš Gospod, mi pa smo njegovo ljudstvo in ovce njegove paše.

In da bo tudi preblazena Devica Marija z nami vred prosila Jezusa, svojega božjega Sina, pozdravljajmo in prosimo jo, — kakor se to vrši že po drugod — s prelepim pridevkom: Kraljica presvetega zakramenta, prosi za nas! In tako bomo tudi mi soglasno in stanovitno v molitvi združeni z Marijo, materjo Jezusovo, čast dajali Njemu, Kralju večnemu, neumrljivemu, kateremu bodi slava vekomaj. Amen.

Socijalni pomen presv. Evharistije.

Govoril kanonik dr. Jožef Gruden.

Mnogo je ljudi in med njimi celo mnogo katoličanov, ki ne morejo prav umeti, kakšen pomen ima svetovni evharistični kongres. Ti nam pravijo: „Ali niso že verske resnice o sv. Evharistiji natanko določene, čemu torej posvetovanja? Ali mar kdo napada katoliški nauk o presv. Evharistiji? In čemu te velikanske prireditve, ki stanejo ogromno truda in denarja, čemu ta potovanja iz oddaljenih krajev v sedanjih dragih časih, čemu ves ta zunanji aparat, ko lahko vsakdo doma opravi svojo pobožnost pred sv. Rešnjim Telesom?“ — Toda dragi v Kristusu, gotovo sami izprevidite, da tiči za takimi besedami ali zlobna zavist zaradi

veličastne slovesnosti, ali pa vsaj verska vnemarnost in brezbriznost, ki ne more umeti, da mora katoliški kristjan svoje versko prepričanje kazati tudi na zunaj pred vsem svetom. Zakaj smo prišli? Prišli smo izpričevat, da je presveta Evharistija za nas temelj našega zasebnega in javnega življenja, kajti „drugega temelja ne more nikdo drugi postaviti, kakor tisti, ki je postavljen, in to je Kristus, Gospod.“ Prišli smo izpričevat, da je tu v presv. Evharistiji za nas vir vse moči, vseh milosti, da je tu tista skrivnostna sila, ki daje katoliški Cerkvi nepremagljivo moč, ki jo poživlja, oplemenjuje, ki ji daje rast in rodovitnost. S kratka, prišli smo izpričevat, da imamo tu naš največji zaklad, svojega Boga in Gospoda, ki je slovesno obljubil „Jaz sem z Vami do konca sveta“, in da nam je njegova navzočnost poročstvo naše zmage. — To resnico izpričujemo danes vsi, ki smo se zbrali v cesarski prestolnici, to veliko resnico oznanujemo vsem kristjanom in nevernikom. In ker je beseda posameznega človeka preslaba, ker se njegov zgled ne upošteva, zato smo se strnili v mogočno armado, da se čuje njen glas daleč preko mej naše domovine, do severa in juga, vzhoda in zahoda: „Ni ga blagra, ni je milosti za nas, niti za posameznika, niti za človeško družbo, kakor le v presveti Evharistiji.“

Predragi v Kristusu! Drugi visoki cerkveni govorniki so vam že slikali, kako je sv. Evharistija hrana, vsakdanji kruh našega duhovnega življenja, ki nam je potreben kakor jed za naše telo, govorili so vam, kako je v njej vsa moč in svetost, vsa čednost, sploh vse kar imenujemo krščansko popolnost in kar nas dela Bogu prijetne in dopadljive. — Toda predragi moji, ne le za naš lastni duhovni blagor nam je dana presv. Evharistija, ne le v duhovno hrano in oporo, ne le kot popotnica v srečno večnost, temveč sv. Evharistija je tudi vez, ki nas druži med seboj kot brate in sestre v veliko družino, ki nam vnema v naših srcih oni nebeški plamen, iz katerega izhaja vsa družabna blaginja, in to je krščanska ljubezen do bližnjega.

Tu veljajo Kristusove besede: „Ogenj sem prinesel na zemljo in kaj hočem drugega, kakor da gori.“

Sv. Evharistija nam stavi pred oči predvsem en važen nauk, da so vsi ljudje enako vredni. Ozmimo se k jaslicam, kjer leži novorojeno dete božje! Kaj vidimo tamkaj? Revni pastirji prihajajo s svojimi bornimi darovi, poklekajo predenj in ga molijo. In ž njimi vred se zbirajo okoli revnih jaslic kralji in mogočnjaki iz daljnega Jutrovega in prinašajo svoje dragocene dišave: zlato, kadilo in miro. Že tukaj izginja vse tisto, kar ljudi v življenju loči med seboj, stan in bogastvo, telesne in duševne vrline, vsi so ena družina, združena v veri in ljubezni do Jezusa. — Enako je sedaj ob njegovi navzočnosti v presvetem Rešnjem Telesu.

Za vse je Kristus navzoč in vse vabi k sebi. Kjerkoli prebivajo njegovi verniki, tam deli z njimi dneve veselja in žalosti, v bogatih in imenitnih cerkvah, kakor v borni koči misijonarjevi, tam kjer je sredi luči, na ozaljšanem oltarju izpostavljen v zlati monštranci in ga trume vernikov časte, kakor tam, kjer je zapuščen in pozabljen od nehvaležnega sveta. In povsod doni iz tabernakeljna klic: „Pridite k meni vsi, ki trpite in ste obteženi in jaz vas bodem poživil.“

Kaj torej odločuje, da se sme kdo približati evharističnemu kralju? Ali mar odličen stan, ali lepota, bogastvo ali druge vrline? Ne, marveč edino le potreba, bridkost, žalost, zapuščenost. In to je skupna dedščina vseh Adamovih otrok, ki jo dobimo prav tako v palačah bogatinov, kakor v kočah siromakov. Zato se mu z enakimi željami in enakim koprnjenjem približujemo vsi, v svili in zlatu, v grobem suknu in platnu. Jezus nas sprejema vse, ker vidi v nas vseh le slabotne, pomoči in podpore potrebne Adamove otroke. — In kaj naj še rečem o sv. obhajilu? Odkar je naš božji Izveličar izrekel znamenite besede „Vzemite in jejte vsi“, od tedaj je sveto obhajilo za kristjane pravi družinski praznik, kjer se zbirajo otroci s srčnim hrepenenjem okoli svojega dobrega očeta, da jim lomi kruh življenja. Tu spričo Jezusa izginja vse, kar ceni svet in s čemur se povzdiguje drug nad drugega; vsi se zavedajo, da so bratje in sestre med seboj, ki se hranijo od iste božje mize. — Zato se ni čuditi, dragi moji, ako je bila presv. Evharistija, prvo središče kristjanov, okoli katerega so se zbirali, glavna vez, ki jih je družila v eno veliko družino. Sveto pismo nam poroča: „In bili so vsi stanovitni v molitvi in lomljenju kruha.“

Predragi v Kristusu! Razlika med stanovi bode vedno na svetu, ker je utemeljena v naravnih zakonih. Vedno bodo višji in nižji, oblastniki in podložniki, bogatini in reveži. Sam Gospod Jezus Kristus nam je rekel: „Reveže bodele vedno imeli med seboj.“ Vedno bodo osebne zmožnosti, marljivost, spretnost povzročile neenakosti v premoženju, stanu in ugledu. Zato so prazne goljufive sanje ali pa očitna prevara prerokovanja vseh onih, ki obetajo v bodočnosti zlate čase, ko bodo vsi ljudje enako imeli, enako veljali in ko ne bo nikakega razločka med njimi. Toda predragi moji, poleg duha pravičnosti in ljubezni, ki premosti to razliko stanov, mora biti še v človeštvu nekaj skupnega in vzvišenega, pred čemur izgine vse posvetno, kakor prah in dim, nekaj nadnaravnega, ki družijo vse to, kar je na svetu razdeljeno in razcep-kano, v višji božji ideji. In to višjo, združujočo moč imamo mi katoličani poosebljeno v presveti Evharistiji. Dragi moji! Zdi se, kakor da bi naš narod instinktivno čutil to združujočo moč, kakor bi se nehote zavedal, kje ima svoje središče. Zato so evharistične bratovščine pri nas, najštevilnejše, zato se trume častilcev vedno zbirajo okoli tabernakeljna

zato „Večna molitev“ kroži po naši domovini od župnije do župnije in zato je evharistično gibanje med nami najbolj živo in je hkrati poroštvo socialnega probujenja, ki se pojavlja v vedno večji vzajemnosti, v vedno napredujočem umevanju vsega, kar služi v splošni blagor. — Ali ni ta veliki svetovni kongres za to najboljša priča? Prišli smo tu sem vsi, ločeni po jeziku, krvi in navadah, prišli smo z vseh strani sveta, ki sicer v življenju nimamo nobenega stika med seboj, med katerimi sicer vlada celo ostro nasprotje. In poleg preprostega kmečkega ljudstva, poleg delavstva, se udeležuje kongresa najvišja gospoda. Sam naš apostolski vladar z vso cesarsko hišo se bode udeležil slovesne procesije, da se pokloni evharističnemu Izveličarju. Ali ni to, predragi v Gospodu, združujoča socialna sila, kateri se po pravici čudi ves svet? Toda mi katoličani vemo, kdo je, ki nas zbira okoli sebe in ki hoče dati svetu, razdeljenemu in razdvojenemu, sijajno znamenje združenja v veri in ljubezni, in odzvali smo se njegovemu vabilu: „Pridite k meni vsi!“

Evharistija pa ne uči le enakovrednosti vseh ljudi s tem, da jih brez razločka stanu zbira okoli sebe, in da vsi skupno zajemajo iz istega vira življenja, ampak je še prav posebno velikega socialnega pomena zato, ker vžiga v nas ogenj ljubezni do bližnjega. To je tista socialna sila, ki je bila neznana v starem veku, kjer je vladala kruta moč in sebičnost, to je tisti ogenj, ki ga je Jezus prinesel na svet, o katerem hoče, da med nami gori, ki izenači in premosti socialne razlike in nam slajša bivanje v tem zemeljskem prognanstvu.

Kaj pa je Evharistija, prdragi moji? Pri sv. maši pomenja Evharistija daritev, kjer se naš Izveličar samega sebe daruje nebeškemu očetu za vesoljno človeštvo in pri sv. obhajilu se daje samega sebe za hrano našim dušam. Torej Evharistija je v obeh slučajih izročitev samega sebe v blagor ljudi. „Večje ljubezni pa ne more nikdo imeti, kakor da svoje življenje da za svoje prijatelje“. — Nekaj tega nebeškega ognja pa se po sv. obhajilu razlije tudi v naša srca, ker po uživanju njegovega mesa in krvi postanemo Jezusu enaki, da tudi mi sami ljubimo svoje brate in sestre s tisto nesebično in požrtvovalno ljubeznijo, ki je tako krvavo žarela na sv. križu in še sedaj žari v skrivnosti presv. Evharistije.

Zato ni čuda, predragi moji, ako je v prvih časih krščanstva, ko je bila vera še močna in živa, ko je bila sv. Evharistija vernikom vsakdanja duhovna jed, ako je v tistih časih tudi ljubezen do bližnjega tako prešinjala njihove duše, da je popolnoma preobrazila in preosnovala vse njihovo življenje in so pogani začudeni klicali: „Glejte, kako se ljubijo med seboj“. — Kaj čitamo v svetem pismu o prvih kristjanih? „Bili pa so stanovitni v nauku apostolov in v združevanju, v lomljenju kruha in molitvah. Vsi verniki so bili pa vkup in so imeli vse skupno. Svojo last

in premoženje so prodajali in delili med vse, kakor je kdo potreboval.“ (Dej. ap. 2, 42—47.) In zopet: „Množica vernikov pa je bila enega srca in enega duha. Kolikor jih je bilo, ki so imeli njive ali hiše, so prodajali ter prinašali izkupilo tega, kar so prodali, in položili apostolom k nogam. Delilo se je pa vsakemu, kolikor je bilo treba.“ (Dej. ap. 4, 35.) Kaj pomenijo te besede? Prvi verniki so se čutili eno družbo in so med seboj bratovsko občevali. Združeni so bili v molitvi in evharistiški daritvi sv. maše. A gorka, mlada ljubezen, s katero je navdajal Jezus srca prvim kristjanom je bila tolika, da so se mnogi odrekli svojemu premoženju, ga izročili apostolom pod vodstvom sv. Petra in z njim podpirali svoje siromašne brate in sestre. — Ni sicer misliti, kakor da bi prvi kristjani ne imeli nič svojega, ker apostoli so zahtevali le pokoro, vero in krst, toda lepi pojav praprčanskega komunizma (skupnosti) je za vse poznejše čase sijajen spomenik, kako živo ljubezen do bližnjega je vnela presv. Evharistija v srcih prvih kristjanov.

Od takrat je ostala ta ljubezen dragocena dedščina vseh onih bogoljubnih duš, ki so po sv. obhajilu tesno združene z Jezusom. „Ljubezen Kristusova nas žene“, te besede svetega apostola so bile tudi geslo kristjanov. — Ta ljubezen je navdajala mučence, ko so na svojih prsih skrivaj nesli sveto popotnico svojim bratom in sestram v ječe in po zgledu sv. Tarcizija pri tem delu usmiljenja obležali pod kameni preganjalcev. Ta ljubezen jih je gnala, da so prirejali agape ali bratovske pojedine, kjer so delili svoj kruh in živež z vsemi, ki so bili potrebni. In vsaka daritev sv. maše je bila združena z darovanjem za siromake, vdove in sirote, katere je diakon sv. Lavrencij s ponosom imenoval „najdražji zaklad sv. Cerkve“.

Isto opažamo v vseh poznejših stoletjih. Vedno je bila sv. Evharistija tisto ognjišče, ob katerem se je vnemala prava, požrtvovalna ljubezen do bližnjega. In čimbolj je bila duša z Jezusom združena, tem večji je bil krščanski heroizem v delu in žrtvah za splošni blagor. Ta ljubezen je tako mogočno plamtela v prsih sv. Vincencija Pavlanskega, da se je sam dal vkovati v verige, zato da je jetniku pridobil prostost in da je ustanovil red usmiljenih sester, onih junaških žena, ki se že več stoletij žrtvujejo v blagor trpečega človeštva. Ta ljubezen je ustanovila nebrojne zavode za sirote, za bolnike in siromake, je navdala toliko mladeničev in deklet, da so jim tolažilni in rešilni angelji in je sploh ustvarila vse ono, kar lepša in lajša revno zemeljsko življenje.

Predragi v Gospodu! Dandanes se mnogo govori o človekoljubnosti ali humaniteti, ki naj bi bila splošno zdravilo zoper socialno bedo in naj bi namestovala krščansko ljubezen. Usta se kar cede lepih besed, lepo se piše in govori v vezani in nevezani besedi, napoveduje se nova doba v imenu človekoljubnosti. Toda, kadar je treba resnih dejanj, ka-

dar je treba požrtvovalnosti, kadar je treba zastaviti za javni blagor svoje zdravje in življenje, tedaj se te puhlice razblinijo v prazen nič. Tudi tu veljajo besede: „Drugega temelja ne more nihče postaviti, kakor tisti, ki je postavljen in to je Kristus Gospod.“

Svetovno evharistično slavlje praznujemo ta teden, eno največjih cerkvenih slovesnosti, kar jih zgodovina pozna. A ti slavnostni dnevi ne smejo iti mimo nas brez trajnega sadu. Odití moramo potrjeni v veri in ljubezni do Izveličarja v sv. R. T., a odnesti moramo s seboj tudi čisto zlato prave, nesebične, požrtvovalne ljubezni do bližnjega. Koliko je socialne bede v naši domovini! Tisti, ki se z njo več peča, spoznava šele prav veliko telesno in duševno zapuščenost, ki vlada po mnogih krajih, spozna, kako nujno je treba zastaviti delo na polju krščanske dobrodelnosti in socialne pomoči. Sicer imamo že nekaj organizacij in ustanov, ki zasledujejo take cilje; to so pred vsem Vincencijeve konference, patronati za zanemarjeno mladino, razna ženska društva za delavke in služkinje, deloma tudi Marijine družbe in tretji red, a mnogo dela je še izvršiti. Naj bi s tega svetovnega evharističnega shoda preko naše domovine se izlil osvežujoč potok življenja in živahnega delovanja v blagor bližnika.

K sklepu še važen opomin vsem našim društvom. Po vseh krajih naše slovenske domovine imamo danes bujno razvito društveno organizacijo. Poleg strogo cerkvenih družb, kakoršna so: tretji red, Marijine kongregacije in razne bratovščine, so še mnoga izobraževalna društva, pevska in zabavna, gospodarska in telovadna; stanovske organizacije in politične organizacije. Nujno potrebno je skrbeti za to, da ta društva ne izgube svojega katoliškega značaja, kakor so ga izgubile žalibog že mnoge organizacije, ki so bile izpočetka zasnovane na verskem temelju, a so popolnoma izgubile svoj stik s Cerkvijo. Da bodo pa naša društva res katoliška, zato se morajo podrediti cerkvenim zapovedim in pred vsem ohraniti tesno zvezo s presveto Evharistijo. Slišali smo, da je bila sv. maša prvo središče krščanski družbi, da je bila sv. Evharistija prvo znamenje, v katerem so se kristjani zbirali. Iz tega središča so se razširjali vedno večji krogi drugih krščanskih organizacij in vzrastlo je veliko drevo svete Cerkve, ki razteza svoje mogočne veje po vsem svetu. Vse, kar se je napravilo tekom tisočletij pod okriljem sv. Cerkve v korist bližnjega in splošne blaginje, ima svoj prvi izvor v presv. Evharistiji. Zato se morajo tudi krščanska društva zavedati svojih socialnih, skupnih dolžnosti, ki jih imajo do sv. Rešnjega Telesa. Tamkaj morajo iskati svojo oporo, svoj vzor, svojo moč in vnemo. Zato je prav, da krščanska društva pristopajo korporativno (skupno) k mizi Gospodovi, da se skupno udeležujejo slovesnosti in procesij v čast sv. Rešnjemu Telesu, da pri svojih društvenih prireditvah kot prvo točko postavijo sv. mašo,

da vedno in povsod vzdržujejo tesno zvezo s cerkvijo in njenim središčem Jezusom Kristusom v presvetem Zakramentu. Kakor o vsakem posameznem kristjanu, tako veljajo tudi o krščanskih društvih besede Kristusove: „Jaz sem trta in vi ste mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadu, ker brez mene nič ne morete storiti. — Ako kdo v meni ne ostane, bo venkaj vržen, kakor usehla mladika, in jo bodo pobrali in v ogenj vrgli, da zgori.“ (Jan. 15, 6.)

Predragi v Kristusu! Vsak dan molimo v očenašu lepo prošnjo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo.“ V njej prosimo, da bi Bog zavladal nad nami s svojo božjo voljo in svojo milostjo, da bi ga vsi ljudje po svetu spoznali in častili. Veličasten viden znak tega kraljestva božjega na svetu je sedanji evharistični kongres, pri katerem so navzoči odposlanci vseh narodov in njim na čelu svetni vladarji, da se slovesno poklonijo Kristusu-kralju. Na prelep način se uresničujejo besede sv. Janeza: „Glej šotor božji med ljudmi in bode prebival z njimi in oni bodo njegovo ljudstvo.“ (Skrivno razod. 21.) Toda to kraljestvo bode trajno, ko bode Jezus zavladal s svojimi krepostmi in svojo ljubeznijo tudi v naših srcih, ko bode ta ljubezen prepojila in prevzela naše družine, naša društva in vso človeško družbo. Potem bomo v resnici njegovo ljudstvo in on naš Bog. Amen.

Presv. Evharistija in mladina.

Govoril knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Govorim naj Vam o potrebi in koristi sv. Rešnjega Telesa za mladino. Sv. Rešnje Telo je nebeški kruh življenja; saj pravi Gospod: „Jaz sem kruh življenja, ki sem iz nebes prišel.“ Ta nebeški kruh življenja je pa za ohranitev življenja naravnost potreben; saj zopet čujemo iz ust Gospodovih: „Resnično, resnično Vam povem, ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.“

I.

Kaj pa je to življenje? O tem se moramo najpoprej poučiti; potem bomo šele mogli prav točno razumeti, kako koristno in potrebno je sv. Rešnje Telo, da se to življenje ne izgubi, marveč ostane in izpolnjuje. Kaj je torej to življenje?

1. Mi imamo naravno življenje, dušno in telesno. Telo živi, dokler je združeno z dušo. Telesno življenje se razvija, včasih pa peša in hira, nazadnje nam ga uniči smrt. Duša pa živi in deluje z razumom in voljo. Razum naj spoznava resnico, zmota in laž je njegova smrt, volja naj hoče in izvršuje sama, ali s pomočjo telesa, kar

je prav in dobro. Vse to moramo hoteti, kar nam pomaga doseči naš večni namen, ako hočemo biti modri, ne pa neumni. Vsakemu moramo dati, kar mu gre: Bogu, bližnjemu, staršem, poglavarjem in sebi, ako hočemo biti pravični, ne pa krivični. Dobro moramo delati tudi kadar je težko, nobena ovira nas ne sme od dobrega zadržavati, nobena nevarnost od njega odvrniti; mi moramo biti srčni, pogumni, ne pa slabotni in plašljivi. Od dobrega odvrniti nas pa tudi ne sme noben užitek, nobeno naslajevanje, nobena poželjivost; uživanje mora imeti svoje prave meje, katerih ne smemo prekoračiti; zmerni moramo biti, ne pa nezmerni in pohlepni. Modrost, pravičnost, srčnost in zmernost so štiri pglavitne čednosti, štirje pglavitni stebri našega naravnega življenja. Vse življenje pa nadvladuje ljubezen. Kar ljubim, to želim, to hočem doseči, in ko dosežem, se veselim; česar pa ne ljubim, tega se bojim, proč bežim, in ako me zadene, se žalostim. Ako je to, kar ljubim, dobro, dobre so misli in želje, dobro moje prizadevanje; ako je to, kar ljubim, slabo, slabo je vse, kar mislim, želim in delam.

2. Sedaj sem Vam opisal naše naravno življenje. Upam, da ste me razumeli, saj ga Vi sami v sebi čutite, v sebi in v družini izkušate. Zraven naravnega življenja imamo pa še nadnaravno življenje, ki je naravnemu dodano. To je prebogato življenje posvečujoče milosti božje, katero je neobhodno potrebno v dosego srečne večnosti, kjer nas po neizmerni ljubezni in dobroti božji čaka sreča in blaženost, ki presega vse naše naravne moči.

Kakšno pa je to življenje posvečujoče milosti božje? Podeli se duši in njenim močem, razumu, in volji, da jih stori sposobne za tako življenje, kakršno je potrebno v dosego one večne blaženosti, ki presega naše naravne moči. Poglejmo to bolj natanko.

Posvečujoča milost božja prešinja najpoprej našo dušo in ji podeli neko novo življenje, kakor podeli ogenj neko novo življenje železu, ako ga vanj vržeš. Po tem novem naravnost od Boga danem življenju postane duša otrok božji in kot tak dedič nebeškega kraljestva. Kajne, kolika čast in kolika sreča!

Posvečujoča milost božja pa ne prešine le duše, ampak tudi njene moči in jim podeli novih sposobnosti, da more človek biti moder in pravičen in srčen in pogumen. Tako milost božja naravnim močem doda novo sposobnost, novo moč za čednostno življenje, kakor smo ga opisali. Sedaj moreš bolj lahko biti moder in bolj lahko uravnavati svoje življenje tako, da dosežeš srečno večnost; sedaj moreš bolj lahko biti pravičen in dati vsakemu to, kar mu gre: Bogu, bližnjemu, staršem, poglavarjem, sam sebi; sedaj moreš biti bolj lahko

srčen in zato neustrašeno delati dobro, naj bo še tako težko; sedaj moreš biti bolj lahko zmeren in držati v pravih mejah ono silno poželjenje po telesnem uživanju. Kajne, kako so te nove, nadnaravne sposobnosti združene s posvečujočo milostjo božjo ne le koristne, ampak za pravo življenje tudi potrebne? Kdor je v smrtnem grehu ter nima posvečujoče milosti božje, tudi teh sposobnosti nima in ne more, ali saj stanovitno ne more biti moder, pravičen, srčen in zmeren; kdor pa ima milost božjo, ima tudi te sposobnosti v manjši ali večji meri, pa je bolj lahko, bolj stanovitno moder, pravičen, srčen in zmeren. To nam kaže naše vsakdanje življenje.

3. Vidite torej, kako posvečujoča milost božja vse naravno življenje, vso našo dušo in njene moči prešine, povzdigne in okrepi. Toda to še ni vse; doda nam še novih, prav posebnih moči, da moremo verovati v Boga, ker je resničen; da moremo upati vanj, ker je zvest v svojih obljubah in vsemogočen; da ga moremo ljubiti, ker je neskončno, popolnoma in sam v sebi neskončno dober. Ker te tri čednosti, namreč vera, upanje in ljubezen po posvečujoči milosti iz Boga izvirajo, ker se samo nanj naslanjajo, namreč na njegovo resničnost, zvestobo in popolnost in ker nas naravnost k njemu obračajo, zato jih imenujemo božje čednosti. Sami pa čutimo, kako mogočno in silno vplivajo na vse naše življenje.

Ali boste sedaj razumeli vse prebogato naše življenje, kakor izvira iz naših naravnih in nadnaravnih notranjih moči? Da se pa to življenje ohrani in razvija, zato nam je sveto obhajilo ne le koristno, ampak kar naravnost potrebno, in sicer nam vsem, posebno pa mladini. O tem se lahko prepričamo.

II.

1. Življenje se mora najpoprej ohraniti. Da se ohrani telesno življenje, moraš zauživati hrane; ako je ne bi zaužival, moral bi lakote umreti, čeravno bi bil drugače popolnoma zdrav. Ker mnogo delaš in se trudiš, se telesne moči trošijo, polagoma pojemajo; zauživati moraš hrano, in sicer dobro hrano, pa se ti potrošene moči nadomeste.

Ravno tako je tudi z nadnaravnim življenjem naše duše. Hrane potrebuje; kdor je ne zauživa, bi moral že zato umreti, namreč izgubiti posvečujočo milost božjo. Kaj pravi Gospod: „Ako ne boste uživali mesa Sinu človekovega, ne boste imeli življenja v sebi.“

Zraven je pa tudi marsikaj, kar ti nadnaravno življenje zmanjšuje in ga troši. Pride raztresenost, obsipajo te razne skrbi vsakdanjega življenja, pa nekako iz uma pustiš večnost in svoje razne polžnosti, pogum ti peša, vsega se naveličaš; počutnost, nagib na už-

vanje se ti vzbuja. Počasi nekako opešaš in bolj posveten postaneš; na potu si k smrti in moglo bi se dogoditi, da padeš in življenje milosti izgubiš.

Kaj je treba storiti? Zauživaj nebeško hrano, ki ti jo Gospod pripravlja in ponuja. Saj pravi: „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem ... in on bo živel zavoljo mene.“ Kdor torej pristopa k mizi Gospodovi, v njem ostane Gospod kot zmiraj tekoči vir dušnega življenja, da se torej opešano z novega pokrepi in vedno močno ohrani.

Kdo pa je bolj raztresen, površen, lahkoumen od mladine? Otrok ima nadnaravno življenje, saj se mu je po sv. krstu vtilo v njegovo dušo! Pa kako ga vsaka stvar raztrese, kako vsaka stvar nase potegne, pa hitro pozabi na večnost, na Boga, na čednost! Še večja nevarnost preti mladeniču ali odraslemu dekletu: kdo more opisati njihovo raztresenost, omahljivost, nestalnost! O kolika nevarnost za življenje milosti božje! Ako je pa velika nevarnost, je pa tudi velika potreba po oni nebeški hrani, ki zopet vse popravi in nadomesti, kar se v slabostih vsakdanjega življenja izgubi.

2. Telo more postati bolešno. Male bolezni same na sebi niso smrtno nevarne; vendar pa bi utegnile nevarne postati, ako jih zanemariš. Ali nismo večkrat slišali, da se je zanemarila mala ranica, pa se je zastrupila kri in smrt je bila neizogibna. Včasih zadenejo telo razne mrzlice, vročine in nevarne rane. Potrebuje se spreten zdravnik, da bolezen ukroti in pomaga telesnim močem, da se bolezen odstrani in zdravje povrne.

Enakih nevarnosti ima tudi naše dušno življenje. Male bolezni to so mali grehi: majhna laž, hitra nevolja, mala razžalitev, mala nepokorščina, zanemarjanje malih dolžnosti. Ti grehi ne zamore življenja milosti božje, pač pa se zmanjšuje njegov žar, zmanjšuje strah božji, zmanjšuje ljubezen božja, pomnožuje slabo nagnjenje: mogle bi se iz tega razviti smrtne bolezni. — Ne smeš torej malih grehov zanemariti. Mali grehi se pa odpravijo, ako se jih zares pokesaš. K takemu kesanju pa najbolj pomaga sveto obhajilo, zakrament ljubezni; saj ti Jezus, ko pride v tvoje srce, vžiga srčno ljubezen, katera kakor ogenj požge vse male grehe in te močno nagiba na pravo srčno kesanje.

Pa ne le malih grehov lahko mnogo storiš, ampak v tvoji duši je mnogo mrzlic in vročin: to so namreč tvoja slaba nagnjenja in tvoje hude strasti. Kako si vendar nagnjen k slabemu, nagnjen na jezo, na sovražnost, na prevzetnost in ošabnost, na kreg in prepir, na požrešnost in poželjivost! Kako plamti v tebi poželenje oči, poželenje mesa in napuh življenja! Zato je na svetu toliko smrtnih grehov! V ljudeh ni več pravičnosti, ker smrtno greše zoper Boga, ali zoper bližnjega,

ali zoper starše in poglavarje, ali zoper same sebe, posebno zoper svoje telo; v ljudeh ni več srčnosti za čednost, ker se prestrašijo vsake težave, boje vsakega napora, pa se udajo hudemu: jezi, kletvi, uživanju, posvetnosti, lenobi; v ljudeh ni več zmernosti, poželenje mesa in oči se več ne ohrani v pravih mejah, pa zapelje ljudi v nezmernost in nečistost, v lakomnost in skopost; v ljudeh ni več modrosti, pa se ne boje Boga, ne mislijo na večnost, ne skrbе za dušo. Oh kako nevarne so strasti!

Kje bomo dobili pomoč zoper nje? Pri svetem obhajilu! Saj ima sveto obhajilo kot dušna hrana moč, da ohrani in pomnoži posvečujočo milost božjo in z njo vse moči in sposobnosti za pravo čednostno življenje, moč in sposobnost za pravičnost, za srčnost, za zmernost in za modrost; saj sveto obhajilo pomnožuje ogenj svete ljubezni, krepi upanje in razsvetljuje vero.

Vidite torej, kako koristno in potrebno je sv. obhajilo, da si ohranimo pravo dušno življenje. Vidite torej, da brez sv. obhajila dušno življenje ni mogoče, premagajo huda nagnjenja in silne grešne strasti, pa se smrtno greši in dušno življenje izgubi.

Kedaj so patenevarnosti hujše, strasti bolj plamteče, kakor pa v mladosti! Kako ošabni, svojevoljni, poželjivi so že otroci! Kaj pa šele mladeniči in dekleta! More jih posebno ošabnost, napuhnjenost, svojeglavnost, poželjivost po raznih telesnih, najbolj spolnih uživanjih! Kako naj bi se obvarovali vseh grehov in kje dobivali izrednih potrebnih moči? Edino pri sv. obhajilu. Saj edino sveto obhajilo užiga božjo ljubezen, pomnožuje moči za pravičnost do Boga in do bližnjega, za srčnost in pogum v borbi za čednost zoper strasti, moči za zmernost, da se ukrote neobzdržane strasti po telesnem uživanju. Ali boste sedaj razumeli, da otroci, posebno pa mladeniči in dekleta, brez sv. obhajila ne morejo ohraniti dušnega življenja, se ne morejo obvarovati smrtnega greha ter postanejo hudobni in razuzdani.

3. Telesno zdravje in življenje ima pa tudi zunanjih sovražnikov. Ako kaka kuga divja, ako te sovražnik napade, moreš življenje izgubiti, ako nisi dosti močan, da ti kuga ne škoduje, da te sovražnik ne premaga.

Tudi dušno življenje ima zunanjih sovražnikov: svet in hudobni duh. Svet ne mara za Jezusa in za njegov nauk; svet ne veruje vanj, ne upa vanj, ne ljubi ga. Svet nima modrosti, ker ne misli na večnost, ampak se ugrezava le v časnost; svet ni pravičen, saj Boga celo taji, zoper poglavarje se upira, pokorščino zamuja, svoji duši ne da resnice, s telesom svojim samo uživanju služi; svet ni srčen, ne bori se za čednosti, ampak se prepušča strastem; svet ni zmeren, le uživa

in uživa, le po zabavah koprni in mesenosti služi. Zraven pritegne hudobni duh, ki vse te strasti še bolj podpihuje in tako um zatemnjuje, da se človek nazadnje celo spoznani resnici ustavlja.

Kajne groznih nevarnosti! Ako te svet zapelje in satan premoti, smrtno grešiš in izgubiš življenje milosti božje, pa tudi pravico do večne sreče pri Bogu. Kje boš iskal pomoči zoper te nevarnosti? Pri Jezusu v svetem obhajilu! Saj ti ta Zakrament pomnoži milost božjo in z njo sposobnosti za božje čednosti vero, upanje in ljubezen in za glavne čednosti modrost, pravičnost, srčnost in zmernost. Tako okrepčan se boš lahko ustavljal načelom in vabilom sveta in vplivu satana.

No, in vse te nevarnosti ali niso najbolj grozne ravno v neizkušeni mladosti? Ali ni res, da se otrok hitro zapelje? Ali ni res, da se za svet, njegove nazore in njegovo brezbožno življenje najbolj hitro pridobe mladeniči in dekleta? Koliki v starih, bolj mirnih letih, obžalujejo norosti in razuzdanosti mladih let. Ali ne bo torej ravno za ta leta sveto obhajilo posebno potrebno?

4. Nazadnje telo tudi raste in se razvija; toda telo se razvija le, ako ima dobre in zadostne hrane; ako pa nima dobre in zadostne hrane, zaostane. Enako dušno življenje: razvija se, raste vera, upanje, ljubezen; raste modrost, pravičnost, srčnost v težavah, zmernost v poželenju, ako ima dobro hrano, ako zauživa sveto R. T. v svetem obhajilu. Saj že vemo, da ravno sveto obhajilo pomnožuje bolj od vseh Zakramentov posvečujočo milost božjo in z njo vse sposobnosti za božje in glavne čednosti.

Ali naj se to življenje pospešuje in razvija šele v starih letih po grešni in razuzdani mladosti? Ali naj bodo otroci svojeglavni, lažnjivi, sovražni, poželjivi, strastem udani? Ali naj mladeniči in dekleta žive v razuzdanosti, služijo satanu in Bogu zoprnemu svetu? Ne, nikakor ne! Zato naj pa hodijo k svetemu obhajilu mladeniči in dekleta, pa tudi že otroci. Po tej nebeški hrani življenja bodo mogli svoje nadnaravno življenje ohraniti, razvijati in izpopolniti.

Da je temu tako, nam priča vsakdanje življenje. Kjer v mladosti ni svetega obhajila, tam je strast; kjer je sveto obhajilo, tam je krščansko življenje.

5. Kolikokrat pa? Pogostokrat! Ako malokdaj zauživaš hrano, bo telo vendarle pešalo. Tudi dušno življenje peša, ako malokdaj pristopiš k mizi Gospodovi; vzdržuje se pa v vsej bujnosti po pogostem svetem obhajilu. — Tako želi Jezus, tako sv. Oče, tako tvoja potre

Torej sv. obhajilo pogostokrat in koj od zgodnje mladosti, od sedmega leta naprej.

Ta sklep naj nam rodi sedanji velikanski evharistični kongres. Zato hvala Bogu, da te dni tako mnogoštevilno pristopate k sv. obhajilu. Marija, Mati Jezusova, prosi za nas. Amen.

Kaj vidi Jezus iz tabernakeljna po naši domovini.

Govoril urednik Janez Kalan.

V sedmi številki „Bogoljuba“, za mesec julij, sem zapisal te-le besede: Evharistični kongres na Dunaju bo za nas Slovence nekaj slovenski katoliški shod.

Trikrat smo bili že Slovenci iz vseh slovenskih pokrajin skupaj v središču Slovenije, v Ljubljani, da smo se tam posvetovali o vseh zadevah našega javnega življenja. V četrtič smo zbrani na Dunaju Slovenci iz vseh škofij v bratski ljubezni pod eno streho. Torej nekaj četrti slovenski katoliški shod.

Pravim: nekaj katoliški shod. Ker pri navadnih katoliških shodih smo se posvetovali o vseh mogočih zadevah javnega življenja; tukaj pa govorimo samo o zadevah strogo cerkvenega, verskega življenja, katerega središče in ognjišče je predvsem presveta Evharistija.

Sicer se vidi malo čudno, da se pridemo posvetovat na Dunaj, ko bi imeli doma bližje eden do drugega. Toda doma nismo imeli še nikoli take priložnosti, da bi se bili tako skupaj dobili in se o teh rečeh posvetovali.

Rekel sem pa takrat med drugim tudi to-le: Na Dunaj ne smemo hoditi samo zaradi kratkega časa, samo radovednosti past, — tudi to sme in deloma mora biti — toda ne samo to; marveč tudi naša duša mora kaj pridobiti in cel naš narod. Mi moramo nekaj z Dunaja domu ponesti, da se po tem kongresu med celim narodom našim povzdigne češčenje presv. Rešnjega Telesa in s tem vred vse versko življenje med nami.

Toda medtem ko jaz tukaj vernemu ljudstvu razlagam namen našega kongresa, — si v naši sredi ti, naš mili Jezus! Ti solnce in sreča zemlje in nebes! Ti, ki zemljo pogledaš in ona se strese! Ti, ki preiskuješ srca in obisti, ti poslušaj mene nevrednega služabnika svojega in gledaš s prestola milosti na to verno množico, zbrano pred obličjem tvojega Veličanstva.

Kolika čast, kolika slast za uboge pregnance na zemlji, imeti v svoji sredi svojega Boga! Ti Večni in Vsemogočni, ti si naš sosed naš prijatelj, naš gost, naš pomočnik, naš tolažnik, — naš raj na zemlji!

Da, Jezus v sveti hostiji — naš raj na zemlji! — To misel je tako lepo, tako živo izrazila naša evharistična pesnica M. Elizabeta v eni svojih pesmi, kjer pravi tako-le:

Zemlja, solz in tuge polna,
še imaš za srca bolna
sreče in veselja kraj.
Tam kjer večna lučka živa
dogoreva nezgorljiva,
tam je tvoj skrivnostni raj.

Tam je vir neskončne sreče,
vir ljubezni vseljubeče,
blaženstva presrečni kraj.
Tam najlažje je živeti,
tam najslajše je umreti,
tam je Jezus, tam je raj.

Kaj mi torej sreča svetna,
kaj mi pota gladka, cvetna,
kaj mi vseh sladkosti slaj?
Jezus le me osrečuje,
Jezus sam mi zadostuje,
kjer je Jezus, tam je raj.

Kjer je Jezus, tam je raj! — Srečno mesto dunajsko, ki imaš toliko cerkvâ, župnijskih in samostanskih, kjer v toliko tabernakeljih prebiva Jezus! Blaženi dnevi kongresa evharističnega, v katerih slavimo svojega Boga v svoji sredi! Dasi imamo nekaj težav te dni, vendar lahko rečemo: „Dobro nam je tukaj biti.“ Težko se nam bo ločiti z evharističnega Dunaja. — — —

Toda — toda — saj Jezus ne biva samo na Dunaju! Saj je tudi na Slovenskem: v Ljubljani, Mariboru, Celovcu, Gorici in Trstu v stolnih cerkvah je njegovo bivališče. — A kaj govorim! Ne samo po velikih mestih, ne samo po stolnih cerkvah, marveč na premnogih krajih, po naših tihih dolinah in visokih gričih, v vsaki župnijski in samostanski cerkvi ima svoj sedež. Srečna naša domovina!

Domovina naša je sicer bolj malo znana po svetu. — Danes opoldne me je na rotovžu vprašal neki duhovnik z Bavarskega: „Odkod pa ste?“ Pravim: „S Kranjskega, po rodu pa Slovenci.“ „Častitam vam!“ odgovori. „Zakaj?“ se začudim. „Ker vas je tako lepo število!“ *) — „Ali vi,“ vprašam jaz dalje, „kaj poznate Slovence?“ „To vem,“ odgovori, „da so Slovenci dobri katoličani.“ „Hvala lepa za priznanje!“ odgovorim in ločila sva se.

Širni svet nas torej bolj malo pozna; veseliti nas pa mora, da imamo vendar tako dober sloves po svetu, da smo dobri katoličani.

Kaj pa ti, ljubi Jezus, ali nas ti kaj poznaš? Ali veš, kje prebivamo Slovenci?...

O, kako bi nas ne poznal! Saj si se naselil med nami! Saj nam govoriš: „Glejte, Slovenci, jaz sem z vami vse dni do konca sveta! Saj ti ljubiš male in nizke in pred svetom nepoznane in taki

*) Stättliche Zahl.

smo mi. Zato nam še posebe kličeš: „Pridite k meni, ki ste utrujeni in obteženi, ki ste zaničevani in zatirani, in jaz vas bom pokrepčal.“

Kako pa si, Jezus, kaj zadovoljen z nami? Kako se ti kaj zdi in godi v naši sredi? . . .

Morda imamo kaj, kar ti je med nami vseč in ti sladi ure tvojega bivanja med nami. Kaj vidiš iz tabernakeljna po naši domovini? — Vidiš, kajne, za naše razmere dokaj lepe cerkve, tvoja bivališča, ki se le še vedno lepšajo. In te cerkve dosti napolnjene pobožnih vernikov. Ljubljana, središče naše domovine, kako ima polne cerkve ob nedeljah in delavnikih! Saj je znano, da ga ni zlepa mesta, kjer bi bilo toliko ljudi po cerkvah, kakor v naši slovenski Ljubljani. In koliko sv. odhajil! — Pri zadnjih duhovnih vajah za duhovnike v Št. Vidu nad Ljubljano, — jaz nisem slišal, ampak pravili so mi drugi — je eksercitor gospodom častital na verskem življenju v naši deželi, in dejal je, če kje po nemških krajih pripoveduje, kako je pri nas, da se jim zdi kar neverjetno.

Torej vendar nekaj veselja zate, naš dobri Jezus! Pa morda je še kaj drugega lepega v naši sredi? „Ura molitve“, ki doni po naših cerkvah in rožni venec, ki se moči po slovenskih hišah vsak večer, to ti je gotovo tudi vseč. Gorečnost našega ljudstva, ki ponekod ob štirih, ob treh zjutraj vstaja in hiti v farno cerkev k spovednici, k božji mizi; in darežljivost našega ubogega ljudstva, ki rada da težko prisluženi vinar za božjo čast, ti gotovo ugaja, kakor nekdanj dar uboge vdove v temeljnu, ki je dala po tvojih besedah izmed vseh največ. — Imamo mnogo skrbnih, pobožnih žena in mater, značajnih krščanskih mož, pridnih deklet in čednostnih mladeničev. Kaj pa naše Marijine družbe — to sem pa res radoveden, — kako so ti pa te kaj pogodu? Upam, da ti vendar tudi precej veselja delajo!

Imamo še to in ono, kar ti, dobri Jezus, morda ugaja med nami ter te odškoduje in ti zadoščuje za žaljenja in bridkosti, ki jih trpiš bivajoč med človeškimi otroci.

Toda kaj vidim?! . . . Tvoj obraz se obrača na drugo stran ter se temni in žalosti . . . Kaj vidim?! Oh, da ti ne moremo prikriti tega prizora! Mlačnost, zanikrnost, greh in hudobija po naši domovini, ki zbada in žali tvoje srce! — Tam po cerkvah vidiš doli v zadnjem kotu stati ljudi, ki so telesno sicer v cerkvi, ki pa ne kažejo prav nič, da bi se zavedali, da so pred tvojim obličjem, ampak jih je le navada in sila v cerkev prignala, kjer se dolgočasijo, zverajo in pljujejo okoli sebe . . . Drugi stoje celo zunaj cerkve med najsvetejšim opravilom. Vidiš ljudi, ki hodijo mimo tvoje hiše, pa nimajo ne ene misli zate; ljudi, ki ob nedeljah in praznikih obletajo hribe in doline, zate, za sv. mašo pa nimajo pol urice časa. Ljudi, ki niti enkrat v letu ne čutijo dolžnosti in potrebe,

približati se božji mizi. Ljudi, ki imajo dovolj časa posedati po gostilnah pri pijači — tudi med božjo službo — za Boga in svojo dušo pa nimajo časa in ne veselja...

Pri pijači! Ker sem te reči omenil, vprašam vas, poslušavci moji, kaj menite, ali ni to stvar, ki našemu Bogu napravlja posebno veliko žalosti, domovini pa veliko nesreče in sramote? Poslušajte me torej, če še niste slišali, in vi slepci spreglejte že enkrat: Sto milijonov kron izdamo Slovenci vsako leto za opojne pijače, in najmanj ena petina tega — 20 milijonov! — gre gotovo iz domovine v roke naših najhujših narodnih in verskih nasprotnikov! In ali ni to stvar, ki našemu Jezusu največ src odtegne in največ ran prizadene? Kdo so tisti, ki božjo službo najbolj zanemarjajo in se sv. zakramentom najbolj odtegujejo? Kdo, če ne nesrečni pijanci? Kdo nedeljo, dan Gospodov, najbolj oskrunja in onečaščuje? Kdo povzroča prepire, pretepe, poboje zlasti ob teh dnevih? Kdo drug, kakor nesrečna pijača? In če sem prej navedel tako pohvalo v čast nas Slovencev, moram pa tudi resnici na ljubo zdaj z žalostjo povedati, da ima naša kranjska dežela to žalostno prvenstvo med vsemi avstrijskimi deželami, da je v njej razmeroma največ pretepov in pobojev. Druge slovenske dežele pa žalibog niso daleč zadej za njo. To, to, moji dragi je, kar dela nam največjo sramoto pred svetom, Jezusu pa neizmerno žalost v naši sredi! Zato vas prosim danes, da, rotim vas pri sv. hostiji, vse, ki vam je mar časti božje in ljubezni do ubogih grešnikov: Vzdravimo se že vendar enkrat iz brezbrčnosti in vzdigni se vsa domovina naša zoper tega sovražnika, ki napravlja nam tako kvar, Jezusu pa greni življenje med nami!!

In potem dalje — oh, sram me je — pa omeniti moram še onih naših nesrečnih bratov, ki so tudi rojeni od matere svete katoliške cerkve in vzgojeni z njenim mlekom, pa nimajo nujnejšega opravila, kakor da sovražijo in blatijo to svojo mater in tvojo nevesto in ž njo vred žalijo tebe, svojega stvarnika. Oh, v kake namene se rabi naša poštena slovenska beseda! Sram nas je pred teboj, da se ti v našem jeziku prizadeva taka sramota! Radi bi vmes skočili, radi bi s svojimi hrbti, s svojimi trupli zabranili nečast, ki ti jo delajo ti izgubljeni naši bratje...

Kaj hočemo storiti? Kako odpraviti in popraviti to krivico?! Radi bi jih spreobrnili, — pa ne moremo — ne moremo... Radi bi, da bi nobenega izmed naših rojakov ne imel za svojega sovražnika — pa ni nam dano, to doseči...

Kaj hočemo?...

Veš kaj, Jezus, nekaj imamo, kar ti damo! Nekaj, kar je v naših rokah, to ti posvetimo. Nekaj, kar ti bo gotovo ljubo in dopadljivo, kar

naj te odškoduje in ti zadostuje za krivice, ki se ti gode v naši domovini. In to je — **mladina naša.**

Da mladina, naša prihodnja domovina, ta mora biti Jezusova; Jezusova in Marijina!

Dragi moji, mi živimo v dobi napredka. Napredek je geslo našega časa. Vse napreduje in seboljšuje. Zidajo se lepše hiše in druga poslopja, ljudje se hočejo boljše oblačiti in boljše jesti, novi stroji se vpečujejo in polje obdelavajo, posebno se še živina — glavni dohodek kmetov — bolje glešta; skuša se zaploditi in vpeljati boljše živinsko pleme. Vse prav in potrebno; veselimo se tega napredka in ga pospešujemo! Pozabiti pa ne smemo, da pri tem splošnem napredovanju ne sme zaostati tisto, kar je najvažnejše na zemlji, namreč človek. Tudi človeško pleme se mora zboljšati!

Da, na tej zemlji, na kateri živimo zdaj mi s svojimi prirojenimi in privzgojenimi napakami, bi lahko vstal nov boljši rod, rod pravih častivcev in prijateljev božjih. In če mi kaj k temu pripomoremo, bomo imeli tudi svoj delež pri tem. To pa se zgodi z vzgojo.

Z vzgojo! Da, na vzgoji je ležeče vse! Zakaj je toliko slabih ljudi na svetu? Zato ker je toliko slabe vzgoje. Boljša vzgoja — pa bo boljši rod! Mlado otroško srce je kakor mehak vosek, iz katerega lahko napravíš kakršno podobo hočeš.

In potem pa zlasti nekaj. Če hočejo imeti boljšo živino, jo boljše krmiijo. Tudi o človeku pravi pregovor: „Kar človek jé, to jè.“ Imeniten stavek: Kar jé, to jè! Dajmo torej našemu mlademu rodu dobro hrano, pa bo čvrst, močan. Katero hrano? Oh, saj vsi veste: Bog sam je naša hrana. Vodimo torej mladino k božji mizi — najmanj vsak mesec, boljše pa: vsak dan — pa bomo imeli nov rod, čvrstejši od sedanjega!

Da se bo pa to res zgodilo, treba je to delo urediti, treba ga organizirati. Te organizacije so Marijine družbe in Marijini vrtci. Marijine družbe, ki po naši domovini že zelo lepo cvetó, in Marijini vrtci, ki smo jih jeli zasajati šele pred dvema letoma, pa že prinašajo „vrtnarjem“ veliko veselja in obetajo obilo lepega sadu. Dve stvari se zlasti zahtevata in morata zahtevati priteh mladinskih organizacijah: najmanj mesečno sv. obhajilo in zdržnost od opojnih pijač. Ti dve zahtevi gresta skupaj. Čim manj telesnega uživanja, — tem več veselja za duhovni užitek. Zatirati sladkost meseno, in uživati kruh iz nebes, „ki ima vso sladkost v sebi.“

Naj bi se tak vrtec in družba Marijina zasadila in ogradila v vsaki sleherni župniji slovenski, naj bi se naša nedolžna mladina vzgajala na ta način, — pa bo nastal na tej zemlji,

na kateri zdaj mi bivamo, nov boljši rod, ki bo Boga popolnejše častil, kakor mi in mu še več veselja delal.

Da, Jezus naš, vsi narodi naj te časte in ljubijo — kakor pojemo: vsa ljudstva, vsi jeziki, vse angelske vrste! — a naš slovenski narod naj te ljubi in časti najbolj! Zato ker je majhen, ker ne uživa zemeljske moči in slave, ker ima mnogo sovražnikov, zato bodi ti, Vsemogočni, njegova bramba, njegova čast, njegova slast, njegova radost, njegova sladkost, njegov raj na zemlji! Naj veljajo o naši zemlji besede 49. psalma „quia beneplacitum est Domino in populo suo: prijetno je prebivati Gospodu med njegovim ljudstvom“!

Odpusti torej, o Gospod, krivice in žalitve, ki ti jih provzroča naša domovina! Sprejmi pa kar ti more ponuditi dobrega! — Sprejmi tudi naše molitve, naše češčenje v teh dnevih! Sprejmi tudi težave in neprijetnosti, ki jih tebi na ljubo trpimo! Srečni smo, da moremo kaj trpeti zate. — Večje časti v resnici ni, kakor imeti delež s Kristusom v njegovem trpljenju. — Blagoslovi naše prošnje, naše sklepe! Blagoslovi zjasti našo mladino! Blagoslovi celo našo domovino! Naj bi ti služila zvesto in vedno zvesteje! Po tem revnem življenju daj nam pa vsem brez izjeme, da to zemeljsko domovino zamenjamo z boljšo, kjer te bomo gledali in ljubili — ne več v sv. hostiji, ampak v tvoji božji veličasti in v nebeški slasti na vse veke! Amen.

Kako povzdigniti med Slovenci češčenje presv. Rešnjega Telesa.

Govoril knezoškof dr. Mihael Napotnik.

Et quum intrasset Jesus Jerosolymam, commota est universa civitas, dicens: Quis est hic? Populi autem dicebant: Hic est Jesus propheta a Nazareth Galilaeae!

In ko je šel Jezus v Jeruzalem, se je zganilo vse mesto, rekoč: Kdo je ta? Ljudstva pa so rekla: Ta je Jezus, prerok iz Nazareta Galilejskega! (Mat. 21, 10. 11).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Jezus prihaja! Jezus je tu! Kdo bi dopovedal, kakšen šum in hrup, kakšno vrvrenje in drhtenje je nastalo po Palestini, kadar je počil v kakem kraju glas: Jezus je prišel! Jezus je tu!

Jezus prihaja z gore, so klicale neštete množice, ki so prihitele iz raznih krajev, ko je Jezus prihajal z gore, kjer je izbral izmed svojih učencev dvanajst apostolov. Apostoli so šli, polni svete ginjenosti, za svojim božjim mojstrom. Ljudstvo, polno zaupanja, je sililo k njemu, je

obračalo poglede vanj, pa je želelo, slišati njegov nauk in najti pri njem pomoči v telesnih potrebščinah. Vsa množica, poudarja sv. Lukež, je iskala, se ga dotakniti, ker je šla moč iz njega in je vse ozdravila. (Luk. 6, 19). In res, Jezus jim pokaže svojo čudodelno moč, ko vsakega ozdravi, ki je prišel k njemu. Pa še več. Sedé nekoliko nad ravnino, odpre svoja usta ter jim razkrije temelje svojega kraljestva in jim pojasni glavna načela svojih postav v vekoviti pridigi na gori. (Mat. 5. 6. in 7. poglavje; Luk. 6, 20 nsl). Vtisek čudovite te pridige na gori je bil nepopisen. Vsi poslušalci so strmeli in so spoznali iz njegovih besed, da ima oblast, dajati postave, oznanjevati zapovedi.

Vzveličar pride, zadoni glas po mestu Kafarnavmu. Na ta presunljivi klic prihiti paganski stotnik, pade na kolena pred Jezusa in ponižno prosi: Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho; toda reci le z besedo, in ozdravljen bo moj hlapec! In usmiljeni Jezus je občudoval globoko ponižnost in močno vernost zavednega Rimljana in mu je nemudoma ozdravil bolnega hlapca. (Mat. 8, 5 nsl).

Jezus prihaja iz hiše v Kafarnavmu, kjer je bival navadno, na obrežje Genezareškega jezera in že sedi tam poleg morja — tako je zagrmelo po mestni okolici, in ljudje so se zbrali v tolikem številu krog njega, da je stopil v čoln in sedel. Vsa množica pa je stala ob jezeru — pretresljiv prizor. In Jezus je učil v prilikah, v katerih je strmeči množici razlagal pomen, važnost in lastnosti nebeškega kraljestva, katero je prišel ustanovljat na zemljo; pa jim je pojašnjeval raznovrstne dolžnosti, ki jih imajo udje njegovega božjega kraljestva. (Mat. 13, 1 nsl Mark. 4, 1 nsl; Luk. 8, 1 nsl).

Izredno genljiv je dogodek, ki nam ga tako živo opisuje apostol, evangelist in prerok sv. Janez v klasičnem 6. poglavju svojega duhovitega evangelja, katero nam kaže vse ljubezni in vse usmiljenosti polno srce Jezusovo. Apostoli so se bili pravkar vrnili s prvega svojega misijonskega pota — sila utrujeni in spehani, žejni in lačni. Ljudstvo pa je tiščalo za njimi k Jezusu tako, da se je s svojimi apostoli umaknil na drugo stran Genezareškega jezera v samoto, da si tamkaj vsi odpočijejo. Sv. Marko pravi: In Jezus ni mogel očitno v mesto iti, temveč je bil zunaj v samotnih krajih — in so hodili k njemu od vseh strani. (Mark. 1, 45). Toda ko so izvedele množice, kam da je šel veliki čudodelnik iz Nazareta, so hrule nagloma za njim. Ko jih je Jezus zagledal, se mu v srcu zasmilijo. In koj jih je začel z nekoliko vzvišenega mesta učiti vzveličavnih resnic.

Medtem se pa zmračí, in človekoljubni Jezus jih ni hotel odpustiti lačnih od sebe, da bi kje na potu ne omagali. Vpraša torej Filipa: Odkod bomo kupili kruha, da bi ti jedli? S tem vprašanjem je hotel Jezus le izkušati: Poznal je namreč slabo vero svojih učencev.

Obenem pa jih je hotel s tem opozoriti na velikanski čudež, ki ga je sklenil storiti. Filip mu odgovori: Za dvesto denarjev kruha ne zadostuje, da bi vsakateri dobil le kaj malega. Andrej, brat Petrov, reče Jezusu: **Mladenič** je tukaj, ki ima pet ječmenovih kruhov in dve ribi, ali kaj je to med toliko ljudi? Bilo je namreč samih mož okoli 5000. Vendar Jezus jim je velel sesti po travi in trati; in potem je vzel kruhe, je zahvalil ter jih dal razdeliti med množice, ki so bile razvrščene v skupinah po 50 mož. In ravno tako je storil tudi z ribama. In ko so bili vsi nasičeni, so napolnili apostoli še dvanajst košaric s kosi, ki so preostali od peterih ječmenovih kruhov in od obeh dveh rib. Čudež ta čudoviti je vnel vse pričujoče, da so govorili med seboj: Ta je resnično prerok, ki ima priti na svet.

Ko je pa Jezus videl, da ga hočejo proglasiti za kralja — upali so, da bi jim ne bilo več treba skrbeti za vsakdanji kruh, ko bi postal Jezus njihov kralj — tedaj se je umaknil na goro. Drugo jutro ga pridejo iskat v njegovo mesto Kafarnavm, kjer so izvedeli, da se nahaja v shodnici. Tukaj se je pričel med njimi prevažni, prepomenljivi pogovor, iz katerega se je razvila veličastna napoved Jezusa Kristusa, češ, da bo dal kot Sin božji svojim vernikom svoje telo in svojo kri v hrano za večno življenje. S to obljubo je Jezus pripravil svoje učence na upostavitev presvetega rešnjega Telesa, ki jo je potem čez dve leti izvršil v obednici na Sionu pri zadnji večerji.

Vzveličar je tu, zadonelo je nekega večera po mestu Jeruzalemskem. In skrbne matere so prinesle in pripeljale svoje otročiče ter prosile Jezusa, da jih naj blagoslovi. Ko so jih apostoli odrivali, jih je posvaril božji prijatelj otrok z besedami, ki še vedno od tedaj donijo po širnem katoliškem svetu in ki so nam postavile ljudske šole: Pustite malim k meni priti in ne branite jim, ker takih je nebeško kraljestvo! (Mat. 19, 13 nsl; Mark. 10, 14). In detoljubni Vzveličar je jemal materam otroke iz naročij, pa je na nje roke polagal, jih objemal, blagoslovil in blagoslovljene vračal presrečnim materam.

Jezus jaše na tovrnem živinčetu v mesto, zabučí pet dni pred velikim četrtkom po Jeruzalemu. Et commota est universa civitas. In vse mesto je bilo po koncu. Ljudstvo mu je hitelo naproti, je svoja oblačila razgrinjalo na pota, sekalo veje z dreves in stljalo tja na steze, drugi pa so s palmami v rokah drveli Njemu v pozdrav, ki je prihajal v imenu Gospodovem. Ko so k velikonočnemu prazniku zbrani judje popraševali: Kdo je ta, so ljudstva odgovarjala: Ta je Jezus, prerok iz Nazareta Galilejskega. Populi autem dicebant: Hic est Jesus, propheta a Nazareth Galilaeae. (Mat. 21, 10. 11).

Ta cvetno-nedeljski prizor v Jeruzalemu se ponavlja te dni na Dunaju, v staročastiti prestolnici mogočnega avstrijskega cesarstva. Dunaj

je te dni središče in ognjišče vsega katoliškega sveta. Krščansko-katoliški verniki vseh stanov in poklicev so prihiteli od vseh strani sveta, da se v vsej vdanosti in zvestobi, v vsej pokorščini in ljubezni očitno poklonijo Kralju glorijskega, da ga javno počastijo in proslavijo. Zdaj se uresničuje beseda sv. Marka — *et conveniebant ad eum undique*, in prihajali so k njemu od vseh strani. (Mark. 1, 45). To se bo zlasti zgodilo jutri na god presladkega imena Marijinega, ko bo Jezus slavil svoj slovesni vhod in obhod po Dunajskih ulicah, trgih in krajih. To bo dan od Boga dan. O njem bo zaveljala preroka Ecehijela (24, 2) zapoved: Sin človekov, zapiši si ime tega dneva! Sploh ti dnevi, da govorim s svetim Pismom, ne bodo prišli nikdar v pozabljenje. Vsi rodovi po vseh deželah kraljestva jih bodo praznovali. *Isti sunt dies, quos nulla umquam delebit oblivio: et per singulas generationes cunctae in toto orbe provinciae celebrabunt eos.* (Ester. 9, 28).

Misel in želja, da se priredi tudi v naši Avstriji mednarodni evharistični shod, kakršnih je bilo že dvaindvajset praznovanih po raznih mestih sveta, je bila sprožena v Marijinem Celju dne 3. septembra 1908 o priložnosti zborovanja duhovnikov na čast in v proslavo evharističnega Višeduhovnika. Pri tem odločilnem zborovanju sem bil tudi jaz navzočen ter sem z največjim veseljem pozdravil izraženo misel in sem obljubil zborovalcem, da bom v tej zadevi storjeni sklep predložil prečastitemu škofijskemu odboru na Dunaju, pa ga v njem tudi toplo zastopal in vneto priporočal, kar sem vestno izvršil, držeč se starega gesla: Po Mariji k Jezusu! Res, mi Avstrijci smo najpoprej obhajali svetovni marijanski kongres v Solnogradu ter smo tako pripravili in nadelali pot mednarodnemu evharističnemu shodu, ki ga zdaj slavimo na Dunaju.

Rajska radost prešinja moje srce, ko vidim, da je med častivrednimi duhovniki in med čislanimi verniki našel ta znameniti shod toliko prijateljev, pomočnikov, darovalcev. Obilo število evharistincev iz drage mi škofije Lavantinske in iz vseh sosednjih škofij je dospelo v nadmilijsko mesto Dunajsko proslavljat evharističnega Boga-kralja. Rade volje sem sprejel prijazno povabilo, da naj ob tem spominskem shodu izpregovorim blagim vernikom iz vseh slovenskih vladikovin podučno in izpodbudno besedo o presveti Evharistiji. Vem sicer in sem docela prepričan, da gorijo vaša srca in plantijo ljubezni do Jezusa v najsvetejšem Zakramentu — drugače bi ne bili pripotovali k temu veličajnemu slavlju — vendar bom na željo pripravljavnega odbora poskusil pokazati, kako bi se dalo med nami še povzdigniti in pospešiti češčenje presvetega rešnjega Telesa? Saj po besedah angeljskega učenika sv. Tomaža Akvinca v sekvenci *Lauda Sion* ne moremo nikdar dovolj poveličevati presvete Evharistije.

Quantum potes, tantum aude;
Quia maior omni laude,
Nec laudare sufficis.

Kolikor moreš, daj mu hvalo!
Vedno hvališ ga premalo.

Zatem želim živo in vroče, da bi Jezus prav rad hodil po naših krasnih krajih, deleč in izkazujoč dobrote, kakor je hodil po Palestini, darujoč milosti. Da pa ostane pri nas, da nas ne zapusti, ga moramo pri sebi pridrževati, kakor sta to storila tista dva blažena učenca, ki sta potovala v Emavs. In sta ga silila, rekoč: Ostani z nama, ker se mrači in se je dan že nagnil. In je šel z njima noter. In ko je z njima pri mizi bil, je vzel kruh in ga je posvetil in zlomil in jima podal. In odprle so se jima oči, in sta ga spoznala. In sta rekla med seboj: Ali ni bilo najino srce goreče v nama, ko je po potu govoril in nama pisma razlagal. (Luk. 24, 29—32).

Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui!
Vsi ponižno počastimo ta presveti Zakrament!

V Gospodu ljubljeni kristjani!

Položimo pred vsem trden temelj rešitvi stavljenega vprašanja: Kaj storiti, da se povzdigne češčenje presvetega Rešnjega Telesa med nami?

1. Močna podlaga napredku v poveličevanju najsvetejšega Zakramenta je živa evharistična vera, je neomajljivo evharistično upanje, je goreča evharistična ljubezen.

Najprvo treba žive evharistične vere, to se pravi, trdne dejanske vere v evharističnega Vzveličarja ali v njegovo resnično, pravo, bistveno pričujočnost v sveti hostiji, v presveti Evharistiji. Najsvetejši altarni Zakrament je globoka skrivnost — *mysterium fidei* ga imenuje mašni kánon — katere ne moremo s svojimi čuti tipati, s svojim omejenim umom spoznati ali doumeti. Le eden čut nam tukaj pomore, nas tukaj podpira: sluh. Mi namreč slišimo besede: To je moje Telo. To je kelih moje krvi. In kdo govori tako? Božji učenik, večna resnica in modrost, ki ne more prevariti in ne prevarjena biti. Glejte, ljubi moji! Na gori Tabor je rekel nebeški Oče o Jezusu: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje, **tega poslušajte!** In najhujši sovražniki Kristusovi, farizeji, so morali pred vsem svetom pričati: Mojster, mi vemo, da si resnično Bog in da resnico govoriš.

In božji Vzveličar sam je terjal vero, preden je v Kafarnavmu obljubil postaviti zakrament presvetega altarnega Zakramenta. To je

delo božje, je zatrjeval Gospod ljudstvu, da verujete v tega, katerega je Oče poslal. (Jan. 6, 29). Kdor veruje v me, ne bo nikdar žejal. (Jan. 6, 35). In volja tega, ki me je poslal, jeta, da ima vsak, kdor vidi Sina in veruje v njega, večno življenje, in jaz ga bom obudil slednji dan. (Jan. 6, 40). Resnično, resnično vam povem: Kdor veruje v mene, ima večno življenje! (Jan. 6, 47). So pa nekateri med vami, ki ne verujejo. Jezus je namreč od začetka vedel, kateri so, da ne verujejo, in kdo je, ki ga bo izdal. (Jan. 6, 64). Jezus je tu zlasti mislil na Judeža Iškariota, ki ni veroval, kar je Jezus obljubil, namreč da postavi najsvetejši Zakrament. Judež ni veroval, pa tudi ni odšel kakor mnogi drugi učenci. Zato je Jezus izrekel grozne besede pri tej priložnosti: Ali vas nisem jaz dvanajst izvolil? In eden med vami je zlodej — diabolus. (Jan. 6, 71).

Da, gledé na presveto Evharistijo veljajo besede Kristusove: Kdor veruje, bo vzveličan; kdor ne veruje, bo pogubljen. Kdor ne veruje, je že sojen. Pri Kafarnavmu so enajsteri apostoli vrlo dobro prestali poizkušnjo svoje vere. Ko so namreč mnogoteri učenci zapuščali božjega Učenika, ki je napovedal postavitev presvetega altar-nega Zakramenta, katero obljubo je izpolnil pri zadnji večerji, in ko jih je Mojster vprašal: Hočete tudi vi oditi — tedaj je stopil živahni apostol Peter pred Gospoda ter je v imenu svojih blagih sotovarišev izpovedal živo vero, rekoč: Gospod, h komu pojdemo? Ti imaš besede večnega življenja! In mi smo verovali in spoznali — *et nos credidimus et cognovimus* — da si ti Kristus, Sin božji! (Jan. 6, 70).

Tudi mi spoznajmo danes in spoznavajmo vselej neustrašno svojo vero v nauk božjega Sinu, v nauk njegove nezmotljive ker od Svetega Duha vodjene svete Cerkve, v nauk namreč: da je Jezus Kristus kot Bog in človek, s svojim telesom in s svojo dušo, s svojo človeško in božjo naturo resnično, pravo in bistveno pričujoč v presveti Evharistiji, ki je in ostane do konca dni ena največjih in najvišjih verskih skrivnosti. Blagor jim, ki ne vidijo in vendar verujejo, kliče in zagotavlja nam nebeški Učenik. Zato govorimo s sv. Petrom: *Tu es Christus, Filius Dei vivi!* Ti si Kristus, Sin živega Boga! (Mat. 16, 6). Kličimo s sv. Tomažem: *Dominus meus et Deus meus!* Moj Gospod in moj Bog! (Jan. 20, 28). O Gospod, mi vsi verujemo trdno in stanovitno, četudi ne vidimo in ne umejemo; mi verujemo, ker si ti govoril, ki si večna resnica in modrost; mi verujemo s svojo materjo Cerkvijo, ki je steber in temelj resnice; mi verujemo, čeprav ne umevamo, ker moreš ti, vsemogočni Bog, več izvršiti, kakor premoremo mi, uboge stvari doumeti. *Credo, quidquid dixit Dei Filius. Nil hoc*

verbo verius! Rad verujem, kar Sin božji govori, ker nad to resnico resnice ni!

Veliki velewnik našega časa se glasi: Veruj v Jezusa, pa tudi v svoj obstoj! Naj velja o Slovencih pohvala, ki stoji v evangelju sv. Janeza o kraljeviču, ki je prišel Jezusa prosit za bolnega sina: In on je veroval z vso svojo hišo (Jan. 4, 53), namreč v čudovito ozdravljenje po Jezusu. Na evharistično krepko in delavno vero zidajmo evharistično upanje, to je pričakujmo zvesto in neomajljivo, da nam bo božji Vzveličar dal, kar nam je obljubil in česar potrebujemo. Ko se je Jezus na vihnem morju prikazal preplašenim apostolom — hodil je po morju in sicer ravno tedaj, ko je potem obljubil postaviti presveto Evharistijo, da bi pokazal, kako je čudovito njegovo telo, da zamore po vodni gladini hoditi in bo tudi lahko zakrito v podobi kruha — tedaj jih je tolažil, rekoč: Confidite, ego sum! Nolite timere! Zaupajte, jaz sem! Nikar se ne bojte! In je stopil k njim v čoln, in vihar je prenehal. (Mark. 6, 50, 51). In ko se je ljubi Odrašenik pred zadnjo večerjo od svojih učencev poslavljaj in jim napovedal bridkosti in pregone, jih je tolažil, govoreč: Confidite, ego vici mundum! Zaupajte, jaz sem premagal svet! (Jan. 16, 33). Enako govori tudi meni in tebi, krščanski poslušalec: Confide, fili! Zaupaj, sin! (Mat. 9, 2). Vso svojo zaupnost stavljajmo na njega, ki je vsemogočen, neskončno usmiljen in vselej zvest v svojih obljubah! Zaupno kličimo — v hudih težavah, stiskah in izkušnjavah — z Jezusovimi učenci: Domine, salva nos, perimus! Gospod, otmi nas, poginjamo! (Mat. 8, 25). Ravno pri evharistični mizi se spominjajmo zagotovila Kristusovega: Prosite in bote prejeli. Trkajte in odprlo se vam bo! Išcite in našli bote! Ravno pri in po svetem obhajilu, ko se sklenemo z Jezusom in on v nas prebiva, je vzveličavna priložnost, da mu potožimo vse dušne in telesne težkoče in potreščine. Tu prosimo ljubega Vzveličarja, da se bo nad nami izpolnilo, kar je obljubil prejemalcem svojega presvetega Telesa: Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem... Kdor je ta kruh, bo živel vekomaj.

Drugi veliki velewnik naših dni je: Zaupaj v Jezusa, pa zaupaj drug drugemu! Iz evharistične vere in iz evharističnega upanja izvira, kakor sama ob sebi, in mogočno priteka evharistična ljubezen. Presveta Evharistija je skrivnost, je spomin, je zaklad neskončne ljubezni Jezusove do nas. Kdaj je postavil Gospod ta najsvetejši zakrament? In qua nocte tradebatur, nam odgovarja slaviti sv. Pavel. (I. Kor. 11, 23). Tisto noč torej, ko je bil izdan sovražnikom, na večer pred svojim

bridkim trpljenjem, ob času, ko so mu neusmiljeni človeški otroci pripravljali žolča, tedaj jim je on pripravil nebeško mano, ki ima vso sladkost v sebi. V dobi, ko so si izmišljali hudobneži vsakovrstne muke za njega, tedaj jim je on odprl vir veselja in tolažbe. Zares, ko je svoje ljubil, jih je ljubil do konca. (Jan. 13, 1).

Jezus je zahoteval od svojih apostolov ljubezen, ker jih je sam poprej ljubil. Največjo in najvišjo ljubezen pa jim je izkazal na Veliki četrtek pri zadnji večerji v dvorani na Sionu, ko je ustanovil daritev svete maše, katero evharistično daritev je prvi sam opravil, ko je s tem postavil zakrament svetega rešnjega Telesa in zakrament mašniškega posvečenja, posvetivši jih v mašnike in škofe! S tem dejanjem je izkazal Jezus svojim apostolom in vsem ljudem neizmerno ljubezen. Zato se imenuje po pravici najsvetejši Zakrament spomin ljubezni, znamenje ljubezni. To ljubezen je tako nemogoče zapopasti, kakor je nemogoče spoznati skrivnost izpremenjenja pšeničnega kruha v evharistično Telo in grozdnega vina v kri Kristusovo. Tu velja le vzklik psalmistov: *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus: Escam dedit timentibus se*. Spomin svojih čudežev je naredil milostljivi in usmiljeni Gospod: Jedi je dal njim, ki se ga boje! (Ps. 110, 4. 5).

Ljubezen moramo, predragi, povračevati z ljubeznijo. Ljubezen terja protiljubezen. Pri vsaki sveti maši, v tej vedni ponovitvi krvave daritve na križu, pri vsakem svetem obhajilu, tem vednem ponavljanju zadnje večerje, poprašuje ljubi Jezus udeleženca, kakor je vprašal sv. Petra, preden mu je izročil nadpastirsko oblast: *Diligis me? Diligis me plus his? Ali me ljubiš? Ali me ljubiš bolj ko toti-le?* Srečen, trikrat srečen in blažen, kdor sme odgovarjati s sv. Petrom: *Domine! Tu omnia nosti. Tu scis, quia amo te! Gospod, ti veš vse. Ti veš, da te ljubim!* (Jan. 21, 15–17). Rdeča jabolka imajo rdečo barvo navadno le v lupini. Vendar sem že našel jabolko, ki je bilo rdeče noter do sredine. Naša ljubezen do evharističnega Jezusa prešinjaj vse naše zunanje in notranje! Ljubimo ga s srcem! Tretji veliki veleznik časa je: Ljubite Jezusa, pa ljubite tudi drug drugega!

Kdor je poln žive vere v evharističnega Boga-človeka, poln trdnega upanja v evharističnega Vzveličarja in poln vnete ljubezni do nja, ta bo zvesto in vestno posvečeval nedelje in zapovedane praznike, bo rad in pridno obiskoval službo božjo, pred vsem sveto mašo, pri kateri se pripravlja najsvetejši Zakrament, se bo z veseljem udeleževal vseh evharističnih slovesnosti, kakor se vršijo, postavim, na Veliki četrtek, na Telovo, pri izpostavljenju božjega Zakramenta in ob podobnih priložnostih. Vse take svečanosti bi se naj obhajale, kolikor le mogoče, izpodbudno, veličastno, krasno, sijajno.

S tem bi bil položen držen temelj k povzdigi vrednega češčenja presvetega rešnjega Telesa med verniki po naših škofijah. Na tem fundamenteu se more in mora dalje in vedno više in više graditi svetišče, primerno in pristojno evharističnemu Bogu-kralju. Pri tej vzvišeni stavbi, pri tem božjem delu morajo vsi duhovniki in vsi drugi verniki marljivo in požrtvovalno pomagati. Ta vsestranska pripomoč je nadaljnje sredstvo, povzdigniti in poglobiti, razširiti in podaljšati kult najsvetejšega altarnega Zakramenta.

2. Pred vsem in najizdatneje morajo duhovniki pospeševati in povzdigovati češčenje presvetega rešnjega Telesa med nami. To je njihov poklic in namen, to je njihova posebna dolžnost in jim lastna služba.

Hoc facite in meam commemorationem! Hoc facite, quotiescumque bibetis, in meam commemorationem! To delajte v moj spomin! To delajte, kolikorkrat pijete, v moj spomin! (Luk. 22, 19; I. Kor. 11, 24. 25). S temi slovesnimi besedami je Jezus Kristus, večni višeduhovnik po redu Melhizadekovem, svojim apostolom in vsem njihovim praviim naslednikom v duhovniški službi podelil skrivnostno oblast in moč, neprestano ponavljati v Cerkvi izredni čudež, ki ga je storil sam pri zadnji večerji. Zategadelj uči Tridentinski zbor: „Daritev in duhovniška služba sta po božji uredbi tako združeni, da se je obojna nahajala v vsaki postavi. Ker je torej v novi zavezi prejela sveta katoliška Cerkev sveto evharistično daritev, ki je po Gospodovi ustanovitvi vidna, zavoljo tega se mora tudi priznati, da je v njej novo, vidno in zunanje duhovništvo, na katero je prešla starozakonska duhovniška služba. Da je bilo duhovništvo ustanovljeno od tistega Gospoda našega Vzveličarja in da je bilo apostolom in njihovim naslednikom v duhovništvu izročena oblast, posvečevati, darovati in deliti njegovo Telo in kri... to izpričuje sveto Pismo in je učilo od nekdanj ustno izročilo svete Cerkve.“ (Seja XXIII. 1 poglavje).

Katoliški duhovnik je torej v najožji dotiki in v najtesnejši zvezi z najsvetejšim Zakramentom altarja. Zatorej je tudi v prvi vrsti poklican in dolžen, povzdigovati češčenje najsvetejšega Zakramenta. Zato velja pred vsem njemu: *Crede in Deum eucharisticum, confide in eo, ama eum, adora eum in sanctissimo Sacramento*. Mašnik je častni stražar in čuvar evharističnega Telesa Jezusovega. Ni pa groznejše sramote za vojaka stražnika, kakor če zapusti mesto, na katero je bil postavljen, da ga varuje in brani. Enako tudi duhovnik ne sme zapustiti svojega mesta pred tabernakeljem. Bivati v cerkvi pred Najsvetejšim, mu mora biti najslajše veselje. *Haec requies mea in saeculum saeculi. Hic habitabo, quoniam elegi eam*. To je moj počitek. Tukaj bom počival, ker sem si ga izvolil. (Ps. 131, 14).

a) Pa tudi tukaj velja geslo: V združenju je moč. Z združenimi močmi morajo duhovniki pospeševati evharistični kult, potem ne bo pogrešati uspeha, napredka, dobička, sadu. V tem oziru je vsega priporočila vredna bratovščina molitve najsvetejšega Zakramenta za duhovnike. *Confraternitas sacerdotalis: adorationis sanctissimi Sacramenti*. Ta odpustkov polna bratovščina je pridružena nadbratovščini v Parizu, ki šteje nad 80.000 udov. V Lavantinski škofiji je bila času primerna bratovščina dne 6. novembra 1895 vpeljana in šteje 233 bratov-družbenikov. Glavno vodstvo se nahaja v samostanu kongregacije najsvetejšega Zakramenta v Bocnu na južnem Tirolskem. Duhovniki-udje te bratovščine obljubijo, po eno uro na teden moliti Jezusa v skrivnosti ljubezni. Da ne pozabijo dane obljube, pošljejo vsaki mesec ali vsaj vsaki drugi mesec listek, na katerem so zapisane ure, prebite pred Najsvetejšim, pošljejo, pravim, te zapiske škofijskemu vodju, ki jih predloži od časa do časa glavnemu vodstvu. O tej pobožni duhovniški družbi so modri papež Leon XIII. pisali v okrožnici z dne 28. maja 1902 tako le: „Duhovniki, katerim je Kristus Odrešenik izročil oblast, pripravljati in deliti skrivnosti svojega Telesa in svoje krvi, ne morejo v resnici bolje povračevati prejete prevzvišene časti, kakor da na vso moč pospešujejo njegovo evharistično čast in hvalo ter da, ustrezajoč željam njegovega najsvetejšega Srca, vabijo in vodijo duše vernikov k vzveličavnim virom tolikega zakramenta in tolike daritve.“

Pri počeščenju najsvetejšega Zakramenta naj služijo duhovnikom v vzgled in posnemo sv. Alfonz Marija Liguori, sv. Klement Marija Hofbauer in glasoviti apostol Evharistije P. Peter Julijan Eymard, ki je z odobrenjem papeža Pija IX. leta 1856 v Parizu osnoval kongregacijo duhovnikov od najsvetejšega Zakramenta. Da bi pa tudi zunaj samostana pospeševal slavljenje nikdar zadosti češčenega presvetega rešnjega Telesa, je ustanovil kongregacijo ali družbo najsvetejšega Zakramenta za svetne duhovnike. Prezaslužni pospeševatelj evharističnega kulta je vobče slavljen in ljubljen umrl dne 1. avgusta 1868.

b) Leta 1883 je bilo na Dunaju ustanovljeno duhovniško društvo molitevno: *Associatio perseverantiae sacerdotalis*. Ob koncu leta 1910 je štel v 217 škofijah 29.409 živih udov, med katerimi se nahaja 364 duhovnikov Lavantincev. Sotovariši se zavežejo ali zaobljubijo, da bodo slednji dan pobožno obiskali Jezusa, v Zakramentu ljubezni pričujočega. Kadar bi bili pa zadržani, se bodo vsaj v duhu podali pred tabernakelj ter bodo s kratkimi pobožnimi vzdihljaji molili Jezusa v presveti Evharistiji.

c) Podobno dolžnost prevzamejo in si naložijo duhovniki, ki so udje družbe duhovnikov na čast presvetemu srcu Jezu-

sovemu v obrambo in pomnožitev duhovniškega duha. Prekoristna ta družba je ustanovljena že v raznih škofijah in prinaša obilo vzveličavnega sadu. Za Lavantinsko vladikovino je bila utemeljena na sinodi, leta 1911 ob navzočnosti 260 dušnih pastirjev obhajani Društvena pravila so že natisnjena v sinodalni knjigi, ki bo kmalu izšla. Prepričan sem, da bodo požrtvovalni duhovniki z veseljem pristopili k vse hvale in vse podpore vredni družbi ter tako vzajemno pospeševali kult ali čaščenje najsvetejšega altarnega Zakramenta. S tem bodo kazali svetu, da so učenci Jezusovi.

d) Priporočena bodi še evharistična zveza (liga) duhovnikov, ki vodijo vernike k vsakdanjemu svetemu obhajilu. Pij X. so jo potrdili dne 11. avgusta 1906 ter si z njo pridobili častno četo vnetih pospeševalcev svojih vzvišenih evharističnih namenov in sklepov.

3. Duhovnike — vnete častilce, molivce in zagovornike presvete Evharistije morajo pridno nasledovati in posnemati verniki, ki so tudi dolžni po vseh svojih močeh povzdigovati in razširjati bogoslužje presvetega rešnjega Telesa.

Brezmerno, neizrekljivo ljubezen je božji Vzveličar izkazoval človeškemu rodu po svojih čudovitih delih in dejanjih, zlasti po svoji smrti na križu. Vendar najsvetejši Zakrament nam stavlja pred oči dejanje ljubezni, ki presega vsa dejanja Jezusove ljubezni do nas. Zakaj, to je delo ljubezni, ki ne traja le kratek čas, kakor trpljenje in smrt, temveč se razteza do konca dni ter neprestano deli vernikom vseh jezikov, časov in krajev vzveličavni sad krvave daritve, opravljene na križu. Zatorej morate, preljubi moji, božjemu Vzveličarju povračevati to izredno ljubezen. Godilo se bode pa to, če bote radi obiskovali, pobožno molili in vredno prejemali Jezusa v najsvetejšem Zakramentu.

a) O kako so vendar, kristjani predragi, hrepeneli pravični in pobožni stare zaveze po obljubljenem Mesiju! Preroki so po njem vzdihovali: Rosite nebesa od zgoraj in oblaki naj dežijo Pravičnega! Odpre se naj zemlja in naj rodi Vzveličarja! (Iz. 45, 8). In zdaj ko biva v naši sredi; zdaj ko smo toliko srečni, da ima svoj sedež v naših cerkvah, bi li ne bila kazniva malomarnost in zanikarnost pa ostudna nehvaležnost, ko bi ga ne obiskovali, ko bi ravnali ž njim kakor s tujcem, za katerega se ne zmenimo, katerega ne maramo. Kaj, ko bi se moral ljubi Vzveličar pritoževati nad nami, kakor je smel tarnati nad Izraelskim ljudstvom: Sem bil li mar Izraelu puščava ali pozna (nerodovitna) zemlja? Zakaj pravi moje ljudstvo: Odstopili smo in več ne pridemo k tebi? (Jer. 2, 31). Kot Vzveličar je stopil Jezus v najožjo zvezo z nami. S tem, da je sprejel človeško naturo, je postal ne le naš najzvestejši prijatelj in tovariš, temveč naš brat, meso od našega mesa. Kako bi mogli njemu,

svojemu nebeškemu prijatelju in bratu, odrekati to, kar izkazujemo svojim zemeljskim prijateljem in znancem: namreč čast pogostnega obiska ali vsaj večkratnega? In nam ne bo ta dolžnost spoštovanja in hvaležnosti tem lajša in slajša, ako pomislimo in preudarimo, kako milo nas On, večna modrost, zagotavlja: Veselje mi je, bivati s človeškimi otroki? (Preg. 8, 31). Kaj, ko bi nam veljala bridka pritožba Jezusova: V sredi med njimi sem, pa me ne poznajo. V svojo posest sem prišel, pa moji me nočejo sprejeti. (Jan. 1, 11. 26).

b) Pravičnost in vljudnost pa terja od nas, da tistemu, katerega obiščemo, izkažemo primerno spoštovanje, da mu damo dolžno čast. Ker je Jezus v najsvetejšem Zakramentu pravi, živi Bog, Bogu pa gre najvišja čast, to je moljenje, zato je jasno ko opoldansko solnce, da ga moramo v tej skrivnosti v vsej ponižnosti in pobožnosti moliti. V tem Zakramentu zakramentov je pričujoč tisti Bog, ki ga je večni Oče vpeljal med svet, rekoč: In molijo naj ga vsi angelji božji! (Hebr. 1, 6). Tisti prebiva v njem, pred katerim so Modri iz Jutrovega klečali (Mat. 2, 11), katerega so apostoli v Galileji molili. (Mat. 28, 17). Sveti cerkveni zbor Tridentinski izobčuje vse tiste iz cerkvene družbe, ki bi tajili, da se mora edinorojenemu Sinu božjemu v zakramentu Evharistije izkazovati tudi zunanja čast molitve. (Sej. XIII. kanon 6). Zategadelj mašnik pri sveti maši povzdigne posvečeno hostijo in kelih s presveto krvjo, da molijo verniki kleče presveto Telo in predragoceno kri Kristusovo.

In naša sveta katoliška Cerkev je tudi vsaki čas svojemu božjemu ustanovitelju in ženinu v Zakramentu altarja očitno in slovesno izkazovala dolžno čiščenje in moljenje. V ta namen je uvedla visoki in veseli praznik presvetega rešnjega Telesa, ki daje vernikom priložnost, očitno kazati in razodevati svojo vero v pričujočnost Jezusa Kristusa v zakramentu presvete Evharistije ter ga skupno pred vsem svetom pobožno moliti. Zato je nadalje v sveti Cerkvi navada, izpostavljati presveto rešnje Telo na altarju vernikom v javno počestitev. Toda tudi, če je sveto Telo skrito v tabernakelju, opominja ljubeča mati svoje otroke na pričujočnost nebeškega ženina v presvetem Zakramentu in jih spominja dolžnosti, ga ponižno častiti in moliti, ker in ko prižiga pred altarjem, na katerem je shranjen najsvetejši Zakrament, večno luč, ki bi naj gorela noč in dan v poduk in spomin pričujočnosti Jezusove v zakramentu ljubezni in pa v vidno znamenje naše goreče ljubezni do njega. Kakor použiva ogenj olje v svetilnici, enako bi se naj tudi naša srca použivala kot žgavni dar Vzveličarju na čast v njegovi ljubezni in v njegovi službi. V poveličanje tega božjega Zakramenta se daje blagoslov s presvetim rešnjim Telesom, se nosi to Telo očitno in slovesno bolnikom kot popotnica v neskončno večnost. V taisti namen, namreč pospeševati spo-

znanje, ljubezen in češčenje presvete Evharistije in zadoščevati Jezusu za vse žalitve in skrunitve, ki se mu godijo v tej skrivnosti ljubezni, v ta vzvišeni namen, pravim, so vpeljane tudi različne, od rimskih papežev potrjene in z bogatimi odpustki obdarovane pobožne družbe in bratovščine.

c) Obiskujte torej, preljubi moji, pridno in molite pobožno ta naj-svetejši Zakrament! Vendar če prijatelj obišče prijatelja in ga spoštljivo in pristojno pozdravi, potem se došli prijatelj rad povabi na gostbo, na obed ali na večerjo. Ko je evangelijski prijatelj obiskal svojega prijatelja, mu je ta postregel s tremi kruhi, katere si je celo moral izposoditi. (Luk. 11, 5. 6). In kateri pravi, odkritosrčni prijatelj bi se obotavljal ali celo ustavljal, prisesti h gostoljubni mizi ter se udeležiti gostbe ljubezni? Podobno morajo katoliški kristjani zahajati k mizi Gospodovi, katero pripravlja in pogrinja Jezus Kristus, sam obenem gostitelj in gostivni dar.

In s to mislijo smo prišli do najboljšega sredstva, kako povzdigovati med nami češčenje najsvetejšega altarskega Zakramenta, ki je bilo in je in bo pogostno vredno prejemanje sve-tega obhajila. V tem oziru pa napredujmo stopnjema!

4. Da se bodo ljubi verniki privadili pogostnemu in vsakdanjemu svetemu obhajilu, naj se najprvo vpelje po vseh škofijah, kjer je še ni, večna molitev. Ta prelepa in prikupljiva pobožnost se opravlja vsaki dan celega leta zaporedoma po vseh župnijskih in samostanskih cerkvah v podnevnih urah, to je od šeste ure zjutraj do šeste ure zvečer. V Lavantinski škofiji se je začela milosti in odpustkov polna pobožnost s prvo adventno nedeljo, dne 27. novembra 1904, vsled sklepa, na ško-fijski sinodi leta 1903 storjenega. Za to evharistično, nad vse ljubljeno pobožnost sem od svetega očeta Pija X. izprosil posebne predprave in obilne odpustke. Večna molitev se vrši in obslučuje po vsej vladi-kovini z izrednim navdušenjem, in kakor se glase poročila dušnih pastirjev, tudi z mnogim dušnim pridom in haskom. Verniki se že vnaprej veselijo nežne slovesnosti. Dekleta okrasijo altar, da je ves v zelenju in cvetu. Po fari vlada in kraljuje molitevne dni mir, veselje, zadovoljnost, spravljivost. Neki dekan mi je pisal, da se mu zdi, češ, da hodi tiste dni Jezus po duhovniji od hiše do hiše. Osem let je že vpeljana pobožnost, in jaz še nisem slišal najmanjše žal besede, n. pr. kdo bo plačeval sveče, kdo bo prihajal molit ob času žetve, košnje, trgatve? Ravno narobe. Škofljani se mi na mojih kanoniških potovanjih in obiskovanjih iskreno zahvaljujejo za blagodejno in blagoslovljeno napravo. O res! Kdo dopove, koliko milosti in dobrot steče iz tabernakelja skozi cerkvena vrata tja po dotični župniji, po celi dekaniji in po vsej razsežni škofiji! Taber-nakelj je naš Betlehem, naš Nazaret, naša Kana in naša Betanija, pa je oljiška Gora, Sionska obednica, Golgota, vrt z božjim grobom, je Emavs.

Ti vsakdanji molitevni shodi so nepretrgani evharistični kongresi. Farani se v češčenju presvete Evharistije vrstijo po stanovih, po občinah ali srenjah, po vaseh in trgih. In duhovniki dajejo najlepši vzgled pri večni molitvi. Shajajo in zbirajo se pri svetem šatoru, kjer opravljajo skupno svoje molitve, potem pridigujejo, izpovedujejo in delijo skrbno sveta obhajila. Blage volje se vestno ravna po dobrih nasvetih, danih jim na diecezni sinodi leta 1906*).

5. Kaj primerno in pripravno sredstvo: pospeševati večkratno sveto obhajilo in tako povzdigovati češčenje presvete Evharistije: je družba vednega češčenja svetega rešnjega Telesa in v podporo ubogim cerkvam. Priporočljiva družba je razširjena že po mnogih škofijah in kjer še ni ustanovljena, tam se kmalu osnuj. V Lavantinski cerkvi je bila ustanovljena že dne 27. maja 1881, potem nadbratovščini v Rimu pridružena dne 1. januarja 1882, in šteje danes 26.906 družbenikov, ki darujejo vsakoletno po eno krono ali vsaj po dva helarja na mesec. Dohodkov se je nabralo doslej 134.560 kron, ki so bile uporabljene za cerkveno obleko in razno drugovrstno opravo. V tej cerkveni družbi se nepopisno mnogo dela na tihem v čast in v proslavo evharističnega Vzveličarja. Vsi stanovi in poklici so tu zastopani, tekmujejo med seboj. Gospe in gospodične šivajo, pletejo, vezejo; učeni gospodje pa delajo načrte za umetno izdelovanje mašnih oblačil — vse zastonj, vse za Bog plačaj, vse za vbogajme. In vsako leto se pripravi bogata razstava vkusno in postavno narejenih paramentov. Vsestranski pridobiček za razprostrano škofijo je neprecenljiv. In letos se je mnogo paramentov napravilo in poslalo na Dunaj za evharistični shod.

6. Nadaljnja pripomoč, pospeševati evharistični kult, je tridnevna, ki bi se naj po naročilu papeža Pija X. z dne 10. aprila 1907 obsluževala vsepovsodi tri dni po prazniku svetega rešnjega Telesa in sicer ob času, ki ga za župnijo določi prečastito škofijstvo. Se ve, da se mora ta tridnevna evharistična slovesnost obhajati z vso gorečnostjo, pobožnostjo in skrbnostjo, da rodi in prinese zaželenega zlatega sadu.

Tej tridnevnici pridodajem kot izvrstni pripomoček za pospešitev in povzdigo evharističnega bogoslužja prelepo in nad vse prikupljivo pobožnost na čast najsvetejšemu srcu Jezusovemu. Njen poglobitveni namen in pomen je častiti presveto srce božje; ali to srce živi in bije v presveti Evharistiji. V srcu Jezusovem se časti njegova nedomerna ljubezen do človeškega rodu. In ta ljubezen se pa najbolj kaže in razodevlje v zakramentu altarja, ki se zato imenuje zakrament ljubezni. Tej ljubezni velja zlasti pobožnost ob prvih petkih ali prvih

*) De communi sacerdotum participatione in adorationibus coram sanctissimo Sacramento. (Synodus dioecesana Lavantina anno salutis 1906 facta, Marburgi, 1907. Cap. CXX, pag. 384 sqq.).

nedeljah v mesecu, ko se izpostavlja sveto rešnje Telo in se prejemajo obhajila, ki bi naj zadoščevala za neštete žalitve in skrunitve, ki se godijo Jezusovemu srcu v altarnem Zakramentu od strani nehvaležnih, malo ali celo mrtvovernih, brezbožnih ljudi.

Ta pobožnost prvega petka v čast srcu Jezusovemu mogočno pospešuje pogostno prejemanje svetega obhajila in s tem povzdiguje tudi češčenje evharističnega Boga-človeka. Že Leon XIII., neminljivega spomina, so dovolili dne 28. junija 1889, da se sme prvi petek vsacega meseca služiti zaobljubna ali votivna maša na čast srcu Jezusovemu v tistih cerkvah, v katerih se opravlja tega dne posebna pobožnost v počeščenje božjega Srca. Po odloku svete kongregacije za obrede z dne 21. januarja 1899 so izrekli sveti oče željo, da bi se naj toliko priporočena in že v mnogoštevilnih krajih vpeljana vaja, opravljati prvi petek vsakega meseca pobožnost do najsvetejšega srca Jezusovega, vedno dalje in dalje razširjala. Ko bi se pač nežno-mila pobožnost udomačila po naših škofijah! Pred izpostavljenim najsvetejšim Zakramentom bi se služila sveta maša, bi se molile litanije presvetega Srca, bi se ponovila od Leona XIII. naročena genljiva posvetitev; častilci presvetega Srca bi pa prejeli spravna in zadostivna obhajila ter bi naposled še molili molitve v dosego ali za pridobitev vseh za to pobožnost odločenih in podeljenih odpustkov. O kako bi vse to vplivalo blagodejno na povzdigo evharističnega bogočastja. Prihodnost je presvete Evharistije!

Zgoraj omenjene pobožnosti so krepke pripomoči, povzdigniti med nami češčenje presvetega rešnjega Telesa — toda le tedaj, kadar se jih verniki pridno, skrbno, stanovitno poslužujejo. Zatorej pa se radi udeležujte, ljubi moji, vseh pobožnosti, ki se vršijo v počeščenje presvetega rešnjega Telesa! Štejte si v čast, kjer in kadar in kakorkoli se vam ponudi priložnost, očitno pred vsem svetom spoznavati, kazati in pričati, da verujete v Jezusa v najsvetejšem Zakramentu, da se ne sramujete, spodobno poklekovati pred altarjem, kjer je shranjeno Najsvetejše, da častite in molite evharističnega Jezusa kot svojega Gospoda in Boga, da ga ljubite kot svojega Odrešenika in da srčno želite, da bi ga vsi ljudje po vsem svetu ljubili in molili.

V Gospodu ljubljene kristjani!

Kjerkoli se bodo duhovljani zgoraj naštetih sredstev v povzdigo evharističnega kulta radi posluževali, tam se bodo z veseljem poprijeli najizdatnejšega pripomočka, ki je pogostno prejemanje presvetega rešnjega Telesa, "je pridno pristopanje k mizi Gospodovi.

Jezus Kristus je postavil presveti Zakrament altarja, ne le, da se za nas daruje pri sveti maši in nam prilastuje neskončne milosti, neizmerna zasluženja krvave daritve na križu, temveč tudi zato, da se daje

našim dušam v svetem obhajilu v hrano, ki nas krepi v nadnaravnem, večnem življenju. Ako je Jezusu veselje, med nami prebivati, in ako željno želi, da ga radi obiskujemo in se radi pri njem mudimo, še pač nedvomno srčneje želi, da ostanemo v njem in on v nas, da se ž njim družimo, kar se godi po svetih obhajilih. In naš božji Vzveličar je naravnost zapovedal, da naj prejemamo njegovo sveto Telo. Pri napovedi in obljubi tega skrivnostnega Zakramenta je rekel Jezus množicam: Resnično, resnično vam povem, ako ne bote jedli mesa Sinu človekovega in ne bote pili njegove krvi, ne bote imeli življenja v sebi! (Jan. 6, 54). Kdor si ne ohrani nadnaravnega življenja, življenja milosti, ta nima pravice do večnega življenja, ne more priti v nebesa; marveč on zapade večni smrti, zapade večnemu pogubljenju. Po nauku Kristusovem pa si ohranimo, vzdržimo nadnaravno življenje, če zauživamo njegovo meso in kri. Zategadelj je nedvomno naša najsvetejša, naša najvzveličavnejša dolžnost, prejemati sveto obhajilo.

Vendar nebeški Učenik, ki je zapovedal prejemanje zakramentalnega kruha, ni veleval, kolikokrat in kdaj da ga naj prejmemo. Prvi kristjani so se shajali vsaki dan, da obslužujejo mašno daritev in da zauživajo nebeško mano. Bili so, piše sv. Lukež, stanovitni v nauku apostolov in združeni v lomljenju kruha in v molitvi. (Dej. ap. 2, 42). Ko je pa potekom časa pojemala prva gorečnost in so se nahajali kristjani, ki niso leto za letom pristopili k mizi božji, tedaj je bila sveta mati Cerkev primorana, svoje otroke po ostrih kaznih opomniti njihovih dolžnosti. Zaukazala je na IV. Lateranskem cerkvenem zboru, obhajanjem v Rimu leta 1215, da mora sleherni kristjan, ki se pameti zaveda, vsaj enkrat v letu in sicer o velikonočnem času prejeti sveto obhajilo. Ako tega ne stori, se mu po smrti naj odreče cerkveni pogreb. Potemtakem smo dolžni najmanj enkrat v letu prejeti sveto obhajilo. Enako nas veže dolžnost v smrtni nevarnosti, ker je sveta Evharistija popotnica ob preselitvi v večnost. Kdor bi v smrtni nevarnosti ne hotel prejeti svete popotnice, tisti bi zakrivil veliko pohujšanje, bi pa tudi kazal veliko nemarnost gledé na vzveličanje svoje neumrjoče, dragocene duše: on bi se pregrešil hudo, grozno, pogubno.

Ker je postavil Jezus Kristus najsvetejši Zakrament našim dušam v živž za nadnaravno, večno življenje, želi sveta Cerkev, da bi naj verniki prejemali sveto obhajilo pogostoma v letu. Telo hranimo večkrat na dan, dušo pa bi naj nasitili le enkrat v letu? Tako vprašuje sv. Karol Boromejski. Sveti cerkveni zbor Tridentinski želi, da bi verniki vselej pri sveti maši ne samo le duhovno, marveč tudi zakramentalno prejemali sveto Evharistijo. (Sej. XXII. 6. poglavje). Ta izrek jasno razodevlje živo željo naše svete Cerkve, da bi namreč naj katoliški kristjani slednji dan zaužili nebeško hrano, kruh

angelski, božjo mano, ter tako zajemali od ondot vedno obilnejših sadov posvečenja, krščanske popolnosti, svetosti, pravičnosti. V zmislu teh besed nezmotljivega Tridentinskega koncila uči rimski katekizem to le: Župnik je dolžen, vernike pogostoma opominjati, da, kakor skrbijo za vsakdanji kruh telesu, tako tudi hranijo neumrljivo dušo vsaki dan s tem zakramentom. Kakor potrebuje telo telesne, enako potrebuje naša duša duhovne hrane. (Drugi del. 4. pogl. 60. odstavek).

1. S temi navedki sem hotel pred vsem odrasle svoje drage poslušalce pripraviti in pridobiti za to, da bodo vprihodnje pogostno in vsakdanje sveto obhajilo pospeševali. Začnite pogumno in brez zamude izvrševati glasoviti odlok svetega očeta Pija X. Sacra Tridentina Synodus z dne 20. decembra 1905, v katerem slavno in srečno vladajoči papež z vsem poudarkom priporočajo vernikom, češ, da naj vsaki dan pristopijo k svetemu obhajilu, kakor je bila častita navada v prvih časih svete Cerkve. K temu ni treba izpovedi, zadostuje čista vest ali stan posvečujoče milosti božje in pravi, dobri, čisti namen, to je, Bogu služiti in dušo vzveličati. Obenem so vidni poglavar božjega kraljestva na zemlji odredili, da morajo predstojniki vseh redovnih hiš, moških in ženskih, skrbeti, da se bo ta odlok vsako leto v osmini praznika presvetega rešnjega Telesa v domačem jeziku prebral redovniški družbi. In nadpastirjem so najvišji pastir naročili, da naj razglasijo ta odlok in ga še naj posebej pošljejo ali priobčijo semeniščanom, župnikom, duhovnikom sploh.

Izpolnjujte, ljubi moji, če ste zvesti in dobri otroci svete matere Cerkve, željo in naročilo svetega očeta Pija X! Pristopajte pogosto in, če vam dopuščajo stanovske dolžnosti, vsaki dan k zakramentalni gostbi! Sveto obhajilo varuje v vas nadnaravno življenje; vam daje moč, se ustavljati raznim izkušnjam, premagovati težave, ki vas ovirajo v dobrih delih, ki se vam kakor gore kopičijo na potu krščanske popolnosti, ki vam branijo, stanovitnim biti do konca. Kako vendar boleha človeška družba in kako mlačna je v vajah čednosti! Njega, ki jo edini premore ozdraviti, tega odriva; njega, ki ga ljubezen neizmerna do ljudi, ta umetnica tega Zakramenta, vedno pridržuje nevidnega na zemlji. Vsega napora je treba, da iz Evharistije kot bogatega vira življenje Jezusovo obilneje in obilneje vpliva na vse, ne le zasebnike marveč na vse ljudstvo in vse sloje.

Krščanski očetje in gospodarji! Ne zanemarjajte pri svojih mnogih skrbih, ki jih imate za posvetno, najvažnejše skrbi za to, kar je edino potrebno — skrbi za dušo! Sicer postanete mlačni in se pogubite. Ako ne bote jedli mesa Sinu človekovega, ne bote imeli v sebi življenja. V vzgled vam naj služijo sv. Jožef in drugi goreči častilci in molivci presvetega rešnjega Telesa. In vi, krščanski mladeniči,

kako mnogim in velikim nevarnostim, ki pretijo vaši nedolžnosti, se vam je ustavljati! Pogostno vredno sveto obhajilo vam bo pripomoglo, da si bote ohranili čistost in se obvarovali vsake grešne razvade. Presveto rešnje Telo je kruh, ki potrjuje človeško srce (Ps. 103, 15), in vino, ki rodi device. (Cah. 9, 17). Pristopajte tja k altarju ali mizi Boga, ki razveseljuje vašo mladost. Vzgledi vam naj bodo izvoljene duše: kot so sv. Alojzij, sv. Stanislaj Kostka, sv. Paskal Baylon in drugi mladi molivci in prejemalci presvete Evharistije.

In ve, krščanske žene, matere in gospodinje, morate gojiti v vaših hišah strah božji, morate polagati v srca svojih otrok in svoje družine kal pobožnosti. Kako bote to dosegle, ako niste same pobožne, bogoljubne? Pobožnost, bogoljubnost pa si vnete v sebi po svetih obhajilih. O koliko križev, težav in bridkosti imate in kako lahko ste nepotrpežljive! Kje dobite moč zoper vse te nadloge? Pri tistem, ki je tako ljubeznivo tolažil žalostno vdovo v Najmu (Luk. 7, 13), se je tako milo oziral na jokajoče žene Jeruzalemske. (Luk. 23, 28). V vzgled vam naj služi sv. Mati božja, sv. Elizabeta, deželna grofinja v Turingiji, in mnoge druge svete žene, ki so iskreno častile in gostokrat prejemale kruh močnih. In ve, krščanske mladenke, ste zalezovane neprenehoma od hudih sovražnikov, od lastnega mesa, od hudobnega sveta in od peklenškega leva, ki hodi okoli in vas hoče pogubiti. Pogostno sveto obhajilo vas bo najvarneje vbrnilo vseh zlobnih napadov. Vzgled vam bodi sv. Barbara, sv. Lidvina, sv. Roza Limanska.

In vi, bogati in imenitni, učite se prave ljubezni in dobrotljivosti od Njega, ki je povsodi dobrote delil in ki ni žrtvoval le svojega, ampak daje tudi samega sebe! Pritecite in ponižno molite svojega Gospoda v tabernakelju ter ga prejemajte v evharističnem kruhu! In pozemeljsko bogastvo vam bo pridobilo nebeško kraljestvo. Vzor vam bodi sv. Leopold, sv. Venceslaj, sv. Štefan kralj ogrski in slavni Rudolf grof Habsburški. Prihajajte k tabernakelju pridno tudi vi, siromaki in zapuščeni, pa se učite potrpežljivosti in zatajevanja od Njega, ki je povsem ubožen postal, ko je bil vendar bogat, in je kot vsemogočni stvarnik nebes in zemlje skrit pod siromašno podobo kruha v zakramentu presvetega rešnjega Telesa, v katerem vam je obenem zapustil spomin svojega trpljenja in svoje smrti. Pridite in spoštljivo molite in skesano prejmite ta Zakrament in vaše uboštvo se bo izpremenilo v stalno bogastvo! Vzgled vam bodi vzveličani Henrik iz Bocna, čigar geslo je bilo: Išcite najpoprej božje kraljestvo v tabernakelju, drugo vam bo privrženo; potem sv. Benedikt Labre, berač, sv. Frančišek Asiški, ženin ubožnosti.

2. Toda papež Pij X. ne vabijo le odraslih k pogostnemu svetemu obhajilu, temveč kličejo k sveti večerji tudi ljube otroke, ki so rdeči cvet sedanjosti in sladek up prihodnosti. In ravno z otroki hočejo začeti

in doseči prenovitev in preobrazbo krščansko-katoliškega sveta v Kristusu. Zato so dne 15. septembra 1906 odločili, da veljaj zgoraj navedeni evharistični odlok ne le za dorasle, ampak tudi za otroke, to se pravi, da naj tudi otroci po prvem svetem obhajilu večkrat in vsaki dan prejmejo sveto obhajilo. Še mnogo več so storili sveti oče za nedolžne otroke. Dne 8. avgusta 1910 so izdali drugi prevažni evharistični odlok *Quam singulari Christus amore* in sicer o starosti prvoobhajancev, o zgodnjem obhajilu otrok. Ta odlok, ki se mora vsako leto v domačem jeziku in sicer o velikonočnem času prebrati vernikom, je vzbudil splošno pozornost. Pij X., vidni namestnik božjega Detoljuba, želijo in velijo, da naj otroci, kakor hitro pridejo k pameti, gredo k prvemu svetemu obhajilu in da ga naj potem pogostno in vsaki dan, če mogoče, prejemajo kakor odrasli ali veliki otroci. O, če bo otrokom dišala nebeška hrana, če bo mladina evharistično vzgojena, potem bo prihodnji rod gledal zmago preosnovnih načrtov papeža Pija X. O, da mali dečki in male deklice spodobno, pobožno, vzgledno prejemajo angeljski kruh, o tem sem se že sam večkrat prepričal. V mestu Paray-le Monialu v cerkvi čudovitega prikazanja Jezusovega srca Marjeti Mariji Alakok sem obhajal še menda ne šestletnega dečka, kateremu je žarelo lice ginjenosti in radosti. Moral sem se črez obhajilno mizo skloniti in globoko pripogniti, da sem milemu detetu položil božjega Detoljuba na jezik. Na birmovanju sem letos mnogo celo majhnih otrok obhajal, ki so se vsi izpodbudno obnašali pri mizi Gospodovi. V neki fari sem obhajal fantiča, ki se je pridružil drugim šolskim otrokom in še celo ni bil pri izpovedi, ker še ni za šolo. Toda vedel se je tako pobožno in dostojno, da ga ni bilo ločiti od drugih obhajancev. Gospod katehet je zapazil šele pozneje pomoto in je žaloval. Jaz pa sem tolažil blagega gospoda, češ, da sem koj zapazil nedolžnega otroka kot še ne pripravljenega za sveto obhajilo, pa sem ga vendar obhajal, ker se je toli lepo obnašal in je tako hrepenel po rajskem kruhu. Rekel sem katehetu, da je deček vredneje prejel sveto hostijo, kakor sva jo midva pri sveti maši.

Pustite torej malim k Jezusu hoditi in ne branite jim; zakaj takšnih je nebeško kraljestvo. Otroci pa naj posnemajo sv. Tarcizija, sv. Imeldo Lambertini, Alenčico Organ, ki je bila rojena v Waterfortu na Irskem 1903 in je umrla 1908. Prvič je bila obhajana 1907 in potem še 31 krat do svoje blažene smrti. Dali so ti vijolici najsvetejšega Zakramenta priimek Alenčica od svetega Boga, ker je najsvetejši Zakrament vedno imenovala sveti Bog *). Mali naj pridno prejemajo velikega Boga v majhni hostiji.

*) P. Hildebrand Bihlmeyer O. S. B., Klein-Nelli „vom heiligen Gott.“ Das Veilchen des allerheiligsten Sakraments. Nach dem Englischen von Dr. J. Scanell. Freiburg, 1912.

3. Da bi se pa veliki in majhni otroci tem rajši udeleževali svete večerje, nebeške gostije, bi se jim moralo tu pa tam med letom pripraviti prav slovesno sveto obhajilo. Doslej se je pripravljala taka skupna mična in genljiva slovesnost le prvoobhajancem — odslej pa se naj prireja obenem za male in velike otroke.

V Rimu je papežev generalni vikar Peter kardinal Respighi ustanovil družbo, ki bi naj razširjala znameniti odlok *Quam singulari* po svetu in v njegovem zmislu pripravljala otroke za prvo sveto obhajilo. Pij X. so jo z apostolskim pismom *Sublimem divi Petri cathedram* od dne 4. januarja 1912 potrdili ter ji podelili vse predprave, ki gredo *Primariis Unionibus de iure*, tako, da je postala matica, ki si sme pridruževati vse enake družbe po vsem katoliškem svetu.

Preljubi krščanski starši, učitelji, vzgojitelji, prijatelji in varuhi otrok, učite se pri tabernakelju ceniti duše vam izročeni otročičev ter zbirajte te lilije okoli tabernakelja in vodite te ljubljence Jezusove k svetim obhajilom, in rastle bodo v starosti in modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi. Nakopali bi si strašno odgovornost, ko bi vaši gojenci po vaši krivdi izgubili čistost srca ter zabredli v pregrehe, še preden so okusili angeljski kruh, so prejeli svojega evharističnega Ljubitelja. Katehetiški kongres in evharistični kongres se dobro ujemata. Oba vodita otroke tja, kamor jih želi Pij X. — k božjemu Detoljubu.

4. Uspešno sredstvo za povzdigo češčenja presvete Evharistije je večkratno pridigovanje o tem Zakramentu zakramentov. Zlasti je priporočati razlaganje, natanje tolmačenje tozadevnih rimskih določb glede na altarno skrivnost, kakor so jih izdali papeži Pij IX., Leon XIII. in Pij X. Prav koristno je, govoriti o polajšavah s pogledom na oratorije, bolnike, zadobivanje odpustkov po prejemanju svetega obhajila. Mnogostranski hasek je, razpravljati v cerkvenih govorih o raznih molitvah, o kratkih pa krepkih vzdihljajih na čast presvetega Zakramenta, ki so oblagodarjeni z bogatimi odpustki, popolnimi in nepopolnimi. Tu je še rudnik čistega zlata, pristnega zaklada. O vsem tem so verniki večidel slabo podučeni, in vendar bi te koristne naprave radi poznali in bi se jih priložnostno radi posluževali. Kdo ne bi rad vedel, kake odpustke dobiva, kadar n. pr. spremlja sveto rešnje Telo k bolniku — papež Urban VI. je za to pot podelil 100 dni odpustkov.

5. Da se poglobi in poviša med nami češčenje božjega Zakramenta, bi trebalo prirejati evharistične shode po vseh škofijah. Taki shodi so že obiski cerkev ob večni molitvi. Potem se naj obhajajo evharistni sestanki v posameznih dekanijah; zatem bi se naj sklicali škofijski shodi najpoprej za duhovnike. V Mariboru smo imeli takovšen kongres v stolnici dne 22. novembra 1900, katerega se je udeležilo

90 svetnih in redovnih delivcev božjih skrivnosti. Drugo leto bi se sklical evharistični shod za duhovnike in svetovnjake le ene škofije. Ko bi se te priprave vrlo obnesle — in dvoma ni — potem bi se napovedal občni evharistični shod za vse škofije, v katerih so naseljeni Slovenci. Vendar bi jaz želel, da se ravnamo po staročastitem geslu: Po Mariji k Jezusu. Praznujmo torej najprej marijanski kongres, kakor se je vršil v Solnogradu leta 1910 takovšen shod, na katerem so bili tudi Slovenci častno zastopani in kateri je bil uvod v sedanji mednarodni evharistični shod na Dunaju. — Taka zborovanja so nepopisno koristna, ker udeležence ohrabrijo, navdušijo, utrdijo za dobro, sveto, nebeško reč.

6. Priporočljiv pripomoček za vedno širje, višje in globlje slavljenje presvetega rešnjega Telesa je gotovo tudi iskati v tem, da se poljudno in učeno prav pridno piše o presveti Evharistiji. Tiskana beseda proslavlja Besedo, ki je meso postala in v Evharistiji med nami prebiva. V znanstvenih listih bi se naj razpravljalo pogostoma o različnih vprašanjih in predmetih semkaj spadajočih. In drugi katoliški časopisi bi naj gošče poročali o cerkvenih prireditvah, slovesnostih, dogodkih, mesto da pišejo toliko o rečeh, ki ne blažijo bralcev, kakor so pomori, pretepi, poboji, tatvine, skrunitve vsega, kar je sveto, čisto, nebeško. Meni se zdi, da se cerkveno življenje pri nas ne ugloblja, temveč razblinja. Le prevečkrat se zgodi, da je cerkveno opravilo vunanji in slučajni privesek, da je postranska reč, da se najme zavoljo lepšega in ker je takó navada in se tako več doseže. Za cerkvenim opravilom navadno sledi v kaki gostilni dolgotrajno popevanje, popivanje, prazno govoričenje, igranje, končno še plesanje in reči, ki naravnost nasprotujejo posvečevanju nedelj in praznikov.

Tudi letos smo mnogo zamudili. Kaj primeren čas je bilo tekoče leto, da bi se bil proslavljal vsepovsodi evharistični višeduhovnik, nebeški učenik in večni kralj. Pristojno bi bilo, letos mnogo pisati in govoriti o najsvetejšem, kar ima svet, ima Cerkev. Letos se nam je ponudila prelepa priložnost — kakršna se ne vrne kmalu — da bi bili vnemali in navduševali vernike za božji zakrament ljubezni, sloge in edinosti. Po vsem Slovenskem bi se bil moral poveličevati Kralj gloriije, Kralj miru. Tu se je mnogo zamudilo za povzdigo evharističnega kulta. Vse druge slavnosti bi se bile morale odložiti na poznejši čas. Kdor se ne ravna po svetopisemskem izreku: Vse ima svoj čas, škoduje več, ko koristi. Različne in vendar v istem času obhajane svečanosti ostanejo brez blagoslova, brez dobrih posledic.

Sicer pa sem uverjen, da bote, ljubi moji poslušalci, vsi, vsak v svojem poklicu in po svojih močeh, ob vsaki dani priložnosti vprihodnje pospeševali in povzdigovali češčenje najsvetejšega Zakramenta. V tem prepričanju me potrjuje gorečnost, s katero so dušni pastirji in njih

verniki že v tem letu po nekaterih krajih prirejali slovesnost nad slovesnostjo v proslavo evharističnega Boga-človeka. Vnaprej pa bodi Evharistija središče in žarišče vsega bogoslužja in bogočastja, vseh pobožnosti, cerkvenih družb in bratovščin. V raznih nabožnih prireditvah se kopajo cisterne, ki nimajo žive vode in odvrčajo od tabernakelja, kjer je studenec živih vodá, ki tečejo tja v večno življenje. (Jan. 4, 14). Vse ostale pobožnosti se naj sučejo okoli evharističnega Solнца; od tega naj prejemajo luč, gorkoto, rodovitnost! Solnčnica je vedno obrnjena k solncu ne le ob jasnem temveč tudi ob oblačnem vremenu. Ta cvetica sledi za solncem, kamor to gre, če tudi proč gre, do zatona. Tako hodi pravi, zvesti kristjan vedno za Jezusom, je vedno z Jezusom — ali gre na Tabor ali na oljiško Goro ali na Golgoto.

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Tako sem Vam preprosto razložil, kaj nam je početi, da povzdignemo in povišamo med nami češčenje in slavljenje presvetega rešnjega Telesa. Naštetim sredstvom še bodo drugi pridodali boljših in izdatnejših. Vendar če se bomo navedenih pripomočkov marljivo posluževali, bomo izvršili veliko, nesmrtno delo. Prisezimo torej, da hočemo svoje dobre sklepe, obljube in načrte vnaprej izpolnjevati, izvrševati, uresničevati!

Je li mogoče, da prebiva Bog z ljudmi na zemlji? Ako te nebesa in nebes nebesa ne obsežejo, koliko manj ta hiša, ki sem ti jo postavil. (II. Kron. 6, 18). Tako je govoril modri Salomon v tempelju, kjer je bila shranjena škrinja zaveze. In Bog se mu je prikazal in ga zagotovil, da bo prebival na tem kraju ter slušal in uslišal molitve svojega ljudstva. In kralj Salomon se je začudil, da se je neskončni Bog ponižal s svojega najvišjega prestola stopiti in milostno prebivati med ljudstvom. In klical je kakor nekdanj Mozes: Ni drugega ljudstva tako velikega ki bi imelo svoje bogove tako blizu, kakor je naš Bog pri vseh naših molitvah. (Devt. 4, 7).

Toda kaj je škrinja zaveze v primeri z našim tabernakeljem, v katerem prebiva Bog-človek Jezus Kristus, resnično in bistveno pričujoč? Ne presega li ta pričujočnost druge božje Osebe v naših cerkvah škrinje zaveze, kjer je le od dobe do dobe prebivalo veličastvo božje, kakor presega resnica senco, presega solnce prve žarke jutrnje zarje? Kaj je čudovitejša, kakor je ta milosti polna pričujočnost učlovečenega Boga? Bog, čigar sedež so nebesa, zemlja pa podnožje njegovo, Bog, ki mu služijo kerubi in serafi, se mu klanjajo vsi angeljski kori in vsi zbori vzveličanih duhov, Gospod in Kralj neba in zemlje, Jezus biva v tej solzni dolini, ima sočutje in usmiljenje z našim trpljenjem, šteje in briše naše solze, izpreminja, bi rekel, zemljo v nebesa, ker hoče biti med nami, da moremo z njim prijateljski občevati, ga zaupno prositi, mu

razodevati vse svoje potrebščine, izlivati pred njim svoje srce, da, družiti in ediniti se ž njim v svetem obhajilu! O neumljiva in neprecenljiva dobrota, o neizmerna milost!

Kaj bi nas, kristjani predragi, moglo zadrževati, bližati se prestolu milosti, kamor nas tako milo vabi božji Vzveličar, rekoč: Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom okrepčal! (Mat. 11, 28). Na gori Sinaj se je Bog prikazal Izraelcem med groznim grmenjem in bliskanjem, tukaj pa ni ničesar, kar bi nas plašilo in vznemirjalo. Naš ljubi Vzveličar je tu pričujoč v bornih podobah kruha in vina. Ni čuda, da je cerkveni učenik sv. Alfonz Liguori z ozirom na sladko tolažbo in radost, katero je užival pred tabernakljem, zapisal v uvodu svojih svetovno znanih in vobče občudovanih obiskovanj presvetega rešnjega Telesa nastopne besede: „Veruj mi, vse je nespamet: slovesnosti, igre, veselice in zabave, vse veselje sveta je polno bridkosti. To vem iz lastne, le prebridke izkušnje. Nasprotno pa te zagotovim, da daje Kristus duši, ki se nekoliko zbrana pomudi pred najsvetejšim Zakramentom, več tolažbe, kakor jo more dati ves svet z vsemi svojimi slavnostmi in vesellicami.“

Zatorej pa poslušajte, premili moji kristjani, glas milosti, vabilo Gospodovo, in okušajte, kako sladek je Gospod (I. Petr. 2, 3), kako tolažljivo je, prebivati pri božjem Vzveličarju, kako veselo, se pogovarjati ž njim, z nebeškim prijateljem, in kako nad vse osrečevalno, se pri njem gostiti! Spomin na evharistične obiske in na prejeta obhajila vam ob smrti uri ne bo v trepet in obup, marveč v najslajšo tolažilo in upanje prihodnjega častitljivega vstajenja in večno srečnega življenja. Evharistični Jezus bode vaš milostni sodnik.

In zdaj po svojem evharističnem govoru sem sam ves evharističen ali poln hvaležnosti postal, kakor opominja sv. Pavel: *Εὐχαριστοὶ γίνεσθε*. Bodite hvaležni! *Εὐχαριστεῖτε ἐν παντὶ τῷ Θεῷ*. Bodite v vsem hvaležni do Boga! Večna hvala torej vsedobremu Bogu, da nam je dal učakati evharistično leto! To so dnevi, ki ne pridejo nikdar v pozabljenje; in vsi rodovi po vseh deželah kraljestva jih bodo praznovali. (Ester. 9, 28). Za to milost se bom še posebej zahvalil pri višeduhovniški sveti maši. In zdaj naj bodo Pavlove besede do Solunčanov moje besede do vas vseh: *Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ περὶ ὑμῶν*. Bogu se zahvalim zavoľo vas. (I. Tes. 1, 3). Bogu pojem glorio ter se vam, častitim duhovnikom, iskreno zahvaljujem, da se tako mnogoštevilno udeležujete slavlja ali triumfa evharističnega višeduhovnika.

Prav vroča zahvala tudi vsem drugim vernikom za vse prenesene žrtve na času, denarju, delu, moljenju in morda tudi na zdravju. Toda spomin svojega trpljenja nam je zapustil Gospod v čudežnem Zakramentu. Zato se veseli udeležujmo tega, česar spomin je veliki ta Zakra-

ment. — Srčna hvala tudi vsem doma ostalim, ki so v duhu združeni z nami in ki bodo jutri poviševali evharističnega Boga-kralja pri mašah, pri obhajilnih mizah, v teoforičnih procesijah.

Posebna hvala bodi izražena čč. oo. Frančiškanom, ki so nam blage volje prepustili svojo zalo cerkev, posvečeno slavnemu sv. Hieronimu, da smo se v njej shajali in zbirali k evharističnim službam božjim. To svetišče nam ostane v prijetnem spominu. Bilo nam je kaj priročno, ker stoji v sredi ogromnega mesta, v bližini katedrale sv. Štefana, v soseščini naših prebivališč.

Sklepno prosim neskončno usmiljenega Boga, da bi se vsi udeleženci XXIII. evharističnega svetovnega kongresa udeležili presrečnega vhoda v nebo, kjer bomo pri nebeški gostiji z angelji in s svetniki prepevali: Njemu, ki sedi na tronu, in Jagnjetu bodi čast in hvala in slava in oblast na veke vekov! Amen. (Apok. 5. 13. 14).

Tako bodi in se zgodi!

Presv. Evharistija in inteligenca.

Govoril prof. dr. Anton Medved.

Adorate Dominum in decore sancto! — Molite
Gospoda v svetem sijaju! (1. Par. 16, 29.)

Ganljiv prizor čitamo v evangeliju svetega Janeza: Kristus obljubi množici ljudstva, da ji bo dal jesti svoje Telo in piti svojo Kri. Zapove celó strogo, da morajo to vsi storiti. „Resnično, resnično vam povem, če ne boste jedli Telesa Sina človekovega in pili njegove Krvi, ne boste imeli v sebi življenja... Kajti Telo moje je v resnici jed in Kri moja je v resnici pijača. (Jan. 6, 52. s.) A množica ga ne razume. „Trda je ta beseda kdo jo more poslušati?“ pravijo. „Kako nam more ta dati svoje Telo jesti?“ „Posihmal je mnogo učencev njegovih zopet odšlo in nič več niso ž njim hodili.“ Tedaj reče Jezus dvanajsterim apostolom: „Ali hočete tudi vi oditi?“ Pa mu odgovori Simon Peter: „Gospod, h komunaj pojdemo? Ti imaš besede večnega življenja. Mi smo verovali in vemo, da si Ti Kristus, Sin živega Boga.“

Občudovanja vredna je odločnost, s katero zahteva Kristus neomejeno vero, da je njegovo Telo v resnici jed in njegova Kri v resnici pijača, vero v zakrament sv. Rešnjega Telesa, vero v presveto Evharistijo. Kdor te vere nima, se loči od Kristusa, kakor oni, prej omenjeni Judje iz množice. Tu veljajo besede Zveličarjeve: „Kdor ni z menoj, je proti meni.“ (Mat. 12, 30.)

Vera v presveto Evharistijo je temeljna resnica vsega krščanstva, kdor njo zanika, zanika resničnost besed Kristusovih, zanika verodostojnost Kristusovih naukov sploh.

Blagor vsem, v kojih srcu ta vera plamti. Poleg apostolov stoje pri Kristusu, se ne ločijo od Tistega, ki ima besede večnega življenja. Kristus sam jim kliče: „Če ostanete v meni in besede moje v vas ostanejo, prosite karkoli hočete in zgodilo se vam bo.“ (Jan. 15, 7.)

A žal, da moramo dandanes ponoviti besede Kristusove k množici ljudstva, ki se glasé: „So pa nekateri med vami, ki ne verujejo.“ (Jan. 6, 64.) So mnogi, ki z ozirom na presveto Evharistijo z onimi Judi govoré: „Trda je ta beseda, kdo jo more poslušati?“

Kje pa najdemo take nevernike, take dvomljivce o presveti Evharistiji? Med preprostim katoliškim ljudstvom malokje, pogosto pa v vrstah onih, pri katerih bi to po pravici smeli najmanje pričakovati — pri izobraženstvu, pri inteligenci! Nad njo se marsikje izpolnujejo tajnostne, na božjo previdnost se naslanjajoče besede Kristusove: „Zahvalim Te, Oče, gospodar neba in zemlje, da si to prikril modrim in razumnim in si je razodel nedoraslin.“ (Mat. 11, 25.)

Toda kako je mogoče, da se najdejo med izobraženci nasprotniki presvete Evharistije? Morda zato, ker izobraženec mnogo ve in ima obširno znanstveno obzorje? Ne, nasprotno! Nasprotnik je le tak izobraženec, ki premalo vé ter ima preozko znanstveno obzorje. Pravo izobraženstvo je verno, je krščansko; raditega se klanja svojemu Odrešeniku v najsvetejšem zakramentu, moli in proslavlja presveto Evharistijo, kakor zahteva sveta katoliška Cerkev. Te svete dolžnosti ga namreč uči:

I. umstveno spoznanje,

II. jasni zgledi.

Tebi, slovensko izobraženstvo! so namenjena moja izvajanja. Dvojen je njih odkritosrčen namen: Tisto izobraženstvo, ki neomahljivo stoji na podlagi krščanstva ter časti v njegovem smislu presveto Evharistijo, v dobrem prepričanju utrditi, tisti del izobraženstva pa, ki odklanja umsko razumevanje in dejansko uresničenje neomejene ljubezni in čiščenja do Najsvetejšega, vneti za proslavo presvete Evharistije.

I.

„Nebo in zemlja bosta prešla, a besede moje ne bodo prešle“ (Mat. 24, 35), je rekel Kristus Zveličar. „Jaz sem pot, resnica in življenje.“ (Jan. 14, 6.) Je svet kedaj čul take besede? Nikdar! Kateri modrijan se je slovesno proglasil za poosebljeno resnico? Ah — kdo bi si to upal! K svojim učencem je v neskončni samozavesti govoril Odre-

šenik: „Meni je dana vsa oblast na nebu in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode... učec̃ jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam Jaz zapovedal, in glejte, Jaz sem z vami vse dni do konca sveta!“ (Mat. 28, 18.) Božje veličanstvo odseva iz le-teh besed Kristusovih. Cesar Avgust, Trajan, Dioklecijan, Karol V. ali Napoleon so se ponašali z veliko oblastjo, a oblasti na nebu in na zemlji si ni pripisoval nobeden. Samo Jezus se nazivlje gospodarja vesoljnosti. Ko ga vpraša Njegov sodnik, je li On Kristus, Sin živega Boga, slovesno izpové: „Ti si rekel. Jaz sem.“ (Mark. 14, 62.) Pod kaznijo večnega pogubljenja zahteva od vseh ljudi, da na njegovo božanstvo verujejo: „Kdor veruje na Sina božjega, ne bo sojen, kdor pa ne veruje, je že sojen.“ (Jan. 3, 18.) A ne le besede njegove, tudi dejanja njegova spričujejo, da je pravi Bog. „Slepi izpregledujejo, hromi hodijo, gobavi se očiščajo, gluhi izpreslišujejo, mrtvi vstajajo.“ (Luk. 7, 22.) Taki so bili njegovi čudeži.

Sedaj pa vprašam: Kdo bi se smel imenovati izobraženca, ki ne bi poznal izrazite zgodovinske osebe Kristusove? Kdor se ne bi ozrl na Kristusa, ne bi opazil najznačilnejše prikazni v prosveti človeštva; v njegovem znanstvenem obzorju bi pogrešali spoznanje najvplivnejšega činitelja v svetovni zgodovini, po kojem se deli vsa zgodovina v dva velika dela — pred Kristusom in po Kristusu.

Vendar niti nazaj v zgodovino se ni treba ozreti. Kristus živi na zemlji in bo živel do konca dni — v svoji nevesti, v sv. katoliški Cerkvi. Njen nepremagljivi obstanek, njeno razširjanje po vesoljnem svetu, njeni boji, njena čudapolna usoda in njeno blagodejno delovanje so očitni dokazi, da je njen ustanovitelj Bog. Ni mogoče, da bi pravi izobraženec to dejstvo prezrl. Kdor bi se hotel njemu izogniti, bil bi tistemu podoben, ki si pred solncem zakrije oči ter potem tava po temi.

Kdor pa Kristusa v pravi luči spozna, mu li ne bo veroval? Bo li zavrgel njegove besede, besede večnega življenja, besede Boga samega? Kateri mislec, kateri izobraženec bi se mogel ali bi se smel resnici ustavljati? Pravi izobraženec je enak stotniku Longinu pod križem, ki je v nekaterih trenutkih Kristusa spoznal ter vzkliknil: „Resnično, ta je Sin božji!“ (Mat. 27, 54.) Tak izobražen mož bo veroval v resničnost besed Kristusovih in naj si bodo tudi „trde“, oznanjeval nauk, ki presega meje naše umske zmožnosti. Bog je rekel in naša dolžnost je: verovati! „Kdor je moje Telo in pije mojo Kri, prebiva v meni in jaz v njem.“ (Jan. 6, 57.) Jasnejše ni Jezus nobene resnice oznanjeval, kakor resnico o pričujočnosti Svoji v najsvetejšem zakramentu. Besede, katere rabi, so tako določne, da izključujejo povsem vsak dvom.

Kdor bistvo presvete Evharistije globlje premišluje in razmotriva, in sicer s pomočjo bogoslovja in modroslovja, pride do prepričanja, da je Kristus takorekoč moral najsvetejši zakrament upostaviti. Naša vera

ne bi bila popolna, ako presvete Evharistije ne bi imela. Izobraženstvo, pomisli to-le:

Človek hrepeni po Bogu. V globočinah srca nosi ta svoj čut, to poželenje. Bliže, ko je Bogu, srečnejši je. Vsak plemeniti človek vzdihne z velikim sv. Avguštinom: „Nemirno je naše srce, dokler v Tebi ne počiva, o Gospod.“ Poganski narodi so imeli svetišča, polna bogov, celo v svojih hišah so imeli prostor, v katerega so postavili bogove, da so jih le v bližini imeli. A bili so ničevi bogovi. Le krščanski verniki so toliko srečni, da imajo pravega Boga med seboj, v zakramentu presvete Evharistije. „Ni drugega naroda, tako velikega, kateri bi imel bogove, ki se mu bližajo, kakor je navzoč naš Bog pri vseh naših molitvah“ (Devt. 4, 7), pravi sv. pismo. Kristus je utešil od Stvarnika v dušo položeno koprnenje človeštva po pričujočnosti božji med njim. Dovršeno, popolno veroizpovedanje, kakršno je krščanstvo, mora vsebovati nauk, da biva med nami osebni Bog, kar je tudi namen neskončne božje Modrosti, ki pravi: „Veselje moje je, biti med sinovi človeškimi.“ (Prov. 8, 31.)

Nadalje: Naravni nagon opominja in sili vse človeštvo, da prinaša v zavesti svojih grehov Bogu žrtve in daritve. Odtod neovrgljivo dejstvo, da najdemo pri vseh narodih daritve. Tudi v krščanstvu morajo biti daritve, ker tudi pri njegovih spoznavalcih greh ni izključen. Prvo daritev je opravil Kristus sam na križu. A hotel je, da se ista ponavlja; raditega je pri zadnji večerji upostavil najsvetejši zakrament. „To je kelih moje krvi, ki bo prelita za Vas in za mnoge v odpuščenje grehov. To storite v moj spomin.“ Najpopolnejša daritev — Kristus sam se žrtvuje. Ni li ob sebi umevno, da ima najpopolnejša vera tudi najpopolnejšo daritev — presveto Evharistijo, Kristusa samega kot žrtev!

„Bog je ljubezen,“ pravi učenec Jezusov, ki je apostol ljubezni. Moj razum gleda ljubezen božjo, kamorkoli se ozrem. Vse, kar imam, je dar ljubezni božje; vsak dan, vsak trenutek, ki ga preživim, izvira iz ljubezni božje; na hip mi lahko Bog vse odvzame! A ljubezen božja, ki jo gledam v darovih, podeljenih moji duši in mojemu telesu, doseže najvišjo stopnjo svoje popolnosti, ako se Tisti, ki mi je vse podelil, še osebno z menoj združi, ako se mi da zavžiti, ako pride sam v moje srce. In to dosežem v presveti Evharistiji, v svetem obhajilu. Moj razum mi pravi, da božja ljubezen ne bi bila popolna, ako ne bi bilo sv. obhajila, v katerem mi je dana priložnost, se vsaki dan z Jezusom, mojim Bogom, zediniti.

Ko leži človek na smrtni postelji ter ga vse, vse zapusti, bi moral obupati, ako ne bi vedel, da je ljubezen božja tolika, da se v poslednjih trenutkih Odrešenik združi z odrešencem ter ga pelje v srečno

večnost. Le sv. obhajilo izpolni to najbolj vročo željo človeškega srca. Presveta Evharistija v zadnjih izdihljajih umirajočega je višek božje ljubezni, vreden Tistega, ki se nam in za nas vsega žrtvuje! Sv.opotnica ob mrtvaški postelji je skrajna meja božje ljubezni!

Tako najde misleč razum razlogov dovolj, zakaj je Kristus ustanovil najsvetejši zakrament, zakaj biva med nami naš Odrešenik v presveti Evharistiji. In globlje, ko kdo premišluje in umeva bistvo božje in njegove lastnosti, tembolj bo prepričan o presveti Evharistiji!

Misleč razum mi pravi, da je presveta Evharistija krona vsega krščanstva, krona popolne vere, katero je razodel Jezus Kristus.

Izobraženstvo mora torej uvideti bistvo in potrebo presvete Evharistije, ako jo pa uvidi, upogne svoja kolena ter moli s povzdignjenimi rokami:

Tantum ergo Sacramentum,
Veneremur cernui!
Molimo klečé tolik zakrament!

II.

Ako se ozrem okrog po svetu, ako pogledam v razna stoletja krščanske zgodovine, vidim, kako se je res vedno klanjalo ravno izobraženstvo presveti Evharistiji.

Poglejmo na polje lepih umetnosti, na to divno torišče človeškega razuma in njegovega razvoja!

Med najkrasnejše prikazni v krščanstvu štejemo veličastne, tu in tam velikanske cerkve. Ves svet jih občuduje in strmi nad njihovo lepoto. Kdo še ni čul o cerkvi sv. Petra v Rimu, sv. Marka v Benetkah, sv. Karola v Milanu, sv. Treh Kraljev v Koloniji, Marije Device v Parizu, sv. Štefana na Dunaju itd. Čemu je v njih toliko krasote, toliko dragocenosti? Katera misel je vodila duhovite stavbenike, ki so proizveli ta čuda na polju lepih umetnosti? Ena misel je bila njih vodnica: da stavijo namreč hiše božje, hiše, v katerih prebiva Bog sam v presveti Evharistiji. Njihov veleum, ki je izvršil tolika dela, je le hotel postaviti Najsvetejšemu dostojno bivališče. Izobraženstvo sme biti ponosno na take orjake umetnosti, ki so z neprimernimi umotvori počastili presveto Evharistijo. Kako se v tem oziru odlikujejo največji umetniki: Rafael, Michelangelo, Leonardi da Vinci, Rubens in dr.

Poglejmo učenjaški svet, cvet izobraženstva. Med največjimi učenjaki vseh časov se blesti ime: sv. Tomaž Akvinski. Solnce in čast je krščanske učenosti. A kakor ga nikdo izmed krščanskih pisateljev ne prekosi v učenosti, tako ga nikdo ne doseže v ljubezni do presvete Evharistije. O njej je tako lepo pisal in pel in govoril, da

ostanejo njegovi spisi za vselej vzorni spomeniki češčenja presvete Evharistije. Ga je li učenost odtegovala od najsvetejšega zakramenta? Ne, ravno, ker je bil tako vsestransko učen, je častil v presveti Evharistiji izvor vse modrosti in učenosti!

V zgodovini novodobnega napredka je z zlatimi črkami zapisano ime: Volta. Bil je sloveč naravoslovec, ki je, kakor pravi francoski učenjak Arago, izumil najčudovitejši stroj, takozvani Voltajev slop. Ale-ta véleum je hotel biti vsaki dan pri sv. maši; večkrat je po ulici med preprostim ljudstvom spremljal duhovnika, ki je nesel sv. popotnico k bolniku. Veda v naravoslovju ga je učila v presv. Evharistiji moliti Stvarnika vse narave. O učenost, kako lepo se daš spojit s češčenjem presv. Evharistije!

Ponos zdravniške učenosti in vede je bil v minolem stoletju Pasteur v Parizu, velik po svojih študijah in srečen po svojih iznajdbah. Ko je pogledal načrt za svetovnoznani, po njem imenovani zavod v Parizu, je takoj opazil, da v načrtu ni kapelice. Takoj je odločno rekel, da mora biti v zavodu kapelica ter je dostavil: „Ako bodo v zavodu bolniki, naj bode Jezus med njimi, prijatelj ubogih.“

Izborni zgodovinar Janssen je dejal, da so najveselejši dnevi iz njegovega življenja dnevi od velike noči do sv. R. Telesa, ko je z neizrekljivo radostjo pričakoval procesije sv. R. Telesa. Nekoliko trenutkov pred smrtjo je sprejel sv. popotnico ter je s poslednjimi močmi prisegel Jezusu: „Jezus, Tebi živim, Jezus Tebi umrjem, Jezus Tvoj sem živ in mrtev!“

Velikih učenjakov ne moti v njih znanosti ljubezen do presvete Evharistije — ne, ona jih oživlja in krepi!

Z veliko častjo imenuje francoska zgodovina ime junaškega generala De Sonis. Ko je isti prišel v mesto Laghouat v severni Afriki, je šel takoj v borno misijonsko cerkvico; ko ga je nek častnik vprašal, kako da je to njegova prva pot, je mirno odgovoril: „Kadar pridem v kraj, ki ima cerkev, je moj prvi obisk odločen najsvetejšemu zakramentu.“ O kako častitljiva se mi zdiš ti dolga vrsta hrabrih junakov, slavnih vojskovodij, ki ste ponižno poklekovali pred presveto Evharistijo! Ti maršal Turrene, Tilly, princ Evgen, oče Radecki in toliko drugih!

Velik državnik angleški je bil Tomaž Mor, ki je svojo značajnost 1. 1535. venčal z mučeniško smrtjo. Ganjlive so njegove besede: „Prvo uro vsakega dneva posvetim Bogu pri sv. opraviu, druge ure so kraljeve in moje družine.“ Pri drugi priliki je rekel: „Večja čast je zame, biti ministrant pred oltarjem mojega Boga, kakor pa minister na dvoru mojega kralja.“

Češki kralj Vaclav je z lastno roko sejal in žel pšenico, iz katere se je pridelovala moka za sv. hostije. Ko je klečal pred Najsvetejšim,

vtopljen v pobožno molitev, so ga zavrtno napadli in umorili sovražniki; imenovati ga smemo mučenca pred presveto Evharistijo.

Posebno vdani presveti Evharistiji so vladarji iz habsburške rodovine. Kdo ne pozna povesti o Rudolfu Habsburškem, ki je veledušno pomagal duhovniku, ki je nesel sv. popotnico? Kdo še ni čital povesti o cesarju Maksimilijanu, ki je v smrtni nevarnosti prosil, naj mu da duhovnik blagoslov z Najsvetejšim? Izredno vneta častilca presvetega Rešnjega Telesa sta bila cesarja Ferdinand I. in Ferdinand II. Cesar Jožef II. se je dal javno sprevideti, rekoč: „Naj ljudstvo vidi, kako sprejme njegov cesar sv. popotnico!“ In kako naj proslavimo sedanjega cesarja, Nj. Veličanstvo Franca Jožefa I. Ni li njegova pobožnost do Najsvetejšega znana že iz prve mladosti njegove? Ni li ves čas svojega vladanja javno in zasebno izkazoval svojega češčenja Najsvetejšemu? Ni li njegova ljubezen do presvete Evharistije največ pripomogla, da smo obhajali te dni na Dunaju cerkveno slavnost, kakršne svet še ni videl? Njegov zgled naj vse avstrijske narode, da, narode vsega sveta, bodri in uči, kako moramo častiti presv. Evharistijo! Slava Ti, presvitli cesar, ki venčáš večer svojega življenja z ljubeznijo do Najsvetejšega! Trikratna slava od vseh nas tu zbranih, Tebi brezpogojno vdanih Slovencev! Poleg drugih naslovov v zgodovini boš nosil priimek: veledušni pospeševatelj ljubezni do presvete Evharistije!

* * *

Ali naj se še dalje oziram po poljih, na katerih se pojavlja in z neumorno vztrajnostjo deluje izobraženstvo?

Ne, omenjeni zgledi iz ogromnega števila naj zadostujejo! Govoreč dokaz so nam, kako je pravo izobraženstvo bilo, je in ostane vedno srčno vdano presveti Evharistiji.

Slovensko izobraženstvo, ti zgledi te naj bodré. Naj vnamejo v tvojem srcu enako ljubezen do presvete Evharistije.

Naše preprosto ljudstvo je silno vneto za najsvetejši zakrament. O kolikokrat se o tem prepričam! Koliko in kakšnega češčenja do presvete Evharistije sem že videl med našimi ljudmi!

Inteligenca, izobraženstvo, boš li ti zaostalo za preprostim narodom? Učene in neučene, bogate in revne — vse nas veže ena narodnost, ena ljubezen do domovine, in to ljubezen naj prošine ter z rajskim sijajem povelíča ljubezen do presvete Evharistije!

Slovensko izobraženstvo! Kako moraš ti to ljubezen kazati dejanski, ni treba meni razlagati — to ti je danes zjutraj iz tega mesta v vznesenih besedah razložil prevzvišeni knez in škof lavantinski, dr. Mihael Napotnik. Po njegovih nasvetih, opominih in zapovedih se ravnaj, potem

bode vse naše izobraženstvo eden, edini, svete ljubezni plamteči častivec presvete Evharistije.

Po domovini bo donela složna molitev in pesem:

Tantum ergo Sacramentum,
Veneremur cernui!
Molimo klečé tolik zakrament!

Amen.

Vnanje ravnanje, češčenje in vedenje nasproti Najsvetejšemu.

Govoril knezonadškof dr. Frančišek Borgija Sedej.

Zato ga je tudi Bog povišal in mu dal ime, ki je nad vsa imena, da se v imenu Jezusovem vsako koleno pripogne teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo in da vsak jezik priča, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga očeta. (Fil. II. 9.—11.)

„Velik je ta zakrament, našim dušam testament“ — tako začenja neka stara ljudska pesem, ki se še dandanes prepeva po cerkvah na Goriškem. Res velik je najsvetejši zakrament, v katerem je pričujoč delivec vseh milosti, začetnik vse svetosti, pravi živi Bog. Sv. Avguštín je premišljeval neizmerno to skrivnost in milost zapisal o nji tele vznesene besede: „S tem darom je Bog takorekoč pozajel vse svoje popolnosti. Bog je vse-mogočen in more — kakor pravi sv. pismo — vse storiti, kar hoče v nebesih in na zemlji, na morju in v najglobokejšem brezdnú; mogel bi bil ustvariti tudi neizmerno veliko svetov, enega lepši od drugega. Večega daru pa, kakor tega, nam v svoji vse-mogočnosti ni mogel dati. Čeravno je vse-mogočen, nam ni mogel več dati.“ (Sv. Avguštín, 84. govor o evang. sv. Jan.) V resnici, več kakor sama tega sebe nam Bog ni mogel dati v svoj modrosti, dobrotljivosti in vse-mogočnosti!

Vprašanje pa je, ali je Jezus Kristus res pričujoč s svojo božjo in človeško naturo pod podobama kruha in vina, kakor uči katoliška cerkev. Mogoče, da kruh in vino samo pomenjata njegovo telo in kri, kakor je učil krivoverec Zwingli? Morda postane v nas Kristus pričujoč šele po naši veri, ko ga pri obhajilu pobožno uživamo, kakor je trdil Martin Luter?

Da je Jezus Kristus resnično pričujoč v zakramentu sv. R. Telesa, vemo, kakor že katekizem uči:

1. iz besed, s katerimi je On obljubil to nebeško jed v znanem govoru, ki ga je imel v kafarnaumski molitvenici, potem ko je bil nasitil v puščavi 5000 ljudi. (Jan. VI.)

2. iz besed: „To je moje telo“, „To je moja kri“, s katerimi je postavil ta zakrament. Naš božji Zveličar, večna resnica, je moral pač tedaj, ko se je dan pred svojo smrtjo poslavljal od svojih učencev in ustanavljal novo zavezo, jasno govoriti, da bi njegove zadnje volje ljudje ne razumeli krivo. „To, kar je v mojih rokah in vam, apostoli, dajem v zavživanje“ — je rekel naš Zveličar pri zadnji večerji — „to je moje telo in moja kri.“

Če pa je postalo ono, kar je Kristus v rokah držal, njegovo telo in kri, ni nikakor bilo več kruh in vino. Če bi bilo namreč še ostalo kruh in vino, bi moral Kristus, večna resnica in modrost, drugače govoriti. Zato pripominja k temu prav pametno sam protestant Rückert takole: „Za onega, ki umeva besede o ustanovitvi svete večerje v pravem pomenu, je le misel o nastali izpremenitvi prvotnih snovi (kruha in vina) edino mogoča; zakaj dokler bodo veljale postave človeškega mišljenja, ne bo mogel nihče imeti eno stvar A, dokler ona ostane ista, za drugo B.“ (Rückert, Abendmahl, Leipzig 1856, str. 392.)

Kristusove besede so tako jasne, tako odločne nasproti mrmrajočim Judom in apostolom, tolikokrat od njega v istem zmislu ponavljanje, da niti misliti ne moremo, da bi On hotel nas vedoma v zmoto spraviti. Če pa so apostoli in prvi kristjanje Kristusove dotične besede krivo razumeli, pade krivda na Jezusa Kristusa, ki je to že naprej vedel, in ž njim pade dosledno tudi naša sveta vera.

3. Resnično pričujočnost Kristusovo v presv. Zakramentu nam zatrjuje ustno izročilo katoliške cerkve. Toliko prič imamo pri sv. očetih in cerkvenih pisateljih celo iz apostolskih časov (sv. Ignacij [† 107], sv. Justin [† 167], Tertulian, sv. Ciprian, sv. Irenej), v knjižici „Nauk apostolov“ iz I. stoletja, v prastarih slikah katakombskih, v cerkvenih obrednikih, ki so nam ohranili stare evharistične molitve za očitno službo božjo, pri cerkvenih zborih prvih stoletij in celo pri krivovercih, ki so se zgodaj ločili od sv. matere katoliške Cerkve, toliko prič, pravim, imamo za to resnico, da so raziskovalci in pisatelji o tem napisali debele knjige.

Če je kdo sploh kompetenten v tolmačenju Kristusovih besed, so to bili gotovo apostoli in evangelisti, sploh prvi kristjani, ki so živeli za časa apostolov in njihovih učencev. Ti pa so vsi Kristusove besede doslovno razumeli ter so lomeči kruh po hišah jemali hrano (nebeško) z radostjo in priprostostjo srca. (Dej. ap. II. 46.) Sv. Pavel apostol biča neke razvade v korintski cerkvi, ki so se bile vrinile pri agapah, t. j. bratovskih obedih pred obhajilom. Nato omenja ustanovitev sv. R. Telesa in pripominja rekoč: Človek naj pa samega sebe izpraša in tako naj je od onega kruha in pije od onega keliha. Zakaj kdor je in pije nevredno, si je in pije

sodbo, ne razločevajoč telo Gospodovo. (I. Kor. XI, 28, 29.) Vsi katoliški narodi na vzhodu in na zapadu so bili vedno edini v tej veri. Če pa je ta vera cele katoliške Cerkve kriva, potem treba reči, da ni bilo nikdar katoliške Cerkve ali pa da je poginila.

Da bi kak sanjač dolgo po Kristusovi smrti zmislił si to vero ali da bi se bila razvila iz paganskih navad, katere so judje in kristjanje iz celega srca sovražili, se ne da misliti. Vprašam, ali je res tako lahko uvesti novo vero v Kristusovo pričujočnost pod bojnimi podobami kruha in vina, ki je človeškim čutom in celo človeški pameti na prvi pogled tako nasprotna, ne da bi cerkvena zgodovina o tem kaj znala poročati?

4. Prav primerno in potrebno je, da je Kristus ustanovil ta presv. Zakrament. Človeško srce že od nekđaj hrepeni biti blizo Boga in se ž njim združiti. Tudi Bog, ki je ljubezen, želi združiti se s človeško dušo. Moja radost je biti s človeškimi sinovi, pravi Sv. Duh v knjigi pregovorov. (VIII, 31.) Že v starem zakonu, ki je bil senca in predpoda novega, je prebival Bog med svojim izvoljenim ljudstvom, in sicer v podobi oblacka nad skrinjo zaveze. Ali našemu božjemu Zveličarju ni bilo dovolj, biti pri nas samo v kaki podobi, tudi našemu srčnemu hrepenenju bi bilo to nezadostno. Zato je hotel ostati resnično in bistveno med nami do konca sveta, kakor je obljubil.

5. H koncu naj dodam še dokaz iz lastne skušnj e. Naj kristjan vredno sprejme zakramentalnega Boga v svoje srce in okusil bode, kako sladak je Gospod. Ta nebeški ogenj ga bo razsvetil, vnel ž božjo ljubeznijo, očistil vsakdanjih grehov, obvaroval prihodnjih, ta angelski kruh ga bo okrepčal in ojunail na nevarni poti proti večnosti. Po njega sadovih ga bode te spoznali!

Vprašam Vas, ali je mogoče, da je samo košček belega kruha privabil toliko tisoč katoličanov iz celega sveta, iz vseh narodov in jezikov na Dunaj k mednarodnemu katoliškemu shodu? Ali je le košček kruha očaral toliko src in toliko pametnih glav, da mu napravijo tako slavlje, tako sijajno procesijo, kakoršne še ni videl svet? Da ima košček belega kruha toliko moč v sebi, bi bil res velik, nerazumljiv čudež.

Kaj pa sledi iz tega, če je Jezus Kristus resnično pričujoč v najsvetejšem zakramentu? To, da Ga moramo v globoki ponižnosti in z iskreno ljubeznijo častiti in moliti. Najsvetejšemu moramo izkazovati najvišjo čast. In o tem češčanju in vnanjem vedenju nasproti Najsvetejšemu hočem na kratko govoriti. Mislim, da mi ni treba prositi za prijazno poslušanje pri tako imenitnem, velevažnem predmetu in tako vnetih častivcih sv. R. Telesa, kakršni ste Vi, dragi mi rojaki, ki ste v tako obilnem številu prihiteli semkaj k mednarodnemu evharističnemu shodu.

Sv. R. Telo je po nauku rimskega katekizma zakrament, v katerem je pravo telo in prava kri Kristusova pod podobama kruha in vina, dan nam v trojni namen: v daritev, čiščenje in dušno hrano.

Potemtakem moramo častiti sv. R. T. na trojni način: 1. s tem, da smo spodobno in pobožno pri sv. maši, kakor nam druga cerkvena zapoved nalaga, vsaj vsako nedeljo in zapovedani praznik; 2. da molimo zakramentalnega Boga v tabernaklju skritega ali v čiščenje javno izpostavljenega; 3. da ga vredno sprejemljemo v sv. obhajilu.

Prva sv. maša, nekrvava daritev n. z. se je vršila večer pred smrtjo Kristusovo, pri zadnji večerji. Ko je namreč naš Zveličar dan pred svojim trpljenjem po judovski šegi jedel s svojimi učenci velikonočno jagnje, je vstal od mize ter učencem umival noge. S tem je nas učil, da moramo ne samo na telesu, ampak tudi na duši čisti biti. Nato je ustanovil najsvetejši zakrament ter ž njim prvokrat obhajal svoje učence. Ti so zakramentalnega Boga-človeka gotovo s svetim spoštovanjem in z iskreno pobožnostjo sprejeli. Saj so bili od svojega učenika, ki jim je bil prej obljubil to nebeško jed, na to pripravljeni in vsi čisti na duši, razun Judeža Iskariota, sinu pogubljenja. Da so po sv. obhajilu še dolgo ostali v dvorani zadnje večerje z zbranim duhom in pobožnim srcem, nam priča evangelist sv. Janez. Ta nam je namreč ohranil v XIV. – XVI. poglavju svojega evangelija oni velelepi, ljubezni polni govor, katerega je naš Zveličar govoril za slovo od svojih apostolov in ono ginljivo molitev, katero je molil kot višji duhovnik za svoje učence in vse vanj verujoče. (Jan. VII, 1–26.) Nato pripomni sv. Marka (XIV, 26): In ko so odpeli hvalnico, so šli na Oljsko goro, t. j. neke psalme (hallel veliki), ki so jih judje peli pri uživanju velikonočnega jagnjeta. Tu imamo vzgled, kako se je treba po sv. obhajilu vesti in Boga zahvaliti.

Ker je Jezus Kristus naložil svojim učencem, da naj to delajo v njegov spomin, t. j. v spomin njegovega bridkega trpljenja in smrti, so apostoli in njih nasledniki ta obred ponavljali, kakor nam pričajo sv. Pavel (I. Kor. X, 16; XI, 20; Hebr. XIII, 16; Dej. ap. II, 46; XX, 7) in apostolski očetje. Kristusova zadnja večerja je bila vzgled apostolom in vernikom.

„Lomljenje kruha“ je v prvotni cerkvi bilo združeno z agapami, ali kmalu so se te zaradi neredov ločile od sv. maše in obhajale posebe. Lomljenje posvečenega kruha je bila prvotna služba božja, ki je obstojala, kakor povzamemo iz Dejanja apostolov in apologije sv. Justina, iz molitev in pesmi, iz čitanja svetih knjig in nanj se ozirajočih cerkvenih govorov, iz darov, katere so verniki darovali deloma za sv. mašo, deloma kot miloščino za uboge, vdove in služabnike božje. V molitvah pri tej službi božji se je molilo za žive in mrtve, za posameznike in celo občino,

posebno pa za vladarja. Tudi poljub miru, ki se dandanes daje pri levitirani peti maši, so si dajali prvi kristjani pri službi božji.

V teku prvih treh ali štirih stoletij se je že razvil obred sv. maše v tisto obliko, ki jo imamo dandanes. Sicer je obred sv. maše v cerkvah na vzhodu daljši, slikovitejši in veličastnejši kakor v latinski cerkvi ali v glavnih, bistvenih delih se oba obreda vjemata, bolj kakor bi človek na prvi pogled mislil.

Javno češčenje sv. R. Telesa se je v vzhodni cerkvi vršilo tedaj, ko je duhovnik prejel sv. hostijo, rekoč: „Sveto svetim“ in jo je vzdignil. Škof Sever ašmonimski piše v knjigi *De exercitiis Christianorum*: „Duhovnik vzdigne telo v svojih rokah nad vse ljudstvo, kakor je bil nek-daj Kristus povzdignjen na lesu križa; tedaj kličejo vsi, kakor mu je takrat razbojnik klical: Usmili se me, Gospod, ko prideš v svoje kraljestvo!“ Na zapadu ni bilo kakor dandanes v navadi povzdigovanje sv. podob hitro po njih posvečenju. V vzhodnih cerkvah je bilo (in je) povzdigovanje pred sv. obhajilom, v zapadnih pa pred Pater noster.

Tudi pri obhajilu, ki se je delilo in se deli med sv. mašo pri koptih, gresta duhovnik in diakon izpred oltarja, prvi s sv. R. Telesom na disku (božji mizici), drugi s sv. R. Krvjo v kelihu. Duhovnik blagoslovi najprej ljudstvo s tem, da nad njim vzdigne sv. R. T. v podobi križa. Tedaj se vržejo vsi moleči na zemljo, veliki in mali. Kdor se obhaja, mora biti gologlav, roke na prsa križem skloniti, oči povesiti in ponižno sprejeti angelski kruh. Po obhajilu dá duhovnik, povrnivši se k oltarju, s sv. R. Telesom še enkrat blagoslov vsem vernikom. Takrat se pripognejo vsi k zemlji, rekoč: „Usmili se nas, Gospod, ko prideš v svoje kraljestvo. Sveti Oče, Sveti Sin, Sveti Duh, sveta je Trojica!“ Tako so vzhodni kristjani molili in še molijo najsvetejši zakrament pri sv. maši.

Tudi obredi latinske svete maše so pomenljivi in ginljivi, bi rekel od Svetega Duha navdihnjeni. Ker so Vam znani, nočem in tudi ne morem jih tu razlagati. Iz njih pa se učimo, s kako resnobnostjo, natančnostjo in spoštovanjem mora duhovnik obhajati nekrvavo daritev nove zaveze. Koliko priprav mu je treba na duši in telesu že prej, ko pristopi k oltarju! Kako dolgo mora moliti n. pr. brevir dotičnega dneva, pripravljavne molitve pred mašo in ko se oblači z mašno obleko! Kaj pomenja umivanje rok in bela mašna srajca, ako ne čistost srca, s katero mora mašnik stopiti pred Najvišjega, da mu daruje nedolžno jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta? Z vrvjo, kakor Kristus, opasan in noseč na ramenih plašč v podobi križa in oziraje se večkrat na križ sredi oltarja, se mora vedno spominjati na trpečega Kristusa in njegovo daritev na sv. križu. Ko pa začne tiha maša (po prefaciji), mora ves čas tje do obhajila držati roke vzdignjene in razprostrte, kakor Kristus pribit na križu. Kolikokrat mora glavo ali kolena pripogniti, na prsa trkati, oči

kvišku obračati, ves zatopljen moliti, posebno pri sv. obhajilu! Glejte, dragi moji kristjani, tako Vas uči katoliška Cerkev obnašati se pri sv. maši, namreč spodobno in pobožno. Posebno morajo v tem se odlikovati strežniki (ministranti), cerkveniki in drugi služabniki, ki pri maši služijo. Naj pomislijo, da tedaj opravljajo angelsko službo. V zgled naj jim bo poljski kralj Sobieski, ki je pred bitko stregel mašniku pri sv. maši na Kahlenbergu in prejel pobožno sv. obhajilo. Koliko modernih kristjanov je pri sv. maši samo s telesom in ne z dušo! Posebno neka vrsta gospodov, ki prihaja le o cesarskih dneh v cerkev, ne vé, kako bi se pri sv. maši obnašala ter daje tako slab zgled vernikom. Drugi se pri tej sv. daritvi dolgočasijo, ozirajo, šepetajo ali celo posvetne knjige in časnike čitajo, sedijo, kadar je treba poklekniti itd. Tem kliče Kristus kakor nekdanj učencem spečim v vrtu Getzemani: Tako niste mogli eno uro z menoj čuti? (Mat. XXVI, 10.) O ti malomarni in brezmiselni kristjani zadajajo božjemu srcu novih ran, kakor rimski vojaki, judovski duhovniki in pismarji, ki so Kristusa na križu krvavečega zasramovali in preklinjali. Vprašam Vas, kateri sin ali hči bi se upala svojega umirajočega očeta zasramovati ali pred njim se nespodobno vesti? — Ko bi se zavedali, da se daruje pri sv. maši sam najsvetejši Sin božji svojemu nebeškemu Očetu v češčenje božjega veličastva, v našo spravo in zahvalo za prejete dobrote, ko bi vedeli, kolike milosti nam prihajajo iz daritve svete maše, potem bi se tolkli na prsa kakor ljudstvo, ki je bilo pričujoče pri smrti Kristusovi, potem bi stali resnobni pri sv. maši kakor mati božja žalostna pod križem, potem bi klicali skrušeno kakor desni razbojnik: „Gospod, spomni se náme, ko prideš v svoje kraljestvo!“

Sv. Rešnje Telo nam je drugič dano kot predmet našega češčenja.

Da se je v prvotni cerkvi hranilo sv. R. Telo tudi zunaj sv. maše, nam je priča neki kánon cerkvenega zbora v Niceji, ki pravi, da je staro cerkveno pravilo, umirajočim podeliti sv. popotnico. Tudi sv. Justin, mučenik uči, da morajo diakoni nositi bolnikom sv. popotnico. Potemtakem se je moralo hraniti kje sv. R. Telo. Ciprian in Tertulian pišeta, da so prvi kristjani sv. Evharistijo zavili v čisto platneno ruto in nesli iz cerkve domov, da bi se ž njo ob priložnosti, posebno pa za časa smrti obhajali. Tudi puščavniki so jemali seboj posvečeni kruh za mnogo časa, da bi se ž njim obhajali. Apostolske konstitucije, pisane koncem IV. stoletja, učijo, da morajo diakoni potem, ko so vse vernike obhajali, zbrati ostale kosce posvečenega kruha ter ga nesti v pastoforije, t. j. v zakristijo, kjer se je hranilo ev. R. Telo v posebni omari.

Pozneje, ko je katoliška Cerkev bila priznana v rimskem kraljestvu, se je sv. R. Telo hranilo bolj očitno v cerkvi, in sicer ne, kakor dandanes v tabernaklju, ampak v neki izdolbini v zidu, zaprti z omrežjem

ob strani oltarja ali zadaj za njim. Sčasoma se je ta izdolbina vedno bolj okinčala in razvila v podobo stolpiča ali cerkvice. To je bil prvi stranski tabernakelj. Pozneje so razobesili sv. R. Telo nad oltarjem v posodi, ki je imela podobo goloba, kakor je n. pr. videti v rimski baziliki S. Maria maggiore.

Če pa je katoliška Cerkev očitno pokazala vernikom, kje da se hrani sv. R. Telo, so ga verniki gotovo tudi častili in molili.

Tudi prva procesija z Najsvetejšim izvira iz prvih stoletij krščanstva. Že v prvem stoletju nahajamo na vzhodu takoimenovano mašo s predposvečenim Najsvetejšim (*Missa praesantificatorum*), ki se tudi dandanes obhaja v vzhodnih cerkvah vsaki dan v postu razen sobot in nedelj. V ta namen se prenese Najsvetejše z oltarja, kjer se hrani, na drugi oltar, kjer ima biti sv. maša. Tedaj se vrši procesija, kakor pri nas Veliki petek pred sv. mašo s hostijo, ki je bila prejšnji dan posvečena. Obredi pri tej procesiji so v grški in latinski cerkvi večalimanj isti: Najsvetejše se trikrat incenzira, pojó se himni, nosijo se prižgane sveče, duhovnik in verniki ponižno pripognejo glave oziroma kolena. Ta procesija na Veliki četrtek in petek, ko se je Najsvetejše prenašalo, je bila skozi mnogo stoletij edina uradna teoforična procesija v cerkvenem letu.

Povod k večjemu češčenju sv. R. Telesa pa je dal praznik sv. R. Telesa, katerega je vsled vizije ali prikazni, katero je videla redovnica Julijana na Belgijskem, uvesti dal škof Robert v Lüttichu v svoji škofiji l. 1246., papež Urban IV. pa raztegnil l. 1264. na celo katoliško Cerkev. Sv. Tomaž Akvinski je zložil v ta namen oni lepi oficij, ki ga molijo duhovniki v osmini sv. R. Telesa in evharistične himne globokega zadržaja. Pozneje se je dodala ponekod prazniku sv. R. Telesa še procesija, ki se je kmalu razširila posebno na Nemškem. Papež Urban IV. pravi v svoji buli, s katero je uvedel praznik sv. R. Telesa, da je to storil zategadelj, da bi „zavrnil krivovercev nevero in neumnost“. V resnici je taka procesija z Najsvetejšim glasna pridiga v resnično pričujočnost Kristusovo pod podobo kruha, katera bôde v oči vse sovražnike Kristusove.

Procesiji z Najsvetejšim se je pridružilo samoobsebi izpostavljenje sv. R. Telesa v javno češčenje ter blagoslov z Najsvetejšim, morda že koncem 15. stoletja. Za časa takoimenovane reformacije se je razširilo javno češčenje sv. R. Telesa v monštranci proti luteranom, ki so tajili to skrivnost. Posebno se je trudil za to sv. Karol Boromej, nadškof milanski.

Kako da hoče sv. katoliška Cerkev častiti Najsvetejše, spoznamo iz inštrukcije ali navodila, ki ga je izdal papež Klement XI. dne 21. jan. 1705 na podlagi prejšnjih tozadevnih predpisov. To navodilo velja sicer le za slovesno molitev 40 ur v Rimu, a uči, kako se môra sploh častiti

sv. R. Telo, kadar je izpostavljeno. Čuditi se mora človek, kako pazi sv. mati katoliška Cerkev, da se pri tej slovesnosti odstrani z oltarja vse, kar bi motilo častivce sv. R. Telesa in kako skuša obrniti njih pozornost na sv. R. Telo kot središče vse pobožnosti. Cerkev se tedaj najlepše okinča kakor nevesta na sprejem svojega ženina. Na oltarju, kjer je Najsvetejše izpostavljeno, ne sme biti ne križ, ne kánonske tabelice, ne relikvije, ne kipi, in če so, se morajo pregrniti. Niti sv. maša se ne sme maševati na njem. Ako so sv. maše pri stranskih oltarjih, se ne sme zvoniti pri povzdigovanju in obhajilu. In kadar gre nebeški kralj pod podobo belega kruha v procesiji med svoje verno ljudstvo, kako Ga slavi Cerkev s slavospevi in hvalnicami, kako mu zažiga dišeče kadilo in stelje pod noge najlepše cvetlice! Za češčenje Najsvetejšega rabi cerkev vse dragocenosti: zlato in srebro za cerkvene posode, bisere za monštrance, svilo za cerkveno obleko, dragocene kamne za oltarje. V proslavo evharističnega Boga-človeka morajo služiti vse človeške umetnosti: glasba, kiparstvo, rezbarstvo, slikarstvo, stavbarstvo.

Glejte, tako časti katoliška cerkev svojega nebeškega kralja, ki prebiva v njej do konca sveta. Dasi Ga vidi le v bornih podobah kruha in vina, Ga vendar časti v luči žive vere kot svojega Boga in mu kakor sv. Trije Kralji daruje miro, kadilo in čisto zlato.

Da bi se po rimskih cerkvah sv. R. Telo še bolj spodobno in goreče častilo, je papež Pavel III. l. 1539. potrdil takrat ustanovljeno bratovščino sv. R. Telesa. Ana avstrijska, vladarica francoska, je po nasvetu svojega izpovednika ustanovila celo red Benediktink, katerih edina naloga je, častiti Najsvetejše. Vsled tega so nastale kmalu razne bratovščine in družbe za vedno češčenje sv. R. Telesa. Omeniti je treba tudi red vednega češčenja, ki ga je ustanovila l. 1807. frančiškanka Marija Magdalena, prej Katarina Sordini, ki ima glavni samostan v Rimu in eno hišo tudi v Inomostu.

Da pri tem duhovniki niso zaostali, oni, katerih glavna naloga je, razširjati kraljestvo evharističnega Boga, se lahko razume. Francoski redovnik O. Peter Eymard je ustanovil l. 1856. red duhovnikov najsvetejšega zakramenta in poleg tega še društvo za svetne duhovnike, katero dandanes šteje že 70.000 udov. Če pomislimo, da mora vsak teh duhovnikov na teden po eno celo uro klečati pred Najsvetejšim, je to gotovo v veliko čast božjo, v njih in njih vernikov posvečenje.

Tako časti katoliška Cerkev svojega evharističnega Kralja. Žalibog pa je mnogo kristjanov, ki rajše obiskujejo druge hiše in osebe, kakor svojega Odrešenika v tabernaklju. Medtem, ko so palače kraljev in mogotcev vedno obiskovane, se morda celi dan ne prikaže v cerkvi kak molivec. In če tudi kdo pride v cerkev, se nespodobno obnaša, malo moli in se hitro izgubi iz cerkve. Veste, kako se hitro spoznajo naši

slovenski rudokopi in delavci na Westfalskem, kadar v cerkev stopijo? Medtem ko se nemški katoliški možje, stopišvi v hišo božjo, prekrižajo z blagoslovljeno vodo in do tal pokleknejo ter kleče pomolijo Boga v tabernaklju, se Slovenec nemarno in hitro prekriža ter kolena napol — kakor ženska — pripogne. „Ta je Slovenec“ — pravi tedaj Nemec.

O moj Jezus, koliko krivic prenašaš, kako te žalijo celo oni, katere obsipaš s svojimi milostmi. Najbolj pa boli in skeli presveto Srce Jezusovo, če ga tudi oni, ki so se mu posebe posvetili, zanemarjajo, ga mlačno obiskujejo in sprejemajo. O deležniki evharističnega shoda, vneti in zvesti častivci svetega Rešnjega Telesa, popravite mu to razžaljenje in nehvaležnost in zadostujte mu z vašimi dobrimi deli!

Angelski kruh nam je tretjič dan v naše zauživanje ali sveto obhajilo.

To stoletje, v katerem živimo, je evharistično, ker se čedalje bolj širi češčenje svetega Rešnjega Telesa. Treba pa je res modernemu, v materializem pogreznjenemu človeštvu krepkega dušnega zdravila, da ne propade. Že rajni papež Leon XIII. je v svoji zadnji okrožnici opominjal, da se mora na to delovati, da se zopet oživi pogostni prejem sv. obhajila in da morajo izginiti s sveta vsi predsodki in pomisleki proti temu.

Sedanji sv. Oče Pij X. pa je izdal zaporedoma mnogo odlokov in priporočil, s katerimi hoče dosledno doseči svoj visoki cilj: večje češčenje in pogostno prejemanje svetega Rešnjega Telesa. Dne 20. decembra 1905 je izdal odlok, v katerem prav srčno vabi vse vernike k obhajilu, če mogoče vsaki dan, kakor so to delali prvi kristjani in so zmagali. „Pogosto in vsakdanje obhajilo“ — tako piše sv. Oče — „bodi dovoljeno zato, ker Kristus, naš Gospod in katoliška Cerkev to silno želita, vsem kristjanom vsake vrste in stanu, tako da se ne sme to braniti nobenemu, ki je v stanu milosti ter z dobrim in pobožnim namenom hoče pristopiti k Gospodovi mizi.“

Z odlokom dne 7. decembra 1906 je dovolil, da smejo bolniki, ki ležé vsaj en mesec v postelji brez upa zdravja, prejeti sv. obhajilo enkrat ali dvakrat na teden, tudi če bi ponoči kaj zaužili, pod pogojem, da se hrani sv. Rešnje Telo v bližini, kakor je to navada v bolnicah, zavodih, oratorijih. Ako pa nimajo sv. Rešnjega Telesa tako blizu, smejo biti obhajani, tudi če niso tešči, enkrat ali dvakrat na mesec.

Novi odlok dne 8. avgusta 1910 pobija stare predsodke o pozni starosti in izredni pripravi otrok za sv. obhajilo ter uči, da je otrok zrel za sv. spoved in sv. obhajilo, ko začne misliti, t. j. okoli sedmega leta.

Vrh tega je sv. Oče spodbujal že l. 1907. škofo in duhovnike, naj v svojih cerkvah obhajajo tridnevnico na čast sv. Rešnjemu Telesu. Glejte, kako se vrhovni učenic katoliške Cerkve trudi, da bi s pogostnim svetim obhajilom prenovil bolni svet v Kristu. Začetkom se je zdelo, da je to delo nemogoče, posebno pri otrocih, zdaj pa smo vsi spoznali, da je sv. Oče papež imel prav.

Sad tega plemenitega truda se je kmalu pokazal, vršili so se vsled papeževih odlokov evharistični shodi, ki so pravo zmagooslavje učlovečenega našega Odrešenika v svetem zakramentu ter rosijo obilni blagoslov božji na dotične deležnike in dežele.

Tudi mi, dragi rojaki, smo se tukaj zbrali v obilnem številu k mednarodnemu evharističnemu shodu. Koliko se je te dni molilo, častilo Jezusa in prejelo ga v svetem obhajilu. Koliko se je zaradi Jezusa tudi trpelo in žrtvovalo! Koliko lepih podučljivih govorov in spodbudeb ste na shodu slišali, koliko lepih zgledov ste videli pri drugih svojih sobratih, koliko svetega navdušenja ste se navzeli za večjo čast najsvetejšega zakramenta! S češčenjem in zauživanjem sv. Rešnjega Telesa se Vam je sveta vera oživila, upanje utrdilo in ljubezen vžgala. O, da bi ta sveti ogenj v Vaših srcih potem, ko se vrnete v lepo slovensko domovino, ne ugasnil tako hitro! Netite ga nadalje s pogostnim obiskovanjem sv. Rešnjega Telesa in pogostnim sv. obhajilom. Blagoslov božji Vam ne bo izostal: mlačni kristjani bodo po Vašem zgledu postali goreči, božja služba bo bolj obiskovana, mladina Vaša postane bogaboječa in čista, Vaši podložni bolj vestni in poslušni. Mir, sreča, ljubezen se povrnejo v Vašo družino, občino, deželo. — Večna luč pred tabernakeljem, to je luč in ljubezen Jezusova, naj Vam sveti na temnih potih življenja, naj Vas tolaži in razveseljuje, ogreva, da se ž njim združite tukaj v sveti popotnici in enkrat v nebesih v večnem gledanju in uživanju. Amen.

B.

Naše zborovanje na Dunaju.

Sledeče poročilo je povzeto po „Miru“, ki je prinesel o tem najnatančnejše poročilo.

Posebno lep del našega programa je bilo za Slovence petkovo zborovanje v dvorani rokodelskega doma. Tam so nastopili naši laiki. Zborovanje je otvoril in vodil gosp. dr. Brejc, ki je pozdravil zborovalce sledeče:

Prevzvišena knezoškofa!

Slavni zbor!

Ko odvarjam to slavnostno zborovanje vsega Slovenstva na evharističnem kongresu, mi je predvsem čast in prijetna dolžnost, najspoštlijevejši pozdraviti zastopnika slovenskega episkopata, knezoškofa ljubljanskega in tržaško-koprskega. (Živahno odobravanje.) Pozdravljam nadalje vso navzočo prečastito duhovščino, pozdravljam zastopnike laiške inteligence, v prvi vrsti državne in deželne poslance in vse ostalo ljudstvo, ki je na tem velepomembnem zborovanju zbrano. (Odobravanje.)

Slavni zbor!

Blizu 4000 vernih Slovencev iz vseh slojev in iz vseh krajev naše mile slovenske domovine se je te dni zbralo na cesarskem Dunaju, da s tem impozantnim obiskom pred zastopniki celega sveta manifestiramo živo vernost, globoko udanost do svete Cerkve in, reči smem, ponosno katoliško zavest našega slovenskega naroda. (Živahno odobravanje.)

Če se zbirajo na svojih kongresih framazoni in svobodomisleci vseh barv, da kujejo črne naklepe zoper katoliško Cerkev, zoper trone in oltarje, zoper ves sedANJI družabni sestav in red, potem je nujna dolžnost, da se zbirajo na odpor tudi zavedni katoličani! Isto pravico zahtevamo zase, kakor si jo prilastujejo naši nasprotniki! in se od teh kulturno-bojnih petelinov ne damo strahovati. Odločno zavračamo ogabne napade na našo veličastno evharistično prireditev (viharno pritrjevanje), zlasti v židovskih in drugih svobodomiselnih časopisih. Naj „Neue Freie Presse“ in drugi krivonosni šmoki obujajo reminiscence iz jožefinske dobe, naj v svojo tolažbo ponatiskujejo razne državne dokumente iz tistih časov, slobodno jim. Mi pa se radujmo nad mnogo realnejšim in aktualnejšim dejstvom, da danes, 125 let po oni dobi ponižanja cerkvene avtoritete, sedi na istem prestolu vladar, ki ne moli svojega Boga samo v skriti celici, ampak je kot veren potomec prvega Habsburžana Rudolfa vsak čas pripravljen svoji vernosti dati tudi javnega izpričevala in se pred celim svetom pokazati kot zvestega in prepričanega katoličana. (Gromovito odobravanje.) Tega dejstva se avstrijski katoličani po vsej pravici iz srca veselimo in daljnega dejstva, da v tem stremljenju z našim sivolasim vladarjem najlepše tekmuje tudi on, ki je bodočnost Avstrije, naš presvitli prestolonaslednik. (Dolgotrajno ponavljajoče se odobravanje.)

Besnenje naših sovražnikov pa je obenem tudi dokaz, da oni sami v notranjo moč svojih krivih nauk ne verjamejo in da se katoliške Cerkve ne upajo premagati z razlogi razuma in srca, ampak se morajo v boju zoper njo najnižkotnejših in najnesramnejših sredstev posluževati.

Nasproti kongresom brezverstva, divjega sovraštva zoper vse, kar po krščanstvu diši, zoper kongrese razdora in teme postavljamo katoličani svoje kongrese ljubezni in luči, v znamenje in čiščenje naših največjih svetotajstev. (Živahno pritrdjevanje.)

Romarji smo na tem svetu, pa bojevniki obenem. V eni roki križ, v drugi meč: to je podlaga zavednega modernega katoličana. V tem boju pa nam je dvojnega treba: medsebojnega navdušenja potrebujemo in duhovnega krepčila, duhovne vzpodbude nam je treba, da ne omagamo! kajti boj je trd in neizprosni. (Odobranje.)

Obojega pa nam nudi evharistični shod v najobilnejši meri.

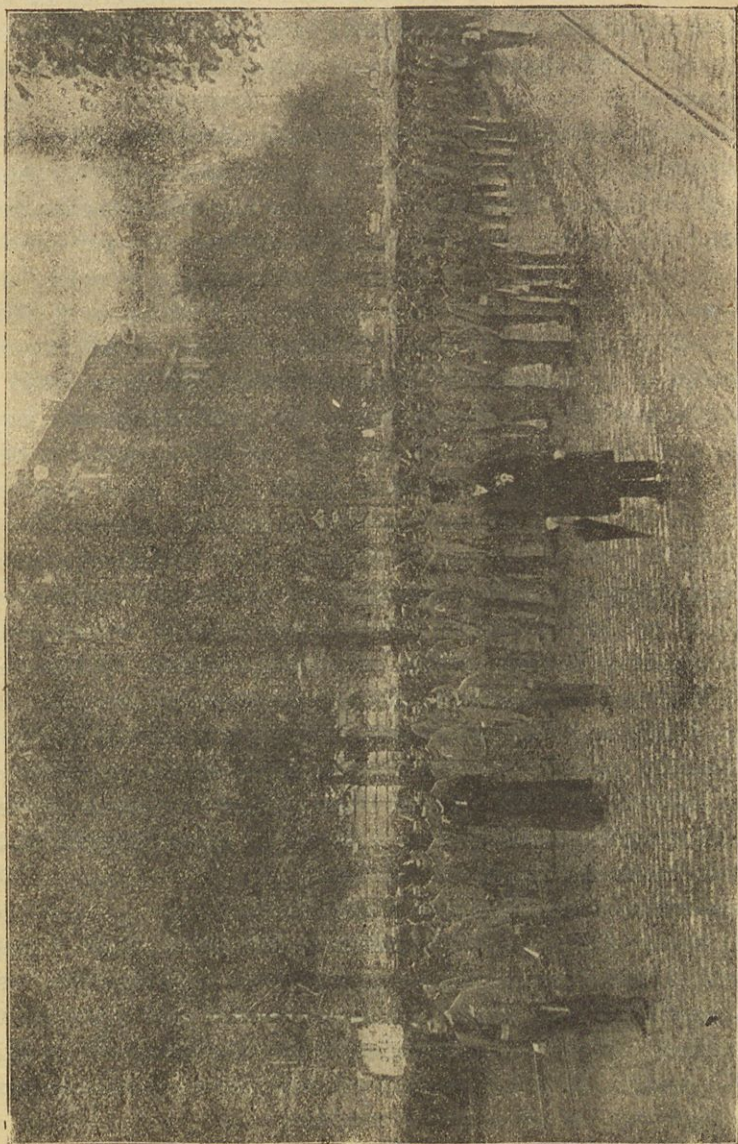
Nad stotisoč vernikov iz vseh delov sveta, reči smem iz vseh kraljestev in držav, zastopnikov vseh narodov je tukaj zbranih pod vodstvom svojih dušnih pastirjev in nadpastirjev in pod vrhovnim pokroviteljstvom svetega Očeta samega, ki je na tem shodu zastopan po svojem posebnem poslancu.

Dragi moji Slovenci!

Nagajte se teh nešteti množic, nepreglednih čet in ko se vračate domov, vračajte se v trdni zavesti, v sladkem prepričanju, da je sveta stvar, ki se zanjo borimo, za katero se vsak več ali manj žrtvuje tako v zasebnem kakor zlasti v javnem življenju, da je ta sveta stvar fundirana na trdnih tleh, da skala Petrova stoji nepremična in neomajljiva in da grizejo v granit oni, ki jo naskakujejo, pa naj že bodo Ferrerovci velikega kopita in svetovnega slovesa, ali pa svobodomiselni paglavci našega domačega kroja. (Veliko odobranje.)

Napolnite se in navzemite prepričanja, da luč iz zapada ne bo nikdar premagala luči iz orijenta. (Dolgotrajno odobranje in ploskanje.)

Nato je govoril g. Jožef Cizel, učiteljski profesor v Gorici, ki je razpravljaj, kako naj katoliški lajik praktično pokaže, svoje katoličanstvo. „Pristopite k mizi Gospodovi in spoznali in občutili boste radost nebeške gostije.“ Govornik dokaže iz lastnega življenja, da si umetnost in krščanstvo ne nasprotujeta, marveč pride umetnost prav do veljave šele tedaj, če je prepojena z duhom krščanstva. Praktičen katoličan se ne sramuje pogostoma pristopiti k mizi Gospodovi. Neki nemški škof je izrekel besede: „Hočete sešteti svoje katoliške bojevnike, preštejte može ob mizi Gospodovi. Kogar ne najdete tam, ta se ne bo niti dobro, niti vztrajno boril. (Odobranje.) Evharistični kongres je velikega versko-vzgojevalnega pomena. Prvi je dal lep zgled presvitli cesar Franc Jožef I. Osrnotiti pa nas tudi ne smejo tisoči nedolžnih otrok, kojih vzgojitelji vendar moramo biti. Vznesenemu govoru je sledilo gromovito odobranje.

Slovenski Orli v procesiji.

K besedi se je oglasil prevzvišeni škof tržaškokoperski, dr. Karlin. Izvajal je sledeče:

Nisem mislil govoriti na današnjem shodu. A ker je evharistični kongres zasnovan tako na široko, da se nobeden izmed nas ne more udeleževati vseh točk, ki se vrše na raznih krajih te dni, zato želim Vam, ki ste prišli tudi zato na cesarski Dunaj, da bi odtod ponesli v domovino trajnih, lepih spominov, pokazati, kateri vtiski so me zadnje dni najbolj genili.

Pravkar prihajam z vrta poleg Schwarzenbergove palače. Ondi je bilo za današnje jutro (13. septembra) napovedano skupno sv. obhajilo od 7 do 8 tisoč dunajskih otrok. Vrt je bil v ta namen posebno prirejen in okrašen. V ospredju pred hišo je bilo napravljenih pet oltarjev na prostem. V sredi je služil sv. mašo kardinal-legat Van Rossum, na levi in desni pa štirje škofje: nadškof iz Ravene, iz Budjejevic, iz Stolnega Belega Grada na Ogrskem in jaz. Na vsakem oltarju so bili pripravljeni štirje ciboriji, vsak s trakom v drugih barvah. Med sveto mašo so se hostije v njih posvetile in po zavživanju so prišli duhovniki, so vzeli vsak svoj kelih in začeli deco obhajati. V 15–20 minutah je bilo vse končano. Otroci so bili razvrščeni v dolgih vrstah, dečki posebe, deklice posebe. Ko so se sv. maše začele, je zaigrala godba „Bog pred Tvojim veličastvom“ in vsa mlada vojska dečkov in deklic je pela enoglasno do povzdigovanja. Po povzdigovanju so se molile skupne molitve. Otroci so se pri celi slovesnosti prav resnobno vedli in vse se je zvršilo navzlic temu, da je nekoliko rosilo, brez vsake nezgode. Ne morem Vam povedati, kako me je do srca ginilo, ko so otroci po sv. obhajilu peli soglasno „Hvala bod' Gospod Bogu“. Mnogo navzočih je bilo pri tem prizoru do solz ginjenih. Ne dvomim, da se je družba pobožnih gospa zato tako iskreno zavzela za to ne lahko prireditve v prilog nežne mladine, da bi hvaležnost pokazala sv. Očetu Piju X., ki je priklical k mizi Gospodovi otroke že izza nežne mladosti.

Po slovesnosti so bili otroci pogoščeni.

Ko smo se potem zbrali v palači k zajutreku, nam je papežev legat kardinal Van Rossum ginjeno pripovedoval o včerajšnji slovesnosti, ki se je godila v dvorni kapeli. Ondi je namreč naš presvetli vladar z vso rodbino, okrog šestdeset nadvojvodov in nadvojvodinj, pristopil k mizi Gospodovi. Ta prizor je tako prevzel presvetlega cesarja samega, da je v sredi svoje rodbine ginjen zaplakal.

Predragi rojaki in rojakinje! Ko smo priče takih posnemanja vrednih zgledov v cesarski rodbini, moramo pripoznati, da se nehoté srca vnemajo za pravi, čisti patriotizem, ki zaupno gleda v bodočnost po znanem pregovoru: Austria erit in orbe ultima, Avstrije še no bo konec.

Še tretji vtisek bi Vam rad popisal, to pa radi tega, ker vem, da jih prav mnogo izmed Vas ni bilo navzočih pri prvi slavnostni seji v Rotundi. Ko smo se zbrali tja in se je začel spored razvijati, se mi je zdelo, da bode občinstvo opešalo in se utrudilo, predno dojdemo do zadnje točke. Bal sem se tembolj, ker je bil kot zadnji govornik vpisan naš preljubljeni deželni glavar kranjski dr. Šusteršič. Bal sem se, da ne bo našel med utrujenim občinstvom hvaležnih poslušalcev. A ko je začel govoriti in je izpregovoril par stavkov, me je ves strah minul. Ne le, da je s svojim glasom imenitno obvladal velikansko Rotundo, navdušenje in ploskanje je z vsakim stavkem rastlo. Zlasti pa takrat, ko je pripovedoval, da vsak dan po širnem cesarstvu med tiho mašo duhovnik in ž njim tudi verniki molijo „za cesarja Franca Jožefa“ in je navdušeno dostavil besede: „Ljudstvo, ki vsak dan moli za svojega cesarja, v zvestobi nikdar ne omahne“, je nastal tak hrup navdušenja, da se množica dolgo ni mogla pomiriti. Vesel sem bil tega, iz srca vesel, ko sem videl, s koliko zgovornostjo in spretnostjo je naš preljubljeni kranjski deželni glavar zvršil svojo nalogo. In prepričan sem, da se mojemu veselju pridružujete tudi Vi.

To je nekaj vtiskov iz zadnjih dni. Ponesimo jih v domovino in pripovedujmo jih svojim rojakom doma, da se tudi oni razvesele, ko čujejo o lepo uspelem evharističnem kongresu.

Vam, predragi rojaki, pa se zahvaljujem za potrpežljivost, s katero ste me poslušali.

Besedo je dobil deželnega glavarja štajerskega namestnik in državni ter deželni poslanec dr. Jankovič, ki je izvajal sledeče misli: Pod velikanskimi vtisi stojimo. Do 150.000 katoličanov se je zbralo na Dunaju, vsi z namenom, da se poklonimo Kralju vseh kraljev in javno dokumentiramo svojo krščansko misel. Tudi Slovenci nismo zaostali, celo bratje iz Prekmurskega in Beneškega so prihiteli, v največjem številu seveda zastopniki kmečkega stanu (Odobranje.), tega zaščitnika krščanskega mišljenja, duhovniki in zastopniki krščanske inteligence. (Odobranje.) Hvala Bogu, lahko zakličemo, da se je tudi slovenska inteligenca zbudila in je med njo katoliška zavest rodila sadove; toda nekdanj ni bilo tako. Ne more se trditi, da je bila svoj čas slovenska inteligenca docela brezbožna in brezverska, toda vsled časopisja je bila strahopetna. Da se je pa začel preobrat, se imamo zahvaliti knezu in škofu dr. Mahnič. (Odobranje.) Kraška burja so ga imenovali liberalci. Naši javnosti je manjkal pečat krščanskega mišljenja; pod dr. Mahničevim vplivom so si pa osnovali katoliškomisleči slovenski visokošolci društva. To so bili za katoliške dijake hudi časi, časi zasramovanja, toda ti časi so minili, in sedaj že vidimo tiste može, kako z navdušenjem delujejo v katoliškem smislu za blaginjo slovenskega naroda. Važna so

tudi mladeniška in deklška društva in v najnovejšem času Orli, ta predstraža krščanskomislečega slovenstva. Važno je to, ker se nam očita brezdomovinstvo, pa smo s temi organizacijami za slovenstvo storili več nego vsi drugi. Ta zgradba bo pa ostala le, če bo naše zasebno življenje krščansko, sicer se bo vse zrušilo. Pozabiti pa ne smemo dejstva: Kadar se ladja potaplja, bežijo z nje podgane. Te so za nas škodljive in sramota. (Gromovito odobravanje.) Ne rečem o tistih, ki res izprevidijo slabo in se resnično izpreobrnejo, ampak o tistih, o katerih je nekoč rekel nekdo, da so bogatajci. Po desetletnem zanemarjenju se je naš narod začel zopet dvigati. Prosimo Boga v teh dneh, da ga bo vodil in podpiral narodove voditelje v boju za vero in domovino našega milega slovenskega naroda. (Dolgotrajno odobravanje.)

K besedi se je priglasil gosp. dr. Matija Lavrenčič, sodnik s Komna na Krasu. Izborni njegov govor je tu natisnjen v celoti. Naj bi ga bral vsak katoliški lajik!

Prevzvišena cerkvena kneza, slavni zbor!

Mojega govora ni pa programu, ker sem bil šele pred dvema dnevoma naprošen.

O čem naj govorim? Ko sem odhajal na kongres sem na Dunaj, se me je polotilo neprijetno, tesno čustvo, čustvo, katero me navdaja še danes. Fant, po kaj greš na Dunaj, kaj prineseš seboj domov, kako darilo prineseš svoji domovini? Da, predragi, kaj prinesemo svoji domovini, to je vprašanje, kaj prinesemo domovini, katera nas je poslala semkaj s tolikimi žrtvami, ki gleda z velikim zaupanjem na nas, ki toliko pričakuje od nas.

Nas tukaj je prevzela ljubezen do Kristusa, prevzelo nas je veličastvo, prevzel nas je sijaj kongresa. Kaj naj torej storimo? Sklenimo danes trdno, sklenimo vsi skupaj, da ponesemo to ljubezen domov, da jo vcepimo v srca, da jo vsepovsod razširimo. To, da zavlada Kristus, to bodi naš dar naši domovini!

In kako hočemo to storiti? S svojim zgledom, predragi! Obiskujmo radi Kristusa, prijatelja našega! Ko sem bil še študent tukaj na Dunaju, mi je rekel P. Limbourg, da ko grem mimo cerkve, naj stopim notri in zmolim par očenašev.

Hodimo pa zlasti radi k sveti maši!

Govorim inteligenci, obračam se na inteligenco.

Kaj je res samo za ženske, kaj res ni dostojno, da izobražen mož napravi jutranjo vizito Kristusu, Bogu svojemu, dobrotniku svojemu? Ne, predragi, pač pa je to v prvi vrsti dolžnost in čast izobraženega moža.

Z zgledom torej naprej inteligenca, moško in neustrašeno naprej brez ozira na domače bogopozablence in „zgube“! Saj smo tudi mi

študirali in resno iskali resnice, sicer ji z umom nismo prišli do dna, toda ko smo pričeli uveljavljati na sebi njena načela, smo občutili moč resnice.

To bodi naš prvi trden sklep, sklep, da obiskujemo Kristusa pri sveti maši in v svetem obhajilu!

Toda, če hočemo, da vcepljamo, da širimo ljubezen do Kristusa, ki danes nas preveva, moramo gledati, da se ta ljubezen v nas samih ne ohladi.

Da, prevzelo nas je veličastvo kongresa, naše srce je prevzeto ljubezni do Kristusa, toda človek je slab, doma imamo vsak svoje delo, vsak svoje stanovske dolžnosti, človek se raztrese in tako se utegne poizgubiti vtis, zabrisati slika celo takega veličastnega, velikanskega kongresa!

Kako ohranimo torej živo to ljubezen do Kristusa? Kaj naj storimo, da ostanemo pri Kristusu, da se ne oddaljimo od njega?

Inteligenca, potrebne so nam vsakoletne duhovne vaje!

Ko sem kot študent delal duhovne vaje tukaj v Lainzu, sem spoznal vrednost svete maše; ne, ne smem reči, da sem popolnoma spoznal njeno vrednost, toda to vem, da smo po duhovnih vajah s tovariši, ki smo stanovali skupaj v Studentenheimu, pričeli hoditi v bližnjo cerkev vsak dan k sv. maši.

To so napravile duhovne vaje! Da, po duhovnih vajah je človek par mesecev kakor prerojen, kar je pa najvažnejše, človek si tedaj napravi program za eno leto naprej, in tak program, gospoda moja, je silno potreben, ker je čas tako strašno dragocen.

Že radi takega programa torej so duhovne vaje, vaje, ko se človek za par dni odtegne svetu in gre sam vase, preštudira sebe in svoje delo, nenadomestne.

Zato bodi naš drugi trdni sklep, da opravimo vsako leto duhovne vaje. To pa priporočam še posebej tu prisotnim Daničarjem, priporočam jim to kot starejšina „Danice“.

Tak program pa, gospoda moja, o katerem sem ravnokar govoril, pa ni potreben samo za eno leto naprej, ampak potreben je, da ga napravimo za vsak dan posebej, kajti čas je tako strašno dragocen. Kdor hodi vsak dan k sveti maši, kmalu najde par trenutkov za pomislek, toda tu omenjam še nekaj:

Ko sem bil dijak v peti gimnaziji, mi je podaril tu prisotni prevzvišeni gospod škof tržaški dr. Lampetovo „Cvetje s polja modroslovskega“, jaz sem mu za to hvaležen.

Ko sem pa enkrat vprašal prečastitega gospoda prelata Kalana, kako bi se najlažje priučil francoščini, mi je svetoval, naj čitam v fran-

coskem jeziku Tomaža Kempčana „Hojo za Kristusom“. In ko sem ga letos za časa svojih počitnic zopet vprašal, kako naj bi se izpopolnil v francoščini, kaj mi je rekel?

Rekel mi je, gospoda moja, naj začnem iznova s Tomažem Kempčanom, kajti vedno da najdem notri novih misli.

Tako, gospoda moja, so vzgajali mene, in kaj naj storimo mi? Predragi moji, delajmo tudi mi tako! Da, predragi moji, Tomaž Kempčan nas bode vedno in vedno zopet vodil h Kristusu in tako bomo za-
brani, da se ne oddaljimo od Njega ter da naša sedaj plamteča lju-
bezen do Njega v nas ne ugasne.

Inteligenci, kateri v prvi vrsti govorim, svetujem, da ga čita v latinščini, drugi naj si nabavijo slovenski prevod, katerega je preskrbel ravno prečastiti gospod prelat Kalan.

Da, čitanje Tomaža Kempčana je tako potrebno! Izobraženec je velikokrat sam, sam nase navezan, brez prijatelja, kateremu bi mogel potožiti, brez prijatelja, katerega bi mogel vprašati za svet. Tomaž Kempčan je pa tak zvest prijatelj, kateri ga vedno spremlja, vedno tolaži in vedno prav svetuje.

Tretji naš trden sklep bodi torej, da premišljujemo vsak dan Tomaža Kempčana, kajti potem smo gotovi, da si za vsak slučaj napravimo najboljši program in da prav porabimo čas, ki je tako strašno dragocen.

Potem pa še nekaj!

Da se ne oddaljimo od Kristusa, moramo častiti Njegovo presveto mater Marijo! Ona nas bode varovala, ona nas bode k Njemu vodila.

Inteligenca, kaj je res češčenje Matere božje samo za ženske? Inteligenca, kaj je res sramotno za izobraženega moža častiti mater Kristusovo?

Pospešujmo torej snovanje Marijinih družb. Inteligenca, to bodi naš četrti trden sklep.

Kaj je res sramotno, če se inteligentni možje zberejo v Marijini družbi ter si tam začrtajo cilj življenja, katerega hočejo doseči pod patronanco te visoke Gospe?, če si začrtajo cilj, da bodo n. pr. slabo časopisje na vso moč pobijali, ga ne čitali, da bodo dobra, katoliška društva ustanavljali, ljudstvo izobraževali, ga pred pijančevanjem in sploh pred korupcijo varovali in če oni to svoje delo stavijo pod zaščito matere Kristusove?

Inteligenca, kaj je to sramotno za izobraženca?

Ko sem bil še kot študent v „Danici“, sem v prvi vrsti pazil na to, da so bili udje tudi člani Marijine družbe, ker sem bil prepričan, da more biti samo oni dober Daničar, ki je tudi kongreganist. Izkušnja je

pozneje to moje prepričanje tudi potrdila, kajti oni, ki so bili v Marijni družbi, so tudi kasneje v življenju zvesti ostali. P. Leifert nam je študentom tukaj na Dunaju nekoč rekel, da 20 kongreganistov zadošča za cel Dunaj! Seveda takih kongreganistov, kakor si jih je on predstavljal. Dvajset torej za Dunaj, nas Slovencev je pa tukaj 4000, kaj zmore torej to velikansko število v naši domovini?

Pospešujmo torej Marijine družbe!

Konečno še nekaj! Gospoda moja, mi imamo srečo, da smo tukaj, da gledamo in občudujemo to krasoto, ta sijaj, to nedopovedljivo lepoto, da, prevzelo nas je veličastvo kongresa. In to je napravil naš Dunaj, to je napravila naša Avstrija! naša Avstrija, ki časti in ljubi, naša Avstrija, ki brani Kristusa. Kako prijazno, kako gostoljubno, kako lepo nas je sprejel Dunaj vase! In na čelu vsem sam presvetli, sivolasi vladar, na čelu vsem sama presvetla vladarska hiša! Da, cesarska hiša cela brani Kristusa!

Kako bi torej ne ljubili, kako bi ne branili tega našega Dunaja, te naše Avstrije? Vedno sem imel Avstrijo rad, toda po tem, kar sem sedaj videl, je moja ljubezen še večja.

Ponesimo torej, predragi moji, in to naj bode naš peti in zadnji sklep, tudi to veliko ljubezen do našega vladarja, do vladarske hiše, do naše Avstrije, katero naj Kristus ohrani, seboj domov in raznetimo jo skupaj z ljubeznijo do Kristusa po naših družtvih, po celi domovini.

Prevzvišeni gospod knez in škof dr. Jeglič želi izpregovoriti le par besed: vtisi na Dunaju so za vse velikanski, zame pa je najbolj ugoden vtisk današnjega zborovanja Slovencev. Teh govorov niso govorili duhovniki in škofje, ampak te besede prihajajo iz ust naših izobraženih lajkov! (Odobranje.) Toliko odločnosti, navdušenosti, toliko ljubezni do Boga in Marije še nisem nikoli čul. To napolnjuje mene in gotovo tudi Vas s prepričanjem, da Slovencev ne bo še konca. (Odobranje.) Vzglede nam dajejo. Kar smo tukaj slišali, nesimo domov in izpolnimo, Devica Marija pa naj nam izprosi blagoslova. (Odobranje.) Gosp. župnik Gomilšek opozarja, da na Dunaju ne pozabimo v molitvi slovenske mladine, ki prerada izgublja, če se poda na tuje, vero in ljubezen do domovine.

Predsednik dr. Brejc se ponovno zahvaljuje navzočima cerkvenima knezoma za njuno prisotnost in vsem gg. govornikom ter zaključuje sijajno uspelo zborovanje z iskreno željo, da bi veličastna manifestacija katoliške misli in solidarnosti pri nas v Avstriji rodila tudi neposreden sad zbližanja avstrijskih narodov v smislu gesla: ljubimo svojega bližnjega kakor sami sebe. Liberte, egalite, fraternite. (Prostost, enakost in bratstvo.) To geslo, katerega se je po krivici polastil med-

narodni liberalizem, po pravici diči pročelja francoskih cerkva, kajti pred Bogom smo vsi ljudje in vsi narodi enaki; pred Bogom ni privilegirancev! (Živahno odobravanje.) Tega naj bi se zavedali zlasti močnejši vladajoči narodi napram manjšim in slabotnejšim.

Zaključujem torej z iskreno prošnjo do Najsvetejšega, da naj bi evharistični svetovni kongres ublažil tudi narodna nasprotja v naši lepi avstrijski domovini, da zavlada med nami prava in istinita liberte, egalite in fraternite v krščanskem smislu!

(Živijo-klici in dolgotrajno odobravanje.)

Nato je bilo predavanje s skioptičnimi slikami. Te slike so tako krasne, da bi jih bilo vredno dobiti k nam in kazati po družtvih.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS *

00000320594

KOT SPOMIN

na

XXIII. medn. Evh. Kongres na Dunaju

priporočamo:

Slavnostni Album

s 73 slikami, z uvodom glavnega urednika Dr. Kammel-a: Evharistija:
Dober dar — dar ljubezni! in popisom slavnostnega spreveda K 2.—

Isti v luksus-izdaji na najfinešem umetn. tiskovnem papirju v platno vezan „ 6.—

Isti v luksus-izdaji v finem usnjatem ovoju „ 15.—

Isti v luksus-izdaji, obsegajoč 60 originalnih slik v obliki
18×24 v platneni mapi ali v platno vezan „ 60.—

Krasna izdaja v najfinešem rudečem usnjatem ovoju
z emblemom „ 90.—

Em. kardinal knezonadškof dr. Nagl je poslal izdajatelju sledeče pismo:

Dunaj, 4. okt. 1912.

Vaše blagorodje!

Predloženi slavnostni album Evhar. kongresa v krasni izdaji je, kar že ime pove, krasno darilo v spomin tako krasno uspelega XXII. mednarodnega Evh. kongresa in zasluži neomejeno priznanje.

Prosim, sprejmite mojo najpristronejšo zahvalo.

Dr. Fr. Card. Nagl.

Vse slike slavnostnih prireditev, izvršene s priznано izvrstnimi Lechner-jevimi fotografskimi aparati lastnega izdelka, t. j. okrog 150 fotografij, se dobe v obliki 18×24 na kartonu za ceno à K 2.—, iste povečane v obliki 30×40 za ceno à K 10.—, razglednice, če se jih naroči vsaj 10 vsake vrste à K —.30, stereoskopične slike na steklu za ceno à K 3.—, na kartonu à K 1.—, svetlobne slike za skioptikon v obliki 8×8 ali 8½×10 za ceno à K 1.20.

R. LECHNER **(WILH. MÜLLER)**

k. u. k. Hof- und Universitäts-Buchhandlung, k. u. k. Hof-Manufaktur für Photographie, Wien, I., Graben 31.